

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 35 (2010) 1988 RUGPJŪTIS-AUGUST 30

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Auklėjimas

Žmogaus auklėjimas prasideda šeimoje ir tęsiasi per visą gyvenimą, nes nėra jokio taško, prie kurio galima būtų sustoti, galvojant, kad procesas jau pasibaigė. Auklėjimas yra tokia platuma, kurios negalima aprėpti, tokia giluma, kuriai pasiekti paprastai žmogaus gyvenimas yra per trumpas. Mokslo institucijose pasiekti laipsniai, įgytos profesijos ar specialybės, visos pasirodymai darbams yra ženkliniai pažymėjimai, diplomai, rodantys mokslinį išsilavinimą, žinojimą, sugebėjimus.

Auklėjimo sritis, nors žmogui ne menkesnės vertės už mokslinę, jokių diplomų neteikia. Ji netgi tapatinama bendroje "education" sampratoje, kur, jei ir yra kiek suprograminimo, vis dėlto žmogaus būdo formavimui atskiras dėmesys per mažas, ir dėl to skriauda jaunam prieaugliui neišvengiama. Tos svarbios srities palikimas grynai privačiam apsisprendimui yra nemažesnė žala už leidimą per anksti rankioti mokymosi dalykus. Iš tikrųjų – net didesnė, nes žmogus, tinkamu laiku neįgijęs tvirtesnių moralinių bei religinių pagrindų, į gyvenimą žiūri kaip į pasitaikiusią progą save kiek galima daugiau tenkinti ir gėrybėmis apkrauti. Šitokio supratimo pasekmės dažniais atvejais labai liūdnos. Pavyzdžiais mirga kasdieninė spauda ir televizijos ekranai. Nei kalėjimų ar pataisos namų gerinimas, nei paleistų nusikaltėlių apgyvendinimas "pusiaukelės namuose" neišspręs problemų, pakibusių virš visuomenės juodais, grūmojančiais debesimis. Daug kas stengiamasi daryti tartum pavėluotai arba ne iš to galo.

Jei nesunkiai pastebimas ir komentuojamas kultūrinio gyvenimo nuosmukis, jei skundžiamasi įvairiais kitais trūkumais – visa, palyginus su auklėjimo nuosmukiu, nėra jau tokioje blogoje padėtyje. Gana palaidas laikysenos žmogus, nepripažįstas jokių elgesio ar santykiavimo su artimaisiais normų, kenksmingai užkrečia ne vieną, ypač jauną, visada naujovės priimančią be didesnių svarstymų ar abejonių. Pažangos bei greitų atradimų plūstančioji srovė toks žmogus lengvai duodasi nešamas. Jam bet kokių naujųjų kritika nepriimtina ir paprastai laikoma atsilikimo ženklu. Tai pati pirmoji nuosmukio rodyklė, deja, liečianti ir mus, lietuvius, gyvenančius tame pačiame dūžgančiame avilyje, tarsi palikta me be bitininko išnykimui.

Prasidedant mokslo metams, ideologinių organizacijų veiklai, laikas peržiūrėti žmogaus ugdymo trūkumus ir stiprinti pastangas jų trūkumų šalinimui. Pažiūrėjimas atviromis akimis, kartais be nuogastavimo skirtis iš minios, jei reikia – būtų jau reikšmingas pajudėjimas vienu kitu laipteliu pasiekti aukščiau. Be pastangų iš apačios viršūnių potvarkiai problemos neišspręs. Vidinės žmogaus reformos teįmanomos, atsiremiant į principinius pagrindus, kuriuos tik pats žmogus tegali statyti ir tvirtinti, suprasdamas žmogaus gyvenimo paskirtį ir tik pagal tą sampratą vykdydamas jam patikėtus uždavinius.

Visame pasaulyje pilna balsų, reiškiančių nusivylimą esamomis gyvenimo sistemomis ar politinėmis santvarkomis. Rimtai dairomasi ko nors naujo ir iš kitos pusės grįžtama prie vertybių, kurios gyvenime lyg ir nebeturėjo vietos. Aiškiai pastebima, kad be tų vertybių nebėra įmanomas žmogaus ugdymas, kad amžinieji dalykai negali turėti kokio pakaitalo, o bandymai vietoj jų ką nors kitą pastatyti tik dar labiau sujaukia padėtį. Č. S.

Lietuvos vyriausybė 1939 m. Kauno aerouoste išlydi užsienių reikalų ministrą Juozą Urbšį deryboms su Sovietų Sąjunga. Viršuje iš kairės: JONAS NORKAITIS, gen. STASYS RAŠTIKIS, JUOZAS URBŠYS, KAZYS BIZAUSKAS

Didžioji istorinė skriauda

Kaip Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą prieš beveik penkis dešimtmečius

DR. P. LUKOŠEVIČIUS

Šiais metais (1988) minime 49-tąsias metines Vokietijos ir Sovietų Sąjungos apgaulingos nepuolimo sutarties ir slapto jos protokolų, pagal kuriuos Baltijos valstybės – Lietuva, Latvija ir Estija buvo Sovietų Sąjungos klastingai okupuotos, jų žmonės išblaškyti po Sibiro dykumas bei koncentracijos lagerius ir pasmerkti mirčiai. Ribbentropo – Molotovo 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašyti slaptieji protokolai reiškė ketvirtą Lietuvos padalinimą. Visuose juose dalyvavo Rusija, vėliau žinoma USSR vardu. (Pirmieji trys padalinimai įvyko 1772, 1793 ir 1795 m.

Lemiantys diktatoriai

Abu diktatoriai, Hitleris ir Stalinas, turėjo specifinius savo tikslus. Hitleris norėjo užsitikrinti, kad nebūtų pavojaus iš Sovietų Sąjungos, kol jis susitvarkys su Lenkija. Pastaroji po Versalio sutarties, buvo užėmusi Dancigą ir kitas Vokietijos sritis. Stalinas manė, kad pasipriešinimas Hitleriui tuo metu būtų tikrai padėjęs Prancūzijai ir Anglijai ir greičiausiai būtų atidaras antrąjį frontą, kurio taip labai bijojo Hitleris, ir kuris būtų sutrumpinęs Antrojo pasaulinio karo

vėliavomis. Iš kitų miestų negauta duomenų.

Demonstracijų banga nusiroto per Estiją ir Latviją. Estijoje: 4-tūkstantinė demonstracija Tartu mieste, 1-tūkstantinė Voru, o Taline, Hirve parke, susirinko 6000 žmonių, reikalaujančių nacionalinio nepriklausumo Estijai. Vykusioje diskusijoje su Rusijos istorikais vienas iš jų, Jurijus Afanasjevas, viešai Hitlerio-Stalino paką pasmerkė.

Rygoje prie Laisvės paminklo susirinko 40-50 tūkstančių žmonių. Buvo perskaitytas JAV senatorių laiškas ir pasmerktas slapstas susitarimas. Tarp 16 pasisakiusių buvo ir oficialus valdžios atstovas.

kančias žmonijai. Sudarius nepuolimo sutartį su Vokietija, karas Europoje užsitęsė ir nusilpnintų bėkariuujančius kapitalistus ir fašistus. Savo kalboje politbiurui 1939 m. rugpjūčio 19 d. Stalinas pareiškė: "Jei mes sudarytume sąjungą su Prancūzija ir Didžiąja Britanija, Reichas nedrįstų pulti Lenkijos, karas būtų išvengtas, ir mes atsidurtume keblioje padėtyje. Sudarę nepuolimo sutartį su Hitleriu, mes išvengtume įsivėlimo į karinį konfliktą ir galėtume laukti mūsų valandos... Mes turime suintensyvinoti slapta subversyvinę veiklą kariaujančiuose kraštuose ir būti pasirošę, kai ateis momentas..."

Ir taip 1939 m. rugpjūčio 23-24 naktį Kremliuje, dalyvaujant pačiam Stalinui, buvo pasirašyta nepuolimo sutartis bei slapstas protokolai, pasmerkę Baltijos valstybes jau arti 50 metų trunkančiai okupacijai ir sovietinei tautųdystei. Sutartį pasirašė abiejų šalių užsienio reikalų ministrai Ribbentropas ir Molotovas.

Vėliau sekusiame priėmime Stalinas, žiūrėdamas Ribbentropui į akis pakėlęs savo sidabrinę taurelę (visuomet turėjęs ją pačią taurelę, kad išvengtų nunuodijimo), pasakęs: "Aš jums duodu garbės žodį, kad Sovietų Sąjunga niekuomet neapgaus savo naujojo partnerio..." Ir prieš išsiskiriant nusivedęs Ribbentropą į gretimą kambarį jam pasakęs: "Jūs Hitleris ir aš turime ką ką panašaus: mes – abu neapkenčiame žydų."

Slaptieji protokolai

Kas buvo tuose slapčiuose Vokietijos ir Sovietų Sąjungos pasirašytuose protokoluose, kurių vienas buvo pasirašytas 1939 m. rugpjūčio 23 d. bei prijungtas prie Ribbentropo – Molotovo savitarpio nepuolimo sutarties? Pirmasis parašas nustaė abiejų susitariančiųjų įtakos sferas. Pagal šį paragrafą Lietuva atiteko

Vokietijos interesams. Jis skambėjo šitaip: "Tuo atveju, jei įvyktų teritoriniai ar politiniai pasikeitimai srityse, kurios priklauso Baltijos valstybėms (Suomijai, Estijai, Latvijai ir Lietuvai), šiaurinė Lietuvos siena skirs Vokietijos ir Sovietų Sąjungos įtakų sferas. Ryšium su tuo Lietuvos interesai į Vilnių ir Vilniaus kraštą yra pripažįstami abiejų kraštų". Taigi, jei šio slaptojo protokolo vykdymas būtų buvęs toks, kokį abu kraštai buvo sutarę, Lietuva būtų atitekus Vokietijai su mūsų sostine Vilniumi ir su Vilniaus kraštu. Vokietija norėjo turėti lyg ir tarpinę sritį, kuri ją skirtų nuo tiesioginės sienos su Sovietų Sąjunga.

Antrasis protokolai

Sovietų Sąjunga, gal ir atspėdama Vokietijos siekimus, nepasitenkino tokiu įtakos sferų psidalinimu ir reikalavo žiūrėti slaptaį rugpjūčio 23 d. protokolą. Vokietija, spaudžiama tuo metu sąlygų ir būtinai noredama išlaikyti Sovietų Sąjungą izoliuotą nuo galimo jos suartėjimo su Anglija bei Prancūzija, sutiko tai padaryti 1939 m. rugšėjo 28 d. Derybos truko tris dienas Kremliuje, nes Vokietija reikalavo kitų nuolaidų iš Sovietų Sąjungos pusės. Slaptas papildomas protokolas skambėjo šitaip: "Žemiau pasirašiusieji Vokietijos ir Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos (TSRS) įgaliotiniai skelbia tokį susitarimą: pirmasis slaptojo protokolo, pasirašyto 1939 m. rugpjūčio 23 d., punktas pakeičiamas taip, kad Lietuvos valstybės teritorija patenka į TSRS įtakos sferą. Tuo tarpu Liublino provincija ir kai kurios Varšuvos provincijos dalys patenka į Vokietijos įtakos sferą. Kai tik TSRS vyriausybė imsis ypatingų priemonių Lietuvos teritorijoje savo interesams apginti, dabartinė Vokietijos – Lietuvos siena bus ištaisyta taip, kad Lietuvos teritorija į (Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

NEDIDELĖS DEMONSTRACIJOMIS PRAHOJE PRISIMINTOS dvidešimtosios Sovietų Sąjungos 1968 m. rugpjūčio 20-21 d.d. suorganizuotos invazijos metinės. Jos palaidojo kompartijos vado Aleksandro Dubčeką pradėtas liberalias reformas, poetiškai pavadintas Prahos pavasariu. Dabar panašią reformą, pavėlavę du dešimtmečius, siekia sovietinės kompartijos vadovas M. Gorbačiovas. A. Dubčekas tebėra išjungtas iš valdžios. Sukakties proga niekas neprisipažino padarytos klaidos, nepasveikino M. Gorbačiova dvidešimtmečių pralengsio reformų pradininko A. Dubčeką, gyvenančio Bratislavoje ir turinčio nereikšmingas miškininko pareigas. Jį prisiminė tik užsieniečiai žurnalistai, su kuriais jis atsisakė kalbėti, nenorėdamas užrūstinti dabartinio režimo. Centrinėje Prahos aikštėje susirinkusi palyginti nedidelė 10.000 minia, pasirašė peticiją, reikalaujančią gražinti demokratiją, žmogaus teises, sustabdyti cenzūrą ir atitraukti sovietinius kariuomenės dalinius iš Čekoslovakijos. Kai demonstracijos nariai su Čekoslovakijos vėliavomis ir šukiais bandė žygiuoti Prahos gatvėmis, juos išsklaidė milicininkai su šunimis, ginkluoti lazdomis ir ašarinėmis djuomis. Prieš 20 metų šimtątūkstantinės čekoslovakų minios išsklaidė sovietiniai tankai, o dabar su 10.000 demonstrantų susidorojo vietiniai milicininkai. Jie netgi neleido "Chartos 77" sąjūdžio atstovams Evai Kanturkovej ir Tomui Hradilekui padėti žuvusiųjų atminimui skirtų gėlių prie karaliaus Vaelovo paminklo. Čekoslovakijoje šiandien yra daugiau ekonominės laisvės, bet nesimato politinės laisvės, kurią vis dar slegia nesiskaitymas su pagrindinėmis žmogaus teisėmis.

kad pirmiausia turi būti užbaigti streikai, jeigu iš tikrųjų norima sėsti už derybų stalo. Streikų skaičius pradeda mažėti.

Olimpiada P. Korėjoje

Olimpinės vasaros žaidynės P. Korėjoje įvyks rugšėjo 17 – spalio 2 d.d. P. Korėjos vyriausybė olimpiadą laiko taikos ir tautinių laimėjimų festivaliu. Problemą betgi sudaro komunistinės Š. Korėjos kurstomos studentų riaušės P. Korėjos sostinėje Seule. Studentų grupė netgi buvo pradėjusi žygį pasieniu, kur planavo susitikti su Š. Korėjos studentais. Komunistinei propagandai tarnaujančią studentų demonstraciją sustabdė policija. Nuogastaujama, kad studentai daug žalos P. Korėjos prestižui gali padaryti demonstracijomis olimpiados metu. Tad buvo imtasis pastangų į olimpiadą P. Korėjos sostinėje Seule įjungti ir Š. Korėją. Netgi oficialiai paskelbti, kad olimpiada yra abiejų Korėjų renginys. P. Korėjos prez. R. T. Woo pasiūlė Š. Korėjos prez. K. I. Sungui tiesioginį abiejų vadų susitikimą įtampai sumažinti. Tačiau pastarajam už olimpiadą labiau rūpi komunistinei propagandai tarnaujanti politinė nauda. Buvo gautas pasiūlymas neutraliame Panmundžano kaime įvykti bendrą abiejų Korėjų parlamentų posėdį, įjungiant ir kelis tuzinus atstovų iš įvairių abiejų Korėjų gyvenimo sričių. Tačiau ir šiuo atveju Š. Korėjos prez. K. I. Sungas nesutinka ribotis vien tik tautiniais abiejų šalių laimėjimais, susietais su olimpiada, kurią televizorių ekranuose stebės visas pasaulis. Komunistinė Š. Korėja pareikalavo, kad bendrame abiejų parlamentų posėdyje būtų paskelbta nepuolimo sutartis, siekianti 42.000 JAV karių atitraukimo iš P. Korėjos. Pastarosios vyriausybė su tokiu reikalavimu negali sutikti, prisiimdama 1954 m. birželio 27 d., kai sovietiniai Š. Korėjos tankai pradėjo karą, lengvai nušluodami gerai nepaaruotus ir neapginkluotus P. Korėjos kariuomenės dalinius. Ją išgelbėjo JAV ir Jungtinės Tautos.

Streikai Lenkijoje

Rugpjūčio 15 d. Lenkijoje prasidėjo naują streikų bangą, primenantį 1981 m. gruodį, kai kompartijos vadas gen. W. Jaruzelskis paskelbė karo stovį, palaužusį naująją "Solidarumo" uniiją. Šį kartą streikai prasidėjo akmens anglies kasyklose ir persimetė į didžiąsias įmones, pasiekdami net ir Lenino laivų statyklą Gdanske, kur yra gimusi "Solidarumo" uniija. Darbininkai nori aukštesnių atlyginimų ir oficialaus "Solidarumo" unijos pripažinimo, pasinaudodami pačioje Sovietų Sąjungoje M. Gorbačiovo persitvarkymo politikoje atnešta didesne laisve. Lenkijos komunistų centrinio komiteto visumos posėdyje gen. W. Jaurzelskis pasisakė už drąsų posūkį, vedantį į politinių bei ekonominių Lenkijos problemų išsprendimą. Kalbama, kad vidaus reikalų ministras gen. Č. Kiščakas yra pasirošęs susitikti su "Solidarumo" unijos vadu L. Walensa. Tai būtų pirmas toks pokalbis po 1981 m. pabaigoje paskelbto karo stovio. Pagrindinė kliūtis laikomas komunistinės valdžios reikalavimas,

Šiame numeryje:

Auklėjimas

Šiai sričiai nėra skiriamas tinkamas dėmesys

Didžioji istorinė skriauda

Kaip sovietai okupavo Lietuvą

Daiktiniai kultūros ir istorijos paminklai

Senovinių būtinųjų daiktų reikšmė kultūros istorijai

Jungti Lietuvos išeivijos jėgas

Lietuvos laisvės lygos atstovų kreipimasis į lietuvius ir kitataučius

Atlanto lakūnų metinės

Iškilmės prie Dariaus ir Girėno paminklo Lenkijoje

Užgeso didingas žiburys

A. a. prel. Pijaus Ragažinsko nekrologas

Lietuvių evangelikų reformų sinodas

Keturiasdešimties suvažiavimas išeivijoje

Studentai norėjo suaktyvinti Dzikiją

Akademinių jaunimo pastangos nepriklausomoje Lietuvoje

Adomo Jakšto nuopelnas Lietuvai

Didžiojo kultūrininko ir mokslininko 50 metų mirties sukaktis

Dailininko Vytauto Valiaus paroda

Toronto lietuviai gerėjo žymiojo menininko darbas iš Lietuvos

Didžiulė demonstracija Vilniuje

Lietuvių informacijos centro ir Pasaulio baltiečių santalkos pranešimas

Rugpjūčio 23 dieną 19 val. į Vingio parką Vilniuje susirinko 200.000 minia pasmerkti Molotovo-Ribbentropo 1939 m. slapto susitarimą, kurių pasekmėje sovietai okupavo Lietuvą, Latviją ir Estiją. Disidentai ketino demonstruoti atskirai Gedimino aikštėje, bet vėliau nutarė prisijungti prie Vingio parko demonstracijos. Suvažiavo žmonės iš visos Lietuvos. Rankose laikė tautines vėliavas perrištas juodu kaspinu. "Tai buvo gedulo diena prarastos nepriklausomybės" telefoniniame pasikalbėjime pareiškė Povilas Pečeliūnas.

Prieš demonstracijas "Sąjūdžio žiniose", "Literatūra ir menas" žurnale buvo paskelbti Hitlerio ir Stalino slapto susitarimai, sovietų okupacija Baltijos valstybių ir nacių užpuolimas Lenkijos.

Tarp kalbėtojų daugiausia buvo rašytojai. Bet kalbėjo vienas kunigas ir komunistų partijos sekretorius **Lionginas Šepetys**. Jis pažadėjo, kad visi Stalino laikais išvežtieji bus reabilituoti. Muzikologas **Vytautas Landsbergis**, pagrindinis demonstracijos organizato-

rius, perskaitė JAV senatorių laišką Gorbačioviui. Jame senatoriai sako nepripažįstą Baltijos valstybių aneksijos ir žada pagalbą siekiant nepriklausomybės. Minia laišką sutiko audringais plojimais. V. Landsbergis paskelbė, kad pilnas laiško turinys bus paskelbtas "Sąjūdžio žiniose".

Žinomas dramaturgas **Kazys Saja** reikalavo, kad visi politiniai kaliniai būtų reabilituoti. Reiškė savo pritarimą ir pagarbą badaujančioms disidentams Gedimino aikštėje. Demonstracija truko apie 3 val. ir buvo užbaigta Lietuvos himnu.

Milicija ir kariuomenė ne trukdė Vingio parko demonstracijos, valdžios ji buvo toleruojama, tik užblokavo įėjimą į Gedimino aikštę. TASS rašė, kad dalyvavo 100.000 demonstrantų, tačiau organizatorių šaltiniai nurodo 200.000 skaičių.

Demonstracijos vyko ir kituose miestuose. Kaune tuo pačiu laiku 50.000 minia susirinko prie miesto Vykdomojo komiteto nešina degančiomis žvakėmis ir Lietuvos

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalui kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.

Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškos žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.

CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

RELIGINIAME GYVENIME

Kard. Rosalio Castillo Lara, Kat. Bendrijos įstatymų aiškinimo komisijos pirmininkas, pakelbė, kad Švč. Sakramento dalijimui paskirti pasauliečiai negalį dalyti Švč. Sakramento, jei tuo metu šventovėje yra pakan-kamai pajėgiję dalijimui kunigų ar dviakunigų.

Vysk. Pawel Wasylik, vienas iš dviejų į viešumą išėjusių ukrainiečių vyskupų Ukrainoje, liepos 17 d. suorganizavo pirmas viešąsias katalikų pamaldas vienoje iš labiausiai gerbiamų šventovių Zarvančia kaime. Tose Mišiose dalyvavo virš 6,000 tikinčiųjų.

Kard. Josef Ratzinger, Tikėjimo tiesų kongregacijos prefektas, pareiškė, kad ekskomunikuoto arkiv. Marcel Lefebvre skizma būtų neįsivaizduojama ir būtų neįvykusi, jei nebūtų pavojuje pozityvių elementų, kurie šiuo metu neranda tinkamos vietos Kat. Bendrijoje. Esą daugelis žmonių įsiekio priebeigos senojose liturgijose, nes kai kurie dabartinės elgsenos būdai yra pašalinę Mišių šventumo pobūdį. Žmonės jaučiasi apgauti, kai šventoji paslaptis paverčiama pramoga, kai Mišių pagrindiniu veikėju daugiau nebelaikomas gyvasis Dievas, o tik takti pramogininkas-kunigas. Arkiv. Lefebvre esą kaip tik kovoją prieš tokį ideologinį liberalizmą ir prieš tiesios sureliatyvinimą. Kardinolas nurodė, kad daugelyje vietų vyraujančios klaidingos teologinės pažiūros, kurios laikantios II Vat. Santarybą vieninteliu Kat. Bendrijos balsu, panaikinančiu visus ankstesnius Kat. Bendrijos mokymus bei tradicijas. Įvykusi skizma, kardinolo nuomone, turėtų kiekvieną priversti padaryti sąžinės sąskaitą ir rūpintis, kad visi piktnaudžiaivimai būtų pašalinti.

Popiežius Jonas Paulius II įsteigė specialią 9 asmenų komisiją padėti ekskomunikuoto arkiv. Lefebvre pasekėjams grįžti Kat. Bendrijon. Komisijos pirmininku paskirtas buvęs Liturgijos ir sakramentų kongregacijos prefektas kard. Paul. Augustin Mayer, o komisijos sekretoriumi – mons. Camille Perle.

Keletas kunigų bei klierikų iš ekskomunikuoto arkiv. Lefebvre įsteigtosios Šv. Pijaus X

draugijos jau paprašė būti įjungtais Kat. Bendrijon. Jiems specialiai yra įsteigta Šv. Petro kunigiškoji draugija. Nuostatai šiai draugijai greitu laiku bus paruošti. Viena jiems suteiktų privilegijų yra laikymas Mišių senosiomis apeigomis.

Kard. John F. Dearden, buvęs Detroito arkivyskupas, mirė palaužtas vėžio ligos. Jis buvo 80 m. amžiaus.

Kard. Louis Jean Guyot, buvęs Toulousse arkivyskupas, mirė sulaukęs 83 m. amžiaus.

Kard. Jean-Marie Lustiger, Paryžiaus arkivyskupas, įspėjo savo kunigus, kad nedalyvaudų ekskomunikuoto arkiv. Marcel Lefebvre šalininkų laikomose Mišiose, nes tuo atveju ir jie būtų ekskomunikuoti. Jis taipgi įspėjo visus tikinčiuosius, kad jie būtų ekskomunikuoti, jei kokių nors viešu veiksmu parodysią savo prisirišimą ekskomunikuotojo arkivyskupo grupei. Teologai nurodo, kad toks viešas veiksmas būtų sakramentų priėmimas iš ekskomunikuoto arkivyskupo pasekėjų.

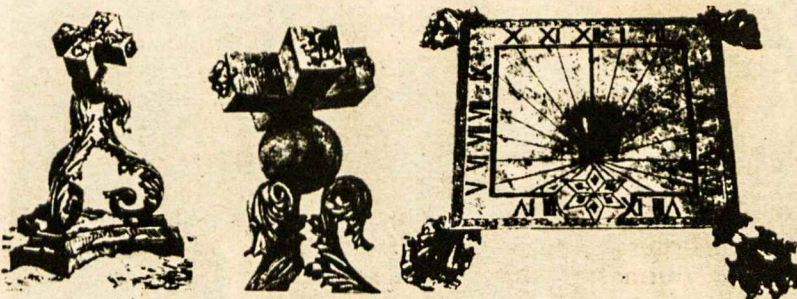
Ukrainiečių krikščionybės 1,000 m. sukakties paminėjimo iškilmės Romoje vyko liepos 9-10 dienomis. Iškilmės buvo pradėtos Šv. Sofijos ukrainiečių prokatedros aikštėje ukrainietiškosios padėkos apieigomis Marrijos Diedo Motinos garbei liepos 9, šeštadienio rytą. Pamaldose dalyvavo visi užsienio ukrainiečiai vyskupai ir Šv. Tėvas. Ta proga Šv. Tėvas pasakė ukrainietiška pamokslą. Šeštadienio vakarą visi suvažiavę ukrainiečiai susirinko Šv. Petro bazilikos aikštėje padėkos pamaldom Šv. Vladimiro garbei. Pabaigoje tų pamaldų buvo procesija su fakilais, o tada Šv. Tėvas tarė susirinkusiai miniai žodį pro savo bibliotekos langą. Liepos 10, sekmadienio rytą, iškilmingas Mišias ukrainietiškomis apeigomis Šv. Tėvas koncelebravo su ukrainiečiais vyskupais Šv. Petro bazilikoje. Ta proga žodį popiežiui visų ukrainiečių vardu tarė kard. Myroslav Lubachivsky, o pamokslą pasakė popiežius Jonas Paulius II, išreikšdamas viltį, kad taikos pabučiavimu greitu laiku galėtų dalintis ukrainiečiai katalikai su ortodoksais. Sekmadienį po pietų Šv. Tėvas dalyvavo ukrainiečių dainų ir giesmių koncerte, vykusiame popiežiaus Pauliaus VI audiencijų salėje. Koncertą atidarė kard. Lubachivsky. Koncerto programą atliko chorai iš D. Britanijos, Olandijos, Austrijos, Kanados, JAV, Argentinos ir Lenkijos. Koncerto pabaigoje žodį tarė Šv. Tėvas, pabrėždamas ukrainietiškos kultūros išsiplėtojimą iš krikščionybės šaknų, įleistų Europos žemėn.

Kun. J. Sts.

Daiktiniai kultūros ir istorijos paminklai

JURGIS GIMBUTAS

Archyviniai dokumentai ir istorijos šaltiniai raštuose nuo seno saugomi, registruojami, studijuojami. Kultūros istorijai svarbūs ir daiktiniai kasdienės buities, taikomosios dailės ir mokslinės paskirties paminklai. Lietuvoje jų, palyginti, mažai teišliko. Turime daug dvariškų rūmų ir turtingų senų namų miestuose, tačiau jų inventurius daugiausia prapuolęs. Karai, sukilimai, trėmimai, vėl karai, vėl persekiojimai sunaikino daug kilnojamojo turto. Nemažai jo nelegaliai išvežta į kitus kraštus. Visokių kultūros paminklų apsauga susirūpinta Lietuvoje tuoj pat atgavus nepriklausomybę. Pagal Juozo Lingio straipsnį Liet. enciklopedijos XXI tome (Boston, 1960 m.), 1919.VIII.18 įstatymu buvo įsteigta Valstybės archeologijos komisija, kad rinkytų saugotų ir tyrinėtų praeities liekanas. Komisija įsteigė Centrinę valstybės archyvą ir įsteigė Valstybinį muziejų. 1934.I.11 įsteigta referentūra prie Švietimo ministerijos neturėjo priemonių daiktiniams paminklams rinkti. Pagaliau 1940.VII.24 (prieš inkorporavimą į Sov. Sąjungą) buvo išleistas kultūros paminklų apsaugos įstatymas, paruoštas dar nepriklausomybės laikais.

Saulės laikrodžiai. 1 ir 2 buvę Radvilų dvaro parke XVIII a., 3 horizontalus, žalvarinis XVIII a. pabaigos. Iš E. Tamulevičienės knygos

A+ BALIUI BAKEVIČIUI

mirus,

žmoną REGINĄ ir visą šeimą bei artimuosius užjaučiame ir kartu liūdime –

XX-tos laidos karininkų vardu

MIELAI MAMYTEI A+ MARIJAI KALINAUSKIENEI

užbaigusiai žemės kelionę,

jus dukrai BRONEI PRAKAPIENEI su šeima
Toronte bei visai giminei Punske reiškiamo
gilų užuojautą ir kartu liūdime –

O. V. Marcinkevičiai O. J. Ažubaliai
E. S. Tolvaišos L. Maldūnienė (Čikaga)
O. J. Dirmantai M. Daukšienė
O. P. Derliūnai D. Kalesinskaitė
D. B. Naudžiūnai B. Agurkis (Čikaga)

A+ MARIJAI KALINAUSKIENEI

iškeliavus amžinybėn,

gilaus liūdesio valandoje dukrai BRONEI
PRAKAPIENEI ir šeimai reiškiamo nuoširdžią
užuojautą –

V. L. Balaišiai B. V. Bansevičiai
A. V. Dobilai G. Baliūnienė
A. P. Kružikai G. Vaitkienė
J. H. Matušaičiai M. B. Genčiai
S. A. Žimnickai

"Pagal tą įstatymą kultūros paminklais laikomi kilnojami ir nekilnojami daiktai, kurie dėl savo mokslinės, istorinės ar kitos reikšmės pripažįstami saugotinais" (LE XXI, p. 461). Daugiau apie pastangas ir kliūtis surinkti meno ir daiktinius paminklus iš žemės reformos nusavintų Lietuvos dvarų ir kitų šaltinių galima pasiskaityti prof. Pauliaus Gailaunės atsiminimuose. Vis dėlto muziejuose buvo šis tas sutelkta ir tas darbas dabar tęsiamas.

1956 metais Milane, Italijoje, įvykusiame Tarptautinės mokslo istorijos ir filosofijos sąjungos posėdyje nutarta sudaryti pasaulinį istorinės reikšmės mokslo prietaisų inventorių. Tam reikalui Paryžiuje buvo sudaryta tarptautinė komisija Atradimų namuose. 1957 m. gruodžio 23 d. pasirašyta minėtosios sąjungos sutartis su Jungtinių tautų UNESCO padaliniu inventorizavimui vykdyti. Lietuvoje tas darbas pavestas Gamtos mokslų ir technikos istorijos komisijai prie Mokslų akademijos prezidiumo pagal 1959 metų rugsėjo 23 d. nutarimą, 15 metų po karo pabaigos. Komisija paprašė visų Lietuvos muziejų ir atitinkamų įstaigų suteikti žinių apie turimus reikšmingus prietaisus bet kurio mokslo istori-

jai. Buvo minima astronomija, matematika, topografija, navigacija, meteorologija, optika, mechanika, chirurgija ir kitkas. Deja, nedaug senųjų prietaisų beliko. Penkiolika Lietuvoje esančių mokslo prietaisų, reikšmingų istorijai, įrašyta į sovietų visasąjunginį inventorių: 6 astronominiai įrankiai, 2 gaubliai (pasaulio globai), 6 saulės laikrodžiai, vienas runinis kalendorius. Nežinia, kiek jų pateks į pasaulinį inventorių.

Lietuvos muziejuose moksliniai bei buitiniai daiktai, turį reikšmės kultūros istorijai, jau yra suinventorinti pagal tarptautinės komisijos parengtą įskaitos kortelės pavyzdį. Svarbesniųjų daiktų atranka suregistruota ir paliustruota Eglės Tamulevičienės parašytame veikale "Mokslo istorijos daiktiniai paminklai Lietuvoje". Tai yra nemažos formato katalogas, 110 psl. teksto ir 244 paveikslai (dalis spalvotų). Išleido Lietuvos mokslų akademijos Istorijos institutas per "Mokslo" leidyklą Vilniuje 1978 m. (prieš 10 metų). Tiražas pažymėtas 1000, bet ir tiek neišplatinta, nes toji knyga buvusi cenzūros "užšaldyta", kaip informavo Vilniaus studentų leidinys. "Alma Mater" (nr. 3, 1979 m., p. 92). Knygai buvo skirtas neeilinis dėmesys, nes ją iš anksto recenzavo (tikrino) akademikas Paulius Slavėnas (jis ir tos knygos atsak. redaktorius) ir du istorijos mokslų daktarai M. Jučas ir Br. Vaitkevičius. Knyga atžymėta III-ju numeriu "Iš mokslų istorijos Lietuvoje" serijos (daugiau apie tą seriją žr. LE 37 t. psl. 223). Veikalo tikslas: supažindinti su išlikusiais mokslo istorijos daiktiniais paminklais, paskatinti dar neišaiškintus objektus išsaugoti ateities kartoms. Knygoje suregistruotas 521 daiktas, su jų charakteristikomis ir nurodymais, kada ir kieno pagaminta (dažnai tas nežinoma) ir kur jie saugomi.

Surinktoji medžiaga suskirstyta į 4 skyrius: 1. Astronominiai prietaisai ir gaubliai, 2. Laikrodžiai, 3. Ilgio, svorio ir tūrio matai, 4. Įvairūs. Kiekvieno skyriaus pradžioje pateikiama trumpa istorinė apžvalga, o po jos katalogas. Jame aprašomi daiktai, pagaminti XVI–XIX amžiuose, bet kai kas pateko ir iš XX a. pradžios. Muziejai nuolat papildomi naujais eksponatais. Nemaža vertingų daiktų yra sunkiai prieinamuose privačiuose rinkimuose ar įstaigose patalpose puošti, tad šioje knygoje dar toli gražu ne viskas sudėta. Nepateko čion ir mažesnių visuomeninių muziejų bei bažnyčių turimi prietaisai ir bokštų laikrodžiai. Taigi, yra atviras laukas praplėsti ir gausnei šios knygos laidai.

Kad mūsų apžvalga būtų konkretesnė, parenkame po du pavyzdžius iš minėtųjų keturių skyrių su jų numeriais šioje knygoje ir pilniais aprašais. Astronomija nr. 3. Pasąžinis instrumentas. Stebėjimų meridijane įrankis, žalvarinis. Primontuotas prie sienos dviem akmeniniais laikikliais, su vertikaliu plyšiu stebėjimams ir pastovų su lygiu. Įrašas: "Ramsden London". XVIII a. Aukštis 183 cm, ilgis 108 cm. Saugomas Vilniaus universiteto senojos astronominėje observatorijoje. Nr. 17 Dangaus gaublys, popierinis, su žalvariniu dienovidžio lanku, mediniuose rėmuose. Žemėlapis pieštas ranka, su žvaigždynų figūromis, paaiškinamieji užrašai lotynų kalba. Rėmus sudaro keturios tekintos profiliuotos kojelės... Ekvatoriaus lanko paviršiuje dviem ratais surašyti lotyniški mėnesių pavadinimai ir sužymėtos juos atitinkančios žvaigždynų padėties. Gaublį pagamino G. Blau 1622 metais. Įrašai išsityrę, tik pabaigoje galima išskaityti "Guiljelmus Blaew" w". Olandija, 1622 m. ... Restauravo G. Drėmaitė, N. Murelytė, A. Zelvienė 1971 m. Diametras 70 cm, aukštis 106 cm. Saugomas Vilniaus universiteto Smuglevičiaus salėje. (Bus daugiau)

A+ INAI ŠIPELYTEI-KLIČIENEI

mirus,

brolių inžinierių VITOL' ir daktarę ALDONĄ ŠIPELIUS
nuoširdžiai užjaučiame –

Angelika ir Juozas Sungailos

MYLIMAI MAMYTEI

mirus,

dukrai BRONEI PRAKAPIENEI su šeima reiškiamo
nuoširdžią užuojautą –

Irena ir Jim Ross
Aušra ir Rimas Karkos

A+ MARIJAI KALINAUSKIENEI

iškeliavus amžinybėn,

dukrai BRONEI, žentą STASĮ PRAKAPUS, vaikičius – ZITĄ ir RIMĄ bei kitus gimines, artimuosius
nuoširdžiai užjaučiame –

S. J. Andriuliai
E. P. Ališauskai
G. Gaižutienė

G. V. Balčiūnai
L. G. Kurpiai
Vyt. Kastytis

MYLIMAI MAMYTEI

A+ MARIJAI KALINAUSKIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame dukrai BRONEI
PRAKAPIENEI su šeima bei kitus artimuosius
jų gilaus liūdesio valandoje –

V. Aleknevičienė J. B. Lapinskai
T. L. Bražukai K. A. Pajaujai
P. R. Bražukai K. I. Paznėkai
J. N. Kaleinikiai J. D. Ramanauskai
V. T. Spuduliai

MIELAI MAMYTEI

A+ MARIJAI KALINAUSKIENEI

atsiskyrus su šiuo pasauliu,

dukrai BRONEI PRAKAPIENEI su šeima ir
visus artimuosius Punske gilai užjaučiame
ir kartu liūdime –

O. P. Polgrimai J. Liutkienė
A. K. Cirušiai A. J. Kuncaičiai
G. J. Bacevičiai J. P. Gurkliai
J. J. Kamaičiai J. K. Mickai (Montrealis)
O. A. Dzemoniai S. J. J. Vaičiuliai

Canadian Art Memorials Ltd.

76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas pataravimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDAI!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tikslai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išelvijoje!"**

Kauno aerouoste 1939 m. išlydint Lietuvos delegaciją deryboms į Maskvą. Viduryje – gen. STASYS RAŠTİKIS

Didžioji istorinė skriauda

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pietvakarius nuo linijos, pažymėtos žemėlapiu priede, atitektų Vokietijai, kad sienos linija taptų paprasta ir natūrali...

Kaip matyti iš papildomo slaptojo protokolo, Vokietija neva išlyginimui sienų su Lietuva pasilikio savo įtakos sferai pietvakarinį Lietuvos kampą Suvalkijoje. Tai buvo lyg ir virvės galas, už kurio Vokietija laikėsi iki 1941 m. sausio 10 d., kai Sovietų Sąjunga pasižadėjo sumokėti 7,5 milijono aukso dolerių. Šis pasižadėjimas buvo padarytas po įtemptų derybų, nes Vokietija kaltino Sovietų Sąjungą sulaužius savitario sutartį, pasirašytą 1939 m. rugpjūčio 23 d. ir po to pasirašytus slaptus protokolus bei dar vieną priedą, pasirašytą tų pačių metų rugsėjo 28 d., ir įvedė savo kariuomenę į Vokietijai priskirtą Lietuvos plotą Suvalkijoje.

Vilniaus grąžinimas

Abu Lenkijos užpuolėjai, Vokietija ir Sovietų Sąjunga, pasigrobė sau tinkamas Lenkijos dalis ir po to pradėjo tartis dėl tolimesnių grobių. Užpuldami Lenkiją, Sovietų Sąjunga okupavo Vilnių ir Vilniaus kraštą. Žinodama, kiek Lietuva buvo suinteresuota atgauti Vilnių, Sovietų Sąjunga panaudojo šią situaciją užmaskuoti savo tikslams – užimti visą Lietuvą. Dar ir šiandien aysse tebeskamba daugelio lietuvių išgastinti spėliojimai, kai Sovietų Sąjunga pasiūlė grąžinti Vilnių ir Vilniaus kraštą už leidimą įsteigti Lietuvoje savo kariuomenės bazes. Pupų Dėdė tada su pagrindu sakė: „Vilnius mūsų, o mes rusų“.

Sovietų Sąjungos pažadas grąžinti Vilnių ir Vilniaus kraštą jau pačioje pradžioje buvo apgaulė. Pasirašydama taikos sutartį su Lietuva 1920 m. liepos 12 d., Sovietų Sąjunga pripažino Lietuvos suverenitetą su 88. 111 km² plotu. 1920 m. spalio 9 d. Lenkija užėmė Vilnių ir Vilniaus kraštą su 33. 441 km² plotu. To neteisėto Lenkijos veiksmo nepripažino Sovietų Sąjunga ir apie tai ji pranešė Lietuvai savo notoje 1921 m. sausio 30 d. Joje dar kartą patvirtinama, kad Sovietų Sąjunga pripažįsta sienas, nustatytas 1920 m. liepos 12 d. taikos sutartyje. Tą savo nepripažinimą Sovietų Sąjunga dar kartą patvirtino 1926 m. rugsėjo 28 d., pasirašydama su Lietuva nepuolimo sutartį. Taipgi 1939 m. spalio 10 d. savitarpio pagalbos sutartį pasirašant Sovietų Sąjungą pažymėjo, kad 1920 m. taikos sutartis yra bazė Sovietų Sąjungos ir Lietuvos santykiams. Vis dėlto 1939 m. spalio 10 d. sutartyje Sovietų Sąjunga pasižadėjo grąžinti Lietuvai tikiai 6. 880 km². Sau pasilikio tris ketvirtadalius Vilniaus krašto (26. 561 km²), kuris teisėtai priklausė Lietuvai ir apie kurio inkorporavimą į sovietinę Gudijos respubliką Sovietų Sąjunga niekuomet nebandė paaiškinti. Taigi Sovietų Sąjungos teigimas Vilniaus ir Vilniaus krašto perdavimo ir savitarpio pagalbos sutarties įžangoje, kad „bus teisingai išspręstas klausimas, kuriam kraštui Vilnius ir Vilniaus sritis (neteisė-

tai Lenkijos atplėšta nuo Lietuvos) priklauso“, buvo tikras melas ir apgavystė.

Galutinis smūgis

Minėtoji sutartis reiškė pirmuosius Lietuvos respublikos žingsnius į nepriklausomybės praradimą. Įvedus sovietinę kariuomenę į bazes, prasidėjo ruošimasis galutiniam smūgiui – Lietuvos apkaltinimui, kad jos pareigūnai grobia Sovietų Sąjungos karių ir juos kankindami nori išgauti žinių apie Sovietų Sąjungos kariuomenę. Kulminacinis paruošiamasis mostas įvyko 1940 m. gegužės 25 d., kai Sovietų Sąjunga oficialiai apkaltino Lietuvą jų karių grobimu, primygtinai reikalaujama, kad Lietuvos vyriausybė imtųsi žygių sustabdyti provokuojančius veiksmus.

Jau tada buvo galima matyti, kad Sovietų Sąjunga ruošiasi Lietuvos įjungimui į Sovietų Sąjungą. Momentas buvo tinkamas. Vokiečių armijos su dideliu pasisekimu kovojo Vakarų fronte. Jau 1940 m. gegužės 30 d. Norvegija, Danija, Olandija, Liuksemburgas, Belgija ir šiaurinė Prancūzijos dalis buvo vokiečių užimtos. Anglų ir prancūzų armijų likučiai buvo apsupti. Juos buvo bandoma evakuoti per Dunkirką. Jau matėsi, kad netrukus kris Paryžius ir didesnė Prancūzijos dalis. Kadangi vokiečių armijos buvo užimtos Vakarų fronte, Sovietų Sąjunga nusprendė prisijungti Baltijos valstybes.

Tuo metu Lietuvos vyriausybė bandė visokiais būdais įrodyti Sovietų Sąjungai, kad sovietinių karių dezertavimas yra savanoriškas, ir Lietuvos pareigūnai nedaro jokių žygių, kurie pažeistų savitarpio pagalbos sutartį su Sovietų Sąjunga. Tačiau Sovietų Sąjunga visus įrodymus atmetė ir 1940 m. birželio 14 d. 11.50 v.v. ultimatumu pareikalavo sekančių dalykų: 1. sumti vidaus reikalų ministerį Skučą ir saugumo departamento direktorių Povilaitį; 2. sudaryti naują vyriausybę, kuri garantuotų Sovietų Sąjungos ir Lietuvos pasirašytą savitarpio pagalbos paktą; 3. įsileisti į Lietuvą neribotą Sovietų Sąjungos karių skaičių. Atsakymas turėjo būti duotas iki birželio 15 d. 10 v.r.

Lietuvos vyriausybė bandė sudaryti naują ministerių kabinetą ir jį pranešė Maskvai, kuri su tuo nesutiko ir pareikalavo, kad būtų sudarytas kabinetas pagal jų duotas pavardes. Visą dirigavo iš Maskvos atvykęs užsienio reikalų vice komisaras Dekanozovas ir Kaune rezidavęs pasiuntinys Pozdniakovas. Tuo būdu Lietuvos okupacijai buvo paruoštas kelias ir 1940 m. birželio 15 d. 3 v.p.p. Sovietų Sąjungos kariuomenės daliniai perėjo sieną sekančiuose Lietuvos punktuose: Eišiškės, Druskininkai, geležinkelio stotis Gudagojis, Dūkštas ir Pabradė. Jie apsistojo Vilniuje, Kaune, Raseiniuose, Panevėžyje ir Šiauliuose. Toliau Sovietų Sąjungos žygiai okupuotoje Lietuvoje buvo okupanto ir jo padėjėjų – pardsavėlių ar pasimetusių saloninių komunistų, kurie greit praregėjo, bet jau buvo per vėlu. Vėliau jie skaudžiai apgailestavo savo

“žygdarbius” laidojant Lietuvos nepriklausomybę.

Stalino pareiškimas

Prieš sovietinę Lietuvos okupaciją derybų metų Stalinas pareiškė Lietuvos užsienio reikalų ministeriui J. Urbšui: “Mes traktuojame įsteigimą karinių bazių Lietuvoje kaip simbolinį gestą. Tos bazės turi būti labai svarbus elementas Lietuvos saugumui. Jei jūsų vyriausybė yra išsigandusi 34.000 raudonosios armijos karių, mes galime nusileisti ir reikalauti tikiai 20.000 karių. Jei Lietuva būtų patekusi Vokietijai, ji tikriausiai būtų pasidariusi Vokietijos protektoratu, gi mes respektuojame Lietuvos nepriklausomybę. Mes esame pasiruošę ginti jos teritorinį integralumą. Šis užtikrinimas, kad Sovietų Sąjunga neturi blogų intencijų Lietuvoje gal iš dalies susilpnino kai kurių Lietuvos respublikos vadovų budrumą, juo labiau, kad Lietuvos kreipimasis į Vokietiją atsimušė lyg į sieną, nes juk abu diktatoriai buvo pasirašę slaptus dokumentus.

Neranda dokumentų?

Kai kurie Sovietų Sąjungos “istorikai” teigia, kad tokių slaptų susitarimų su Vokietija 1939 m. jie negali rasti Sovietų Sąjungos archyvuose ir speliuoja, esą tokių susitarimų gal iš viso nebuvo. Visas jų melagingas abejones išskleidė 1948 m. paskelbti į amerikiečių rankas patekę Reicho užsienio reikalų ministerijos archyvai, kuriuose buvo rasti ir slaptieji protokolai bei visa kita dokumentinė medžiaga, liečianti Vokietijos ir Sovietų Sąjungos sąmokslą.

(Vakarų spaudoje buvo paskelbta informacija, kad sovietų okupuotos Estijos laikraštis “Tautos balsas” ir radijas paskelbė slaptuosius Molotovo-Ribbentropo dokumentus 1988 m. rugpjūčio mėnesį. Red.)

Stalino įvykdyta Baltijos valstybių okupacija yra viena didžiausių skriaudų. Naikinant stalinizmą, reikia sunaikinti ir jo padarytas skriaudas t.y. jas atitaisyti – grąžinti nepriklausomybę Baltijos valstybėms ir nubausti sovietinius nusikaltėlius tarptautinio teismo sprendimu.

Panaudota literatūra: Nerin Gun, L'histoire secrete du pacte germano-sovietique I “ET STALIN DIT”: “Le Nouvel Observateur”, 15 ou 21 aout, 1986; L'histoire secrete du pacte germano-sovietique II “HITLER A STALIN”: “Le Nouvel Observateur”, 22 ou 28 aout, 1986; Bronis J. Kaslas, “The USSR – German Aggression Against Lithuania”: Robert Speller and Sons, Publishers Inc. New York, New York 10010 1973; J. Kapočius, ed. Lietuvių enciklopedija, Lietuvių Enciklopedijos leidykla, 361 W. Broadway, South Boston, Mass. 02127 USA.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115 Susitarus priima pacientus ir vakarais

Jungti Lietuvos ir išeivijos jėgas

Išivijoje veikiančių Lietuvos laisvės lygos atstovų kreipimasis į lietuvių ir kitų tautybių žmones

Spaudoje buvo paskelbta, kad jau 10 metų tėvynėje aktyviai veikianti ir pagrindines pilnai patriotines rezistencijos pajėgas atstovaujanti Lietuvos laisvės lyga (LLL) savo 1988. VII. 3 programiniu dokumentu kreipėsi į JAV-se gyvenantį vieną šios lygos kūrėjų – dr. Statkevičių Algirdą ir prašė sudaryti Lietuvos laisvės lygos tarybą bei atstovauti lygai užsienyje.

Šis prašymas neliko neišgirstas: LLL užsienio atstovų branduolį sudaro šie asmenys: dr. Eringis Kazys, dr. Skuodis Vytautas ir dr. Statkevičius Algirdas.

Pagrindinis LLL tikslas yra siekti valstybinės Lietuvos nepriklausomybės ir lietuvių tautos suverenumo bei pilno žmogaus teisių atstatymo.

Be jokios išimties kiekvieną šio tikslo siekiantį patriotą – savosios tautos teisių gynėją – rusiškieji okupantai ir vietiniai jų kolaborantai visados apšaukia nacionalistu. Mat šis žodis ten yra įgavęs keiksmazodžio reikšmę. Jis sovietinėje enciklopedijoje apibrėžiamas taip:

“Nacionalizmas – tai veikla, turinti tikslą iškelti savo tautą ir tautybę virš kitų tautų, skelbia neapykantą kitoms tautos ir paneigia jų teigiamąsias puses. Nacionalistas – tai nacionalizmo šalininkas, pasekėjas, nacionalizmo idėjų skleidėjas”.

Sovinizmo apibrėžimas Sovietų Sąjungoje yra toks: “Sovinizmas – tai kraštutinis nacionalizmo pasireiškimas; jam būdinga perdėtas savosios tautos išaukštinimas ir kitų tautų niekinimas bei žeminimas”. (“Slovar miežedunarndnich slov” 1985, p. 476).

Sovietinio tipo totalizmo pradininkas Leninas ir nacionalizmo bei sovinizmą žvelgė visai kitaip negu tariami dabartiniai jo pasekėjai. Jis rašė:

“Atsižvelgiant į tai, kad nacionalizmo liekanos yra savotiška savignyos forma prieš rusiškąjį sovinizmą, tai ryžtinga kova su rusiškoju sovizmu yra pati geriausia priemonė nacionalizmo liekanų likvidavimui”. (Leninas, Raštai, Vilnius, 1978 m., 335 p.).

Badaujančiųjų Gedimino aikštėje Vilniuje speciali vėliava, kurioje įrašyti Lietuvos himno žodžiai

Nuotr. Petro Meiklejohn

Rugpjūčio 17 d. Gedimino aikštėje Vilniuje buvę sąžinės kaliniai Algimantas Andreika ir Petras Cidzikas paskelbė bado streiką, kad būtų paleisti visi politiniai kaliniai. Prie jų prisijungė ir daugiau. Nuotraukoje A. Andreika (antras iš kairės) ir kiti badaujantys

– kultūrinės, nei socialinės – religinės, nei ekonominės – demokratinės problemos. Pvz. demokratija, kokia ji yra Vakarų valstybėse, sovietinėje imperijoje yra iš principo negalima. Visų per 100 Sovietų Sąjungoje vergaujančių tautų šviesieji protai bent kiek laisvesnį demokratijos pasireiškimą visų pirma panaudoja savo pagrindinio patriotizmo siekimo reikalui – valstybinio tautos suverenumo bei laisvių atstatymo reikalui. O rusiškieji sovinstai yra kietai užsibrėžę nė vienai iš savo vergovėje laikomų tautų niekadęs to neleisti.

Štai kodėl Demokratija, rašoma iš didžiosios raidės, sovietų kolonijinėje imperijoje yra visiems laikams užrakinta nacionalinės vergovės raktu. Ir dabartyje – gorbaciovinio persitvarkymo metu – apie demokratiją nors ir labai daug kalbama, tačiau jai leidžiama vien tikrai vergovei pagražinti skirta dekoratyvinė – fasadinė funkcija.

Nacionalinis klausimas – tai tautinės kalbos, politinių, ekonominių, teritorinių, teisinių, ideologinių, kultūrinių, tarptautinių ir kt. santykių bei jų gynybos visuma. Šis klausimas Sovietų Sąjungoje yra sprendžiamas susiduriant dviem greičiai priešingom jėgom: nerusų tautų patriotizmo jėgai iš vienos pusės, rusų tautos sovinizmo jėgai – iš kitos.

Ir dabartyje rusiškieji sovinstai, siekią bet kokiom priemonėm išlaikyti kadaise viešpatavusių carų žmogiškuoju krauju sukliautą vergų imperiją, niekaip negali sutikti su tuo, kad būtų pasmerktas ir paskelbtas negaliojančiu Ribbentropo-Molotovo 1939. VIII. 23 pasirašytas slaptas protokolas.

Kol gyvenimo srautas Sovietų Sąjungoje eis ne pagal žmoniškumo nustatytas taisykles, ir toliau nuolatys vyks vertybių bei idealų nuvertinimas. Bus kuriama vien iliuzinė gerovė, vešės juridinis nihilizmas ir klestės dvideivė politika. Tuščiažodžiavimas ir toliau nustels kurybinį mąstymą, o per 100 pavergtų tautų, tartum pražūtinga lemtis, nuolatės kabos trys anachroninės dogmos: klasinė, sovietinė ir kolonijinė-imperialistinė. Jos ir toliau smaugs gyvenimą, aukščiausio visko bus garbinamas militarizmas ir niekaados neleis ramiai gyventi laisvajam pasauliui. Ir toliau bus garbinama dvasinė tamsa, o partijos ideologai bus panašūs nelyginant, į tuos neregų visuomenės chirurgus, kurie stengiasi išpjauti akis visiems regintiems, kad padarytų juos “pilnaverčiais”.

Mes manome, jog lietuvių tautos himnu nurodytas doros, šviesos ir tiesos kelias yra tikrasis viso pasaulio tautų kelias, vedąs į tikrai garbingą ir taikią ateitį, į gėrio pergalę prieš blogį, į Kultūrą, rašomą iš didžiosios raidės.

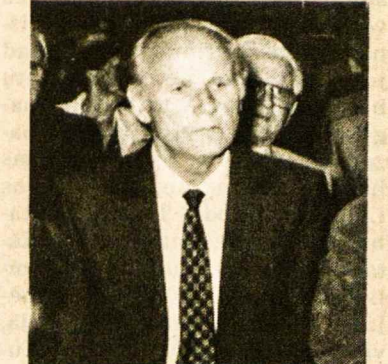
Mes tėvynėje veikiančios LLL vardu kviečiame visas bet kokioje pasaulio valstybėje esančias visuomenines lietuvių organizacijas, ypač Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungą, taip pat pavienius lietuvių, solidarizuotis su kovojančia pagrindine tautos dalimi.

Dr. KAZYS ERINGIS

Prof. VYTAUTAS SKUODIS

dr. A. STATKEVIČIUS

mi, moraliai ir materialiai remti visus kovotojus už suverenumo ir laisvių atstatymą Lietuvoje.

Kviečiame kartu su latviais, estais ir kitomis pasaulio tautomis visur organizuoti tikrai masines demonstracijas ir reikalauti, kad kuo greičiau persitvarkymą vykdanči Sovietų Sąjunga pasmerktų ir paskelbtų negaliojančiu Ribbentropo-Molotovo pasirašytą protokolą, kad įsipareigotų likviduoti visas skaudžias jo pasekmes.

Mes manome, jog nedera apsiriboti vien žmogaus teisių siekimu. To per mažą. Kol Lietuva, Latvija ir Estija buvo suverenios valstybės, t. y. kol tų šalių tautos buvo šeiminingos savo namuose, to demokratinėmis, religinėmis, nacionalinėmis, kultūrinėmis ir kitomis žmogaus teisėmis skystis beveik niekas iš tikrų patriotų neturėjo rimto pagrindo. Visos pagrindinės žmogaus teisės buvo prarastos kartu su suverenumu bei laisvės praradimu. Sugrąžinimu tautai suverenumą, savaime sugrįš visos žmogaus teisės.

Lietuvių tautos sukilimas 1941 m. birželio, apie 10 metų trukusi partizaninė kova, 35 metus besitęsianti neginkluota tautos rezistencija prieš rusišką-komunistinę okupaciją, o taip pat paskutinių dešimtųjų daugiatūkstantinės demonstracijos parodė visam pasauliui tautos ryžtą būti laisva, suverenia, nepriklausoma.

Tragiška, kad krikščioniškoji Vakarų Europa vis dar nerodo reikiamos iniciatyvos pavergtųjų savojo kontinento tautų išlaisvinimo srityje ir seka vien įvykių užpakalyje. O Hitleris ir Stalinas į Vakarų demokratijos rankas įdavė neįkainojamą ginklą – slaptuosius Ribbentropo ir Molotovo pasirašytus protokolus! Tačiau kol kas Vakarų valstybės tuo ginklu dar kaip reikiant nepasinaudojo.

Tėvynėje veikiančios Lietuvos laisvės lygos vardu mes kreipiamės į visas pasaulio tautas bei valstybes ir prašome tarptautiniuose forumuose bei paskirai reikalauti, kad slaptas Hitlerio-Stalino suokalbis būtų pasmerktas kaip didžiausias nusikaltimas žmoniškumui, taikai ir tautos, kad dar vis bevergaujantioms Europos tautos būtų paruošta vieta laisvųjų Europos tautų tarpe. Blogis turi būti likviduotas.

Nederėtų pamiršti, kad didysis Lietuvos mylėtojas Adomas Mickevičius savo laiku sakė: kas neis jieskoti blogio, kad jį surastų ir sunaikintų, pas tą ateis pats blogis ir stos prieš jo veidą.

K. Eringis
V. Skuodis
A. Statkevičius
Čikaga, 1988. VIII. 7.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"GIJA" ŠIAULIUOSE

Firminė savo parduotuvę atidarė Šiaulių "Verpsto" trikotažo gamykla. Architekto J. Petručio suprojektuotą "Giją" pastatė patys verpstiečiai. Vardas parduotuvei buvo išrinktas specialiaje konkurse, kurį laimėjo meistrė S. Petrušienė ir skyriaus viršininkės pavaduotoja L. Butkuvienė. "Gijoje" bus prekiaujama ne vien tik serijiniais gaminiiais, bet ir stengiamasi patenkinti klientų reikalavimus. Pasak "Verpsto" direktorės A. Mikšienės, tai leis patirti paklausą ir prie jos pritaikyti gamybą.

TIK "TAUTIŠKA GIESMĖ"?

Šimtą metų minia liepos 9 d. Vingio parke dr. Vinco Kudirkos "Tautiška giesmė" sutiko kompartijos sekr. Algirdo Brazausko pranešimą, kad Lietuvos trispalvės vėliavos klausimas jau esąs išnagrinėtas vyriausybės ir kad jos grąžinimui netrukus turėtų būti suteiktas įstatyminis pagrindas. Visus nūdžiugino pažadas grąžinti šiai lietuviams brangiai tautinai nepriklausomos Lietuvos simboliui. Kad pranešimas buvo sutiktas kitu nemažiau svarbiu simboliu — spontaniškai nuskambėjusiu Tautos himnu, kuris, deja, vis dar vadinamas tik dr. V. Kudirkos "Tautiška giesmė", pirmą kartą paskelbta 1898 m. "Varpo" 6 nr. Šia tema Algimanto Čekuolio straipsnis "Lietuva, tėvyne mūsų" gegužės 19 d. laidoje paskelbė "Gimtas kraštas", o istorijos mokslų kandidatas Gediminas Rudis "Komjaunimo tiesoje" birželio 25 d. praneško savo rašinį "Ne kiekvienai dainai — toks likimas...". Abu jie primena skaitytojams daugelį išiečių negirdėtą faktą, kad dr. V. Kudirkos "Tautiška giesmė" iki 1950 m. vidurio buvo laikoma oficialiu Lietuvos himnu, kuris buvo giedamas net ir viešuose kompartijos renginiuose šalia Sovietų Sąjungos himno.

PAKEISTAS KITU

Nepriklausomybės metais tvirtai įsipilietinęs dr. V. Kudirkos sukurtas Lietuvos himnas 1950 m. vasarą buvo pakeistas Maskvai parankesniu sovietinės Lietuvos himnu. Jam tekstą parašė Antanas Venclova, ištaisė poetas Vacys Reimeris, muziką sukūrė kompozitoriai Balys Dvarionas ir Jonas Švedas. Dr. V. Kudirkos Lietuvos himnas erzino okupacinius carinės Rusijos pareigūnus ir buvo uždraustas keletą metų prieš I D. karą, o dabar tokio pat draudimo po II D. karo susilaukė ir iš naujųjų Sovietų Sąjunga tapusios Rusijos valdovų. Algimantas Čekuolis, nagrinėdamas senoj Lietuvos himno pašalinimą, rašo: "Nustoj būti juo dėl vienintelės priežasties — nesidavė išpaudžiamas jį Stalino vardas. Niekas respublikoje nesidėmė manifestuoti Kudirkos tekstą ir niekas respublikos vadovybėje nei manė, nei siūlė tai daryti..." Šiek tiek skirtingas, bet vis dėlto panašias išvadas

daro ir Gediminas Rudis: "Respublikos himnu 'Tautiška giesmė' buvo iki 1950 m. liepos mėn. vidurio. Manau, kad nustojo būti juo ne vien dėl to, kad jį nesidavė išpaudžiamas Stalino vardas. Greičiausiai tai tik viena medalio pusė. Tais laikais etiketės buvo greitai klijuojamos. Nemažai klūdavo ir V. Kudirkai — to nesuprato, ano neįžvelgė, propagavo 'abstraktą, socialiai nediferencijuotą tėvynės meilės idėją' ir t.t. Ir dar bar galima išgirsti, kad V. Kudirką joks pažangus veikėjas. Ką gi, V. Kudirka nebuvo proletariato ideologas, nors ir protestavo prieš socialinį engimą. Labiausiai jam rūpėjo išsivaduoti iš nacionalinės priespaudos. Tačiau negi lietuvių nacionalinis išsivadavimo judėjimas nebuvo pažangus, negi V. Kudirką mažai prisidėjo prie lietuvių tautinės sąmonės žadinimo, negi jau nebežinome, kodėl V. Mickevičius pasivadino Kapsuku?"

NEMIRŠTANTYS ŽODŽIAI

Gediminas Rudis rašo: "Negali nežluginti, kad pamažu vaduojamės iš kartais jau nebežinia kieno primestų stereotipų. Štai senesniai 'sugrįžo' V. Kudirkos 'Viršinininkai'. Norėtųsi tik tikėti, kad ir 'Tautiškos giesmės' galutinai neišsijadėjome. Ji mūsų istorinių tradicijų, nacionalinių vertybių dalis..." Algimantas Čekuolis, pacitavęs trečiąjį posmą, kuriame saulė prašoma prašalinti tamsumus Lietuvoje, o šviesa ir tiesa — lydyti mūsų žingsnius, samprotauja: "Parasąj tarsi šiandien, tarsi mums. Ne, Vincas Kudirka nebuvo poezijos genijus. Taip toli, i mūsų nerimasties kupinus 1988-uosius metus, jis neįžvelgė. Bet yra sąvokos, yra tiesos, kurių svarba nekinta per amžius. Širdis taip dunksteli, juodos duonos žiauberę atsiriekus. Sūrus Baltijos oro įkvėpus. Padvelkus kovo vėjui pro sulos pritvinkusią mišką. Tai tavo ir mano tiesos, šios dienos ir rytdienos, kuri taipogi bus sūkuringa, tiesa. Atsisakyti jos, ignoruoti ją, vadinasi, save skurdinti. Laikyti nuleistą galvą..." Dr. V. Kudirkos sukurtas Lietuvos himnas susilaukė daug priekaištų dėl originalumo stokojančios melodijos. Mikas Petrasukas "Jaunosios Lietuvos" 1915 m. 1 nr. rašė, kad pirmoji dalis panaši į Sloviansko choro dainuotą Metfeselio "Studentų dainą", o antrojoje yra S. Moniuskos operos "Halka" motyvų. M. Petrauskas išveda: "Tačiau himno muzika labai gerai nusviečia ir pabrėžia žodžių mintį, taigi ne priešintis tam nėra reikalo, kad ne visai savarankiškas kūrinys..." Ir Algimantas Čekuolis, ir Gediminas Rudis tiesiai nepasako, kad dr. V. Kudirkos "Tautiška giesmė" reikėtų grąžinti iš jos 1950 m. atimtas Lietuvos himno teises, tačiau tokios nuomonės, atrodo, buvo šimtą metų minia liepos 9 d. Vilniaus Vingio parke. Ji teises atgaunanti Lietuvos vėliavą sveikino Tautos himnu.

V. Kst.

Lenkų skautų būrelis, padėjęs tvarkyti Dariaus-Girėno paminklo aplinką Pšcelniko-Soldino miške prieš metinę iškilnę, kuri įvyko liepos 17 d.

PRANEŠIMAS IŠ LENKIJOS

Atlanto lakūnų metinės

Liepos 17 d. Pšcelniko (Soldino) įvyko metinė iškilnė prie Dariaus-Girėno paminklo. Dalyvavo apie 500 asmenų, atvykusių iš Lenkijos, Suvalkų trikampio ir okupuotos Lietuvos. Jie paminėjo 55-tąsias Atlanto lakūnų tragiško skrydžio metines. Prie paminklo buvo pasakyta keletas kalbų, deklamuota eilėraščiai, sugiedoti Lietuvos himnas, padainuota lietuviškų dainų.

Svečiai iš Lietuvos

Pažymėtinas gausus dalyvavimas tautiečių iš okupuotos Lietuvos. Porą dienų prieš iškilnę prie paminklo atvyko iš Lietuvos dviračiais penki kaulniškiai lakūnai: Gintautas Juodžbalis, Liudas Ganusauskas, Vytautas Marganavičius, Rolandas Galkis, Jonas Ruzgas. Jie įveikė 900 km nuotolį, atsižvelgė palapines bei kitus reikmenis ir tvarkė paminklo aplinką bei paruošė iškilnėms. J. Sanvaitis, paminklo prižiūrėtojas, sirgo ir šiais metais negalėjo dirbti. Tarkon kito lenkų skautai, netoliese ten stovyklavę.

Iškilnėn atskrido iš Kauno penkiaskis lėktuvais "Vilga" 19 asmenų — lenkų ir aviacijos sporto veikėjų. Be to, autobusu iš Lietuvos atvyko grupė tautiečių, kurių tarpe buvo S. Dariaus duktė Nijolė Dariūtė-Maštarienė, archit. V. Žemkalnis-Landsbergis, Ažuolas Maštara ir kiti.

Sauja žemės iš gimtinės

Minėjimą surengė Lietuvos visuomenės kultūros draugijos Šteto skyrius, kuriam pirmininkauja J. Žalapienė. Kalbas pasakė G. Majoronas, V. Žemkalnis-Landsbergis, N. Dariūtė-Maštarienė, G. Žilinskas iš Suvalkų (LVKD centro valdybos vardu) ir kiti. G. Majoronas atvežė žemės iš Dariaus gimtinės ir išpyle prie paminklo, o gerą sauja smelio paėmė iš paminklo aplinkos ir parvežė Lietuvon. Prie paminklo jis padėjo savo sukurtą bareljefą, skirtą Dariaus-Girėno muziejui.

Garbės sargyba

Kalbas pasakė ir Lenkijos valdžios atstovai, o kareiviai ir skautai ėjo garbės sargybą. Prie jų jungėsi būrelis vokiečių skautų, stovyklavusių toje apylinkėje. Dalyvių tarpe matėsi ir vietinių gyventojų lenkų. Iš visos publikos ryškiai išsiskyrė lietuvių moterys, pasiėmusios tautinius drabužius.

Iškilnės metu aplink paminklą skriejo Dariaus-Girėno "Lituanikos" kopija, kurią valdė jos konstruktorius Vl. Kengaila. Tai pajavirino iškilnė ir gyvai priminė čia sudužusią tikrąją "Lituaniką".

Iškilnė buvo filmuojama bei fotografuojama svečių iš Kauno ir Vilniaus.

Prie trobelės

Netoli paminklo (500 metrų) yra pastatyta dar neužbaigta

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Windsor, Ontario

ŠIAIS METAIS WINDSORO kolonija pradėjo labai mažėti. Per vasaros karščius net keturi tautiečiai iškeliavo nesugrįžtamai į amžinybę.

Konstancija Linkevičienė, prieškarinės emigracijos išieivė, aktyvi Lietuvių Bendruomenės ir parapijos narė, visuose lietuviškuose reikaluose dalyvavo ir dosniai rėmė.

Mečys Šilinskas veiklus visuomenininkas. Ypač pasižymėjo aukr rinkime Vasario 16 gimnazijai. Taip pat buvo Lietuvių Bendruomenės bei valdybos narys. Buvo energingas ir sveikas, todėl jo iškeliavimas yra labai netikėtas.

Edvardas Zatorskis, didelis patriotas ir Lietuvių Bendruomenės Windsorio apylinkės steigėjas. Dosnus lietuviškiems reikalams, yra įnešęs į KL fondą \$8000. Jis buvo išsilavinęs ir gerai apsiškaitęs, sulaukė ilgo amžiaus, bet gerai suprato šių dienų reikalus.

Antanas Rimša, prieškarinis emigrantas, didelis dainininkas ir nuosirdus aukštaitis. Draugavo ir priklausė okupantų garbinančioms lietuvių draugijoms. Kai aplankė savo tėviškę ir pamatė kokią pragarą sukūrė okupantas, tai savo draugams pasakė: "Jūs esate kvailiai arba išsigimę melagaliai". Pasitraukė iš jų organizacijų ir draugystės. Priklausė vietinių kanadietų parapijai ir buvo palaidotas katalikiškomis apeigomis.

Gaila iškeliavusių. Jie visi buvo geros lietuviškos širdies žmonės. Tegu jiems būna lengva kanadiška žemėlė, kurią jie patys pasirinko. Gi jų dvasia tikrai nuskrus ir lietuviškus klonus, į kuriuos jie taip troško sugrįžti. Užuojautą jų šeimoms. M. Kizis

Hamilton, Ontario

VYSK. M. VALANČIAUS lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimo proga buvo surengta išskyla autobusų "Lion Safari" Rocktone. Šia pirmą kartą ekskursija žiaugėsi ir mokiniai, ir tėvų komiteto nariai.

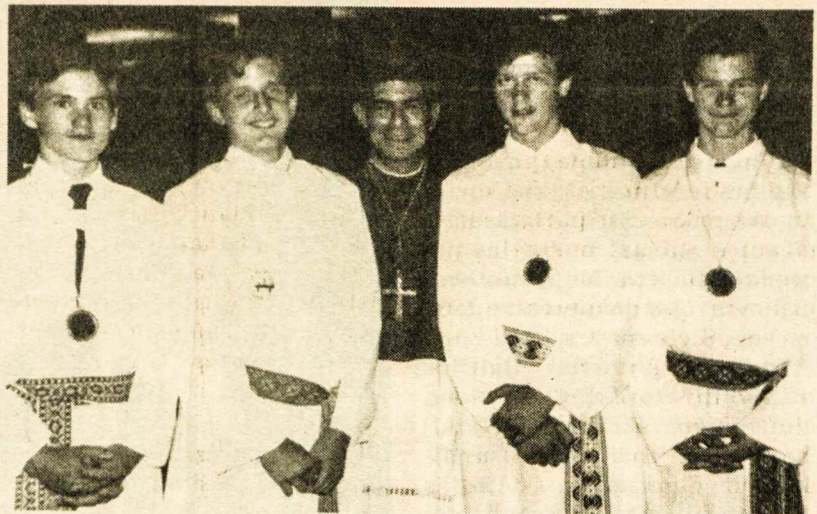
Mokyklos naujų mokslo metų pradžią rugsėjo 10, šeštadienį, 9.30 v.r. tose patiose šv. Juozapo pradinės mokyklos patalpose, 270 Lock S. Pamokos baigsis 12.30 v.p.p.

AUKŠTESNIŲJŲ LITUANISTINIŲ kursų mokiniai metinėje išvykoje aplankė dail. A. Tamošaičių sodybą netoli Kingstono. Dail. A. Tamošaičiai kaip ir visuomet mielai priėmė, paaiškino ir apradė sodybą.

Kursai prasidės rugsėjo 13, antadienį, 5 v.p.p. šv. Marijos gimnazijos patalpose. Mokykimės lietuviškai!

ŠIAIS METAIS 11-tą skyrių sekmingai baigė Stasys Bakšys, Andreea Ciparytis ir Tomas Žukauskas.

REIKALINGA LIETUVIŲ moteris prižiūrėti 1,5 metų Jonuką nuo 8 v.r. iki 4 v.p.p. Hamiltone. Kreiptis tel. 524-2770.

Hamiltono Aušros Vartų parapijos Mišių tarnautojai buvo vyskupo A. Tonnos apdovanoti medaliais. Iš kairės: M. Stanevičius, V. Remesat, vysk. A. Tonnos, G. Džemionas, T. Kekys

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 27 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 3%
santaukas 5.75%
kasd.pal.taupymo s-ta...5.25%
90 dienų indėlius 8.25%
1 m. term. indėlius 9.5%
1 m. term. ind.mėn.pal. 9%
3 m. term. indėlius 10%
RRSP ir RRRF (pensijos).....7.5%
RRSP ir RRRF 1 m. 9.5%
RRSP ind. 3 m. 10%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 12.5%
nekiln. turto pask. 1 m. 10.75%
nekiln. turto pask. 3 m. 11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Floridos lietuviai liepos 17 d. St. Petersburgo klube atsisveikino su jų tarpe pensijos dienas leidusiu prel. Jonu Balkūnu, kuriam, artėjantiems jau 86-rių metų amžiaus, susilpnėjo sveikata. Jis dabar išsikėlė į Matulaičio namus Putname, Conn. Išleistuves surengė lietuviškos organizacijos, klubo salėn sutraukusios beveik 300 lietuvių. Deja, pats prel. J. Balkūnas negalėjo dalyvauti, tos dienos rytą ištiktas sveikatos sunegalavimo. Rengėjai nutarė išleistuvių neatšaukti, nes ligi jo išvykimo Putname ir Nekaltai Pr. Marijos seselių vienuolyną buvo likusių tik pora dienų. Atsisveikinimo atidėti ir surengti kitą kartą nebuvo įmanoma dėl laiko stokos. Išleistuvių nuotaikas į jas negalėjusiam atvykti prel. J. Balkūnui sutiko perduoti kun. V. Zakaras. Po įvykusių sekmadienio pietų atsisveikinimo žodį tarė klubo pirm. A. Karnius, primindamas išvykstančiojo išjungimą ne tik į St. Petersburgo lietuvių gyvenimą, bet ir į pasaulinio mato lietuviškųjų organizacijų veiklą. Atsisveikinimas įsijungė Tautos fondo atstovas Floridai K. Vilnis ir JAV LB St. Petersburgo apylinkės pirm. A. Dūda. Visi dalyviai sugiedojo "Ilgiausių metų". Prel. J. Balkūno vardu rengėjams ir dalyviams padėkojo kun. V. Zakaras, priėmęs ir sutikęs nunešti V. Gružo V. Kleivienės tekstu gražiai įrašytą ir įremtą atsisveikinimą, pasirašytą organizacijų vadovų.

Niuorko lietuvių gydytojų draugija metinį savo posėdį turėjo gegužės 7 d. Kultūros židinyje. Draugija buvo labai veikli prieš tris dešimtis metų, bet dabar yra praradusi labai daug savo narių. Daug jų mirė, o likusieji paseno ir neteko jėgų. Jaunieji lietuviai gydytojai draugijon nenori įsijungti. Metiniam susirinkime, įskaitant gydytojus, dantų gydytojus ir jų šeimų narius, dalyvavo tik 22 asmenys. Akių ligų specialistas dr. V. Avizionis kalbėjo apie glaukomą, kuriai yra būdingas aukštas akispūdis, tolydžio silpnėjantis regėjimas. Glaukomą ne visada pavyksta laiku nustatyti dėl kitų žmogaus kūno ir akių sunegalavimų, nelengva ją ir išgydyti. Buvo prisiminti vienerių metų laikotarpio mirę draugijos nariai dr. Amelija Milukaitė-Matulaičienė, dr. Aleksandras Narvydas ir dr. Jadviga Urbanavičiūtė. Prisimintas ir 1956 m. lapkričio 28 d. Niuorke miręs prof. dr. Pranas Gudavičius-Gudas, tik dabar susilaukęs antkapinio paminklo, kurio pastatymu rūpinosi dr. A. Goeldnerienė. Išlaidoms padengti iš draugijos išdo vėl paskirta \$200, bet reikia gerokai didesnės sumos. Tad aukomis kviečiami prisidėti kiti lietuviai gydytojai, ypač tie, kuriems teko būti velionies mokiniais. Čekių lauks draugijos išd. dr. L. Giedraitienė, 10 Barry Dr., East Northport, NY 11731, USA. Čekių rašyti draugijai — American Lithuanian Medical Association of New York. Susirinkime draugijon įsijungė du nauji nariai — dr. Dana Saldaitytė ir dr. Saulius Skeivys. Draugijos pirmininku vėl išrinktas dr. V. Avizionis, išdininke — dr. L. Giedraitienė. Antkapinį paminklą prof. dr. P. Gudavičiui-Gudui Cypress Garden kapinėse pašventino kun. L. Andriekus, OFM. Prie velionies kapo kalbėjo dr. J. Kriaučiūnas.

Australija

Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos bičiulių būrelis jau nuo 1974 m. veikia Adelaidėje. Birželio 19 d. A. Karazijienės ir E. Šeikienės iniciatyva jo skyrius buvo įsteigtas Melbourne. Steigiamąjį skyriaus dalyvius A. Karazijienė supažindino su ligšioline būrelio veikla, kurioje pagrindinis dėmesys tenka knygų bei mokslinių veikalų nupirkimui ir pasiuntimui Vilniaus universiteto mokslinei bibliotekai. Lėšos telkiamos metiniu \$20 nario mokesčiu. Melbourne skyriaus būrelio sąskaita atidaryta "Talkoje" ir jon įnešta \$530. Melbourne skyriaus valdyba nebuvo išrinkta, nes steigėjos nesuskubo atsakyti į visus dalyvių iškeltus klausimus. Valdybos rinkimai bus paskelbti vėliau.

Sydnejaus lietuvių chorui "Daina" dabar vadovauja Birutė Aleknaitytė ir Justinas Ankus, pakeitę choro krikštą į "Dainos" ir ilgametį vadovą muz. Bronių Kiverį, dabar paskelbtą "Dainos" garbės nariu. Jaunieji dirigentai

tai pernai jau surengė metinį "Dainos" koncertą, kuris jiems buvo pirmasis. Tada ir kilo mintis, kad "Dainai" reikia bendro pobūvio su Sydnejaus lietuviams. Tokiu pirmuoju renginiu tapo birželio 5 d. Lietuvių klube įvykusi liudies dainų popietė, kurią šešiomis dainomis pradėjo pats choras. Tada į liudies dainas įsijungė visi popietės dalyviai, akordeonais pritariant muz. Bronių Kiveriui ir Petriui Viržinskui. Choro administracija popietės dalyviams buvo parūpinusi 30 liudies dainų tekstus.

Britanija

Tradicinį pensininkų pobuvį Bradfordo gegužės 14 d. surengė "Vyčio" klubas. Dalyvavo apie 50 klubo narių pensininkų ir artėjančių prie pensininko amžiaus. Juos, susėdusius prie pietų stalo, pasveikino klubo valdybos pirm. V. Gurevičius, suorganizavęs šį renginį, sukvietęs pensininkus ir jų šeimų narius. Pranas Vasis padainavo lietuviškų dainų melodijoms sukurty kupletų. Dalyvių vardu "Vyčio" klubo valdybai ir jos pirm. V. Gurevičiui padėkojo A. Bučys. Renginio išlaidos buvo padengtos klubo lėšomis.

Metinį savo balių birželio 25 d. Mančesterio lietuvių klube surengė vietiniai ramovėnai. Buvo susilaukta tik 32 dalyvių ir vėliau įsijungusio lietuvių kape-liono kan. V. Kamaičio. Visus pasveikino ramovėnų pirm. K. Murauskas, padėkodamas klubui už parūpintas patalpas, šeiminkams B. Kupstienai ir B. Bernatavičienai — už paruoštus patiekalus. Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžiu per Atlantą ir tragiškos mirties minėjimą liepos 16 d. Mančesterio lietuvių klube surengė ramovėnų skyrius. Šį sykį buvo susilaukta nemažai dalyvių, net ir specialios ekskursijos iš Leigh vietovės. Ramovėnų pirm. K. Murauskas apgailestaudamas pranešė, kad minėjimą atlikti programos negalėjo atvykti "Rūtų" dainininkės. Mat Lietuvon į mirusio tėvo laidotuves yra išskubėjusi G. Aleknavičienė. V. Bernatavičius skaitė paskaitą apie S. Dariaus ir S. Girėno pasirošimus skrydžiu per Atlantą, jaunajai Lietuvai skirtą žygį, kuris, deja, baigėsi Soldino miške, ne Kauno aerodrome, kur jų laukė dešimtys tūkstančių lietuvių. Trumpą žodį tarė Mančesterio lietuvių klubo pirm. A. Podvoiskis. Eilėraščių deklamacijomis programon įsijungė J. Arbaciauskas, A. Jakimavičius ir A. Bruzgas.

Vokietija

VLB Štutgarto apylinkės valdybon, vadovaujamon Elgardo Sulco, vėl perrinkti Elgards ir Marytė Sulcai, kun. Kazimieras Senkus ir Sofija Baublienė. Kontrolieriais išrinkti J. Stavskis ir K. Šeikienė. Rugsėjo 30 — spalio 9 d. Šv. Eberharto šventovėje rengiama krikščionybė Lietuvoje bei jos 600 metų sukaktį atspindinti paroda. Spalio 22 d., kai Štutgarte viešės išieivijos lietuvių vysk. Paulius Baltakis, OFM, bus paminėta vieneriais metais paviluota tautos dainiaus Maironio 125 metų gimimo sukaktis. Lapkričio 20 d. Ludwigsburge-Gruenbuehle bus atidengtas paminklas jo įvairių tautybių gyventojų kraštams prisiminti. Štutgarto lietuviai rūpinasi, kad paminklan būtų įmontuotas ir Lietuvos vytiš.

Hamburgo VLB perrinktai apylinkės valdybai ir toliau vadovauja pirm. Teresė Lipsienė. Jos pastangų dėka gegužės 1 d. po sekmadieninių pamaldų buvo paminėta Motinos diena Šv. Teresės parapijos salėje. Paskaitą skaitė Antanas Suraučius. Linas ir Vida Pareigiai, neseniai su tėvais atsikėlę iš Lietuvos, deklamuvo eilėraščius, padainavo keletą dainelių. Baltiečių tremimus į Sibirą Hamburgo lietuviai, latviai ir estai minėjo birželio 11, sekmadienį, ekuomeninės pamaldomis Šv. Petri šventovėje. Pamaldoms vadovavo estų kun. J. Kaljurandas, pamokslą sakė latvis kun. dr. G. Ansonsas. Šv. Rašto ištraukas skaitė VLB Hamburgo apylinkės valdybos pirm. T. Lipsienė ir sekr. E. Baliulienė. Giedėjo šiais mokslo metais Hamburgo konservatoriją su pagyrimu baigusi sol. Vilija Mozūraitytė, išvykstanti į Krefeldo operą, kur jau dainuoja sol. Ričardas Daunoras. Sibiro treminių minėjime būsimoji Krefeldo operos sol. V. Mozūraitytė atliko italų klasiko G. Pergolezio "Stabat mater".

AUDRA
Travel
CORPORATION

**VIENTELĖ PROFESIONALI
LIETUVIŲ KELIONIŲ
ISTAIGA KANADOJE
SKELBIA ir
GARANTUOJA**

**Pigiausias kainas kelionėse į
LIETUVĄ 1988 metais**

5-kiom, 10-čiai bei 15-kai dienų patogiausiomis lėktuvų linijomis
Išvykimo datos iš Toronto ir kitų Š. Amerikos miestų

Rugsėjo 2 - 16

Gruodžio 27 —

Spalio 7 - 21

sausio 10 1989 m.

Užsisakykite dabar — gausite papildomą nuolaidą.

Smulkesnes žinias teikiame

tel. (416) 769-2500

Mūsų įstaigoje Jums patarnaus: AUDRONĖ, LIUSĖ, DALIA, INGĖ, JOANNE, PAULIUS.

Mes kalbame — lietuviškai, angliškai, prancūziškai, rusiškai, lenkiškai, vokiškai, itališkai, ispaniškai.

Mūsų įstaigoje įrengti kompiuteriai: PEGASUS/GEMINI bei TDS
Mūsų įstaiga yra narys — IATA, T-comm, BBB, CLIA

Adresas: 2100 Bloor St. W. Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500

Teleks 06-986766 TOR

KVIEČIAME NAUDOTIS MŪSŲ LIETUVIŠKO BIURO PASLAUGOMIS.
Mūsų registracijos numeriai: retail nr. 2559030, wholesale nr. 2475066

Žinios iš Lietuvos

Lietuvių informacijos centro pranešimas

1988 m. rugpjūčio 17 d. Vilniuje, Gedimino aikštėje, sąžinės kaliniai Petras Cidzikas ir Algimantas Andreika pradėjo bado streiką. Nijolės Sadūnaitės ir Roberto Grigo teigimu, badaujantys ramiai sėdi ant suolo prie Šv. Kazimiero koplyčios – ant stovo astuonios politinių kalinių pavardės ir keturios iš jų fotografijos: kun. S. Tamkevičiaus, G. Iešmanto, B. Gajausko ir V. Petkaus. Virš stovo didelė Vytis, iš šonų dvi trispalvės ir užrašas: „Mes badaujame, kad būtų išlaisvinti visi politiniai kaliniai“. Pirmą naktį prisijungė 35 Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio nariai. Nuolatos prie badaujančių stovi būrelis prijauniančių ir besidominčių žmonių. Buvo atvažiavę valdžios atstovai – pasikalbėjo, nebuvo grasinimų ir gaudinimų, paliko juos net maloniai atsisveikinę. „Šiandien buvau su Robertu Grigu užėjus pas juos. Ten buvo rusų iš Maskvos, kurie domėjosi, ir svečių iš Vakarų Vokietijos. ... Žmonės atnešė badaujančiams vandens, gėlių. Vakare prie jų giedoję giesmes“, pranešė N. Sadūnaitė. Norintys išreikšti solidarumą badaujančių šeimų nariams, gali rašyti: Vandai Cidzikienei, Gvazdikų 2, Vilnius; Saulutei Andreikienei, Pilies 4-3, Vilnius.

Lietuvos persitvarkymo sąjūdis ryšium su rugpjūčio 23 d. kreipėsi į Lietuvos komunistų partijos centro komitetą. Pirmiausia pamini, kad Stalinas, su savo parankiniais užgrobes valdžią Tarybų Sąjungoje, sunaikino leniną TSKP kadra, 1939 m. pasukęs užsienio politiką avantiūrių kryptimi. Tragiškas pasekmės Rytų Europai ir pačiai Tarybų Sąjungai atnešusi Molotovo-Ribbentropo sutartis, paskatinusi hitlerinę Vokietiją puliti Lenkiją, kuo ir prasidėjęs II D. karas, TSRS vyriausybės, skelbianti naujos politikos kryptį, turėtų paskelbti TSRS – Vokietijos rugpjūčio 23 d. sutartį su visais priedais ir patikslinimais, pareikšti požiūrį į tą sutartį, duoti jos juridinį, politinį, ideologinį įvertinimą. Lietuvos persitvarkymo sąjūdis, respublikos visuomenė, o taip pat LTSR vyriausybė galėtų padėti skatinti tokius žingsnius.

Rugpjūčio 13 d. Šiluvoje buvo surengtos išleistuvės kun. Alfonsui Svarinskui. Daugybė

VIKTORAS PETKUS, tremtinys, laisvės kovotojas, ilgametis sąžinės kalnis

“Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda”

The Loughheed & Barnard Funeral Home

252 Regent Street South
 Sudbury, Ontario P3C 4C8
 Telefonas: (705) 673-9595

žmonių susirinko Šiluvon. Šventovė buvo sausakimša. Kun. A. Svarinskas pasakė prasmingą pamokslą – kiekvienas žmogus turi stengtis ką gali ir kaip gali daryti, kad būtų daugiau teisingumo ir gerumo. Žmonės net plojo šventovėje, kas Lietuvoje neįprasta. Po Mišių žmonės suvažiojo į Kryžių kalną, kur kun. A. Svarinskas pašventino sąžinės kaliniams skirtą paminklą. Pasak N. Sadūnaitės, paminklas labai įspūdingas: iš akmens iškalta kenciančio Kristaus skulptūra *Ecce Homo* (Štai žmogus) ir tautiniai simboliai, apacioje lotyniškai šie žodžiai: „Palaiminti kurie kenčia dėl teisybės, nes jų yra daug karalystė“. Kryžius kalnė ir Šiluvoje plevėsavo trispalvės. Kun. A. Svarinskas savo išvyką į Vakarų Vokietiją laikąs ištreimimu. Ketvirtasis jo sugrįžimas būsiąs pats linksmiausias.

Robertas Grigo pranešimu (buvo nuykęs aplankyti), kun. **Sigitas Tamkevičius** ir **Viktoras Petkus** tvirtai laikosi tremtyje. Kun. S. Tamkevičius, kuris į tremties vietą Tomso rajone atvyko birželio 13 d., esąs pradžios, plaukai praretėję, bet šiaip geros nuotai, kur ir atrodo, sveikata pasitaisiusi. Tik naujoje vietoje nėra tinkamai įsikūręs, todėl geradariai yra raginami siųsti siuntinius. Pradžioje gyveno su girtuokliais, dabar turi atskirą kambariuką ir nešioja paštą.

Viktoras Petkus, gyvenęs ir dirbęs sargu Buriatijos autonominėje respublikoje, prašė padėkoti visiems Vakaruose, kurie su juo palaiko ryšius. Jis susirašinėja su apie 85 asmenimis iš įvairių pasaulio šalių ir yra gavęs siuntinius. Petkus prašo vietoj drabužių (kurie didelis muštas) siųsti maisto, nes ten, kur jis gyvena, jo trūksta. V. Petkų gerbia ir jam padeda apylinkės lietuviai, nors būvę valdžios griežtai perspėti su juo nebendrauti. Kun. S. Tamkevičiaus naujasis adresas: 636310 Tomskaya oblast, Krivosheinsky rayon, g. Krivosheino, ul. Pionierskaya 3. Viktoro Petkaus: Buryatskaya ASSR, 671510 Bauntovskiy rayon, pos. Bagdarin, Bagdarinskaya ekspeditsiya.

Lietuvos laisvės lyga kreipėsi į J. E. kardinolą Vincentą Sladkevičių, kad jis pasmerktų Molotovo-Ribbentropo sutartį ir jos pasekmes. „... Tik išsivadavęs nuo baimės ir netikrumo, nuo dešimtmečių jį supusio melo ir demagogijos, tik savo istoriją suvokęs šių dienų Lietuvos žmogus gali būti šviesios ateities – Dievo karalystės žemėje kūrėjas. Ugdyti tokį žmogų yra pašaukta ir Bažnyčia, kuriai Atpirkėjas yra liepęs būti žemės druska ir pasaulio šviesa“.

Poetas **Gintautas Iešmantas**, sergantis džiova, buvo pervežtas į ligoninę. „Esu Uchtos miesto ligoninėje, tuberkuliziniame skyriuje. Šiaip jaučiuosi visiškai sveikas. Vis galvoju, kad įvyko kažkos nesupratimas. Jau prieš dvidešimt penkerius metus kartą mėgino mane gydyti, tačiau po pusmečio nusprendė tos žaidžios yra senos... daugiau manęs netrukdy. Viskas paaiškės po tyrimų. Kai atvykau čia, pirmas išpūdis buvo niūrus, dabar giedrėja nuotaika. Nusipirksiu reikalingų daiktų. Tada bus visiškai neblogai“, – rašo tremtinys. G. Iešmanto adresas: Kom. ASSR, Uchta Chudoyak, Gorodskaya boinitsa, Tuberkulioznaya otdeleniya, 1-12.

IŠ LIETUVOS PRANEŠTA, kad rugpjūčio 28, sekmadienį, Sirvintų rajone, Kiauklių parapijoje su kardinolu Vincentu Sladkevičium Mišias koncelebravo pagrindžio seminariją baigęs, gruodžio mėnesį slapta įšventintas Robertas Grigas. Taip pat pranešama, kad kardinolas V. Sladkevičius paskyrė kun. R. Grigą Kiauklių parapijos vikaru. Ten klebonas yra kun. Rokas Puzonas. Inf.

• Užsakykite „Tėviškos žiburius“ kaip dovaną jaunavedžiams.

Lenta Gedimino aikštėje su badaujančiųjų nuotraukom ir pavardėmis

Nuotr. Petro Meiklejohn

Lietuvių evangelikų reformatų sinodas

Keturiasdešimtasis suvažiavimas išseivijoje

H. YČAITĖ-PETKUVIENĖ

Metinių sinodų tradicija, siekianti Reformacijos pradžią Lietuvoje 16-to amžiaus viduryje, tęsiama ir išseivijoje. Daugiausia ev. reformatų yra susipietę Čikagoje. Čia ir vyksta kasmetiniai suvažiavimai, kaip kadaise būdavo Vilniuje ir Biržuose. Kaip jau įprasta, suvažiavimas įvyko š. m. birželio mėnesio viduryje savo nuosavose patalpose So. Artesian gatvėje, Čikagoje. Tai buvo 40-tasis toks suvažiavimas, įskaitant pirmąjį, kurį suarusė tremtiniai 1945 m. karo audrų nublokšti Vakarų Vokietijon. Nuo Reformacijos pradžios šiometinis sinodas buvo 451-masis.

Nors kai kas būkštavo, kad senų veikėjų eilėms retėjant, gali susilpnėti sinodų veikla, šiais metais tokioms mintims pagrindo nebuvo. Reformatai liko dvasiškai stiprūs ir šiemet susirinko gausiai. Šventovės ir salės patalpos iškilmingų pamaldų ir pietų metu buvo taip pilnos, kad sunkiai besutalpino dalyviai. Sinodo atstovai ir kuratoriai suvažiojo iš įvairių Amerikos vietovių: Floridos, Marylando, Ohio, New Mexico, Wisconsin, o taip pat iš Kalifornijos ir Kanados. Buvo gauta sveikinimų iš Europos ir Naujosios Zelandijos.

Dr. Jonas Kregždė buvo išrinktas sinodo direktoriumi, sekretoriais – dr. Algirdas Devenis ir H. Yčaitė-Petkuvienė – visi trys kuratoriai iš Kalifornijos. Bažnyčios vykdomasis organas, vadinamas Kolegija, naujai trijų metų kadencijai perrinktas tas pats su ilgamečiu ir didžiai nusipelnusiu prezidentu kun. M. Tamulėnu priekyje. Gen. superintendentas kun. S. Neimanas, supt. kun. P. Dilys, kun. dr. E. S. Gerulis ir pasauliečiai J. Indriūnas, R. Neimanaitė, H. Dilenė, E. D. Brooks, P. Bružas, ilgametis spaudos darbuotojas, įeina į

dabartinę Kolegiją. Pažymėtina, kad pasauliečiai, visais laikais turė didelę reikšmę Bažnyčios gyvenime ir gausiai dalyvauja sinoduose šalia dvasininkų.

Sinodo cenzoriumi išrinktas supt. kun. P. Dilys, dabartinis Toronto evangelikų parapijos klebonas. Posėdžiuose vyravo įprastas tiesus žodis – laisvas ir demokratiškas nuomonių pasikeitimas, semiant jėgų iš praeities suvažiavimų ir iškilnių kunigaikščių Radvilų gadytės. Minutės tyla buvo pagerbti mirę veikėjai, kurių tarpe šiomet buvo net 9 kuratoriai, kaip kapt. Stasys Dagys, Petras Šernas, Hypatia Yčienė-Ziūrienė, kapt. Petras Kuginis ir kt. Kun. P. Dilys skaitė paskaitą „Religinė padėtis dabartinėje Lietuvoje“, kuri išklausyta su ypatingu dėmesiu.

Pasak kun. Dilio, Sovietų Sąjungos vado M. Gorbačiovo „perestroikos“ dėka, Lietuvoje reiškiasi tam tikras palengvėjimas. Keleiviai iš užsienio atvykę jau gali lankyti mažesnius provincijos miestus, kaip pvz. Biržus. Komunistinės valdžios pareigūnai ir toliau bažnytinį gyvenimą laiko savo kontrolėje ir daug kur yra suvaržymų. Tikybinį paruošimą evangelikai kunigai gali gauti tikiai Latvijoje, Rygos Teologiniame institute. Yra prašvaisčių – pvz. įvairių tikybų vadovai ir nariai dabar bendradarbiauja, kaip niekuomet. Dažnai vyksta pokalbiai, pasitarimai ir bendros ekumeninės pamaldos. Religiniai spausdiniai tebevaržomi ir jų yra labai nedaug. Tačiau kalbama, kad 1989 m. pirmą kartą bus išleistas visas Šventas Raštas – Senasis ir Naujasis Testamentas. Jau peržiūrimas vienas bendras tekstas, tinkantis ir evangelikams, ir Romos katalikams.

Kolegijos prezidentas M. Tamulėnas pranešime dėkojo ne-

nuilstantiems savo talkininkams ir reikė susirūpinimą spaudos klausimu. Bažnyčios leidiniui-žurnalui „Mūsų sparnai“ sustojus, yra didelis nuostolis visai lietuviškai visuomenei. Per savo 35 metų gyvavimo laiką, „MS“ išigijo skaitytųjų-rėmėjų toli už Banyčios ribų. Vėliau žurnalo redaktorius P. Bružas sujaudino ne vieną klausytoją savo paaikiškimu, kodėl nebegalys toliau dirbti. Nors norai geriausi, bet jau akys nebeternauja ir 1987 m. kalėdinis 63 nr., turėjo būti paskutinis. Sinodo dalyviai ilgaus plovimais išreikė gilią padėką kuratoriui P. Bružiui. Iškelta eilė sumanymų spaudos reikalais, tačiau atrodė, kad „Mūsų sparnams“ tolygus leidinio vargiai ar besulauksime. Tarp kitų pranešimų buvo ir kur. D. Bobelienės apie jos vadovaujamą Devenų kultūrinį fondą, išleidusį visą eilę knygų. Šis fondas skelbia konkursą su \$10,000 premija už geriausią parašytą veikalą anglų kalba (dokumentini ar beletristini) Lietuvos istorijos temomis.

Finansinę apyskaitą pateikė kasininkė R. Neimanaitė. Dar veikia B. ir V. Variakojų įsteigtas Bažnyčios remontui fondas ir kur. a.a. H. Yčienės-Ziūrienės atminimui Kultūros ir labdaros fondas. Kolegijos reikalų vedėjas J. Indriūnas pranešė apie Kolegijos veiklą. Sekė parapijos vadovų-kunigų pranešimai: gen. supt. Neimanas apie Čikagos parapiją, supt. Dilio – Išganytojo jungtinę parapiją Toronte ir kun. dr. E. S. Gerulio jungtinę parapiją St. Petersburg, Floridoje. Ten, kaip ir kitur, vyksta sėkmingos ekumeninės pamaldos. Lietuvių protestantų s-gos sekretorė H. Yčaitė-Petkuvienė apibūdino evangelikų veiklą Kalifornijoje, kur nesant savam kunigui, kartais pasauliečiai patys praveda pamaldas su vietos pajėgų muzikiniu koncertu. Čikagos parapijos moterų dr-jos pirmininkė H. Dilenė dėkojo savo darbščioms narėms už darbą, ruošiant sinodo vaišes – šeštadienio vakarienę ir sekmadienio pietus.

Sekmadienį įvyko iškilmingos pamaldos, dalyvaujant visiems kunigams. Pamokslą pasakė kun. dr. E. Gerulis, o turtingą muzikinę programą atliko fleitistė Asta Šepetytė ir dainininkės Aldona Buntinaitė ir Bronė Variakojienė. Taip pat įvyko krikščionys kur. Olgos Tilindienės proanūko – Kristupo-Martyno. Tradiciniuose sinodo pietuose dalyvavo daug svečių, jų tarpe A. Vėlius, atsinėjęs savo paties išverstą ir išleistą lietuvišką Šventą Raštą. Kur. A. Grigaitienė pakvietė dalyvius į vėliau vyksantį a.a. kur. dr. Mykolo Devenio 10 m. mirties sukakties minėjimą-akademiją. Buvo atžymėta kun. dr. E. Gerulio 10-ties metų kunigavimo sukaktis. Kalbėtojus su svečiais supažindino direktorius dr. J. Kregždė. Dalyviai papietavę dar ilgai nesiskirstė, vedė pokalbių ir žadėjo tokioje pat pakilioje nuotaikoje susirinkti ir sekančiais metais.

Užgeso didingas žiburys

A. a. prelado Pijaus Ragažinsko netekus

HALINA MOŠINSKIENĖ

Vieną saulėtą rytą džiaugiamės, kad žiemos šaltis atslūgo, palangėje burkuoja susiglaudę balandžiai, taip miela, taip gera... Staiga, kaip nelauktas griausmas trenkia širdin žodžiai: „Mama, tik nesijaudink, numirė prelatas Ragažinskas... pašarvotas V. Zelinios šventovėje, laidotuvis – 3 v.p.p.“, – praneša paskubomis duktė birželio 21 d.

Pritemo saulė, balandžiai kažkur nuskrido, širdį veria skausmas... Tikrai sunku susitaikyti su mintimi, kad netekome dar vieno brangaus bičiulio, numirė prelatas Ragažinskas... pašarvotas V. Zelinios šventovėje, laidotuvis – 3 v.p.p., – praneša paskubomis duktė birželio 21 d. 7 v.v. Šv. Juozapo parapijos būstinėje, klebono kun. J. Šeškevičiaus akivaizdoje. Žinojome, kad negalavo širdimi, bet gi dar aplankyti Lietuvą norėjo, dar iki paskutinio laiko neatsisakė parapijos pareigų – tą dieną pakrikštijo vieną kūdikį, dar spėjo ir laikraštį nusipirkti, nes neatsiliko niekada nuo gyvenimo.

Sunku įsivaizduoti, kad niekada nebematysime jo šypsenos, negirdėsime jo ganytojiškų žodžių, paskatinių išlikti ištikimais savo tautai, savo tėvynei Lietuvai. Mažai beliko jo bendraminčių žemės keleivių, gal todėl ir tas ilgesys savos žemės buvo kas kartą vis stipresnis ir prašymas – „... palaidokite mane Lietuvoje...“

Po iškilmingų pamaldų, kurias laikė prie altoriaus 12 kunigų Šv. Juozapo liet. parapijos šventovėje, pilnutėlėje jį gerbusiųjų, choras sugiedojo atsisveikinimo giesmę „O, Visagali, kai varganą šalį apvaisiu...“, velionio labai mėgstama giesmė. Ir sugraudė ir nuaidėjo į saulėtą erdvę liūdni varpo dūžiai... Kars-tas buvo vežamas, gėlių vainikus nešė parapijos moterys, ir visa minia pėstute ėjo V. Zelinios gatvę iki V. Alpinos kapinių, apie 2 km. Krautuvės uždarė duris, visi pagarbiai sto-vėjo, o varpas vis gaudė ir gaudė, palydėdamas tą taurią sielą. V. Alpinos koplyčioje dar buvo sukalbėtos maldos ir karstas atiduotas žemei. Pelenai bus pervežti į Lietuvą.

Prelatas gimė 1907 m. gegužės 4 d. Pajavyony, Vilkaviškio apskrityje. 1927 m. baigė Vilkaviškio „Žiburio“ gimnaziją ir 1931 m. kunigų seminariją. Įšventintas į kunigus iki 1936 m. vikaravo Liudvinave ir Suvalkų Kalvarijoje. Brazilijon atvyko 1936 m. ir apsigyveno S. Paulo mieste, kur klebonavo Šv. Juozapo lietuvių parapijoje. 1959 m. popiežius pakėlė į prelatus. Daug rūpinosi lietuvių dvasiniais ir materialiniais reikalais. Nuosirdžiai įsijungė į lietuvių Bendruomenės veiklą, eidamas svarbias pareigas. Redagavo „Šviesą“, „Mūsų Lietuvą“, bendradarbiavo Š. Amerikos lietuvių spaudoje, vadovavo radijo valandėlei. Rūpinosi lietuvių mokyklomis ir lietuviška propaganda Brazilijos spaudoje.

Man teko prelatą arčiau pažinti bendradarbiaujant spaudoje, kur jo dėka buvau pakviesta „Mūsų Lietuvos“ meno skyriui parinkti medžiagos ir savo pirmuosius bandymus spausdinti. Radijo valandėlei tekdavo paruošti programą, kviesti bendradarbius. Tekdavo padėti ir liet. spaudos platinime, ruošti vaidinimus ir būti lietuvių kongresų sekretore. Tai buvo labai malonių prisiminimų laikai, nes prelatas buvo ramaus charakterio žmogus, vengias bet kokio beprasmiškų ginčų. Lankė Lietuvą. Grįždavo visada lyg atjaunėjęs, pilnas įvairiausių įdomių išpūdžių.

Labai mėgo jaunimą. Suorganizavęs LKB chorą, jį globojo. Jaunimas prie jo noriai glaudėsi. Parapijiečiai, ypač panaikinus Lietuvos konsulatą, kreipdavosi į jį visokiais reikalais, nes prelatas autoritetą Brazilai irgi gerbė. Padėdavo savo tautiečiams nelaimėi ištikus. Rūpinosi a.a. prel. Kazimieru Miliausku, kai šis nepagydomai susirgo. Skaudžiai pergyveno savo brangaus draugo dar iš jaunystės laikų, a.a. prel. Alekšandro Vėlancijaus Armino ligą ir mirtį. Kiek davė parapijiečiams ganytojiškų patarnavimų, kiek krikštijo, kiek moterystės ryšiais surišo, kiek amžinybės palydėjo. Ilgai dar ilgai išliks įsiai lietuvių ir parapijiečių atmintyje.

A+A
KAZIMIERUI BUNGARDAI
 mirus,
 gilaus liūdesio valandoje jo žmoną ANGELE ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė –
 Tillsnburg
Leokadija ir Juozas Vitai

Brangiai motinai **A+A**
EMILIJAI KROPŠTAITENEI
 mirus,
 mūsų bendruomenės narę OLGA KRYGERIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdimė –
Kanados Lietuvių Bendruomenės Oakvillės apylinkė

P A D Ė K A
A+A
RIMVYDAS ADOMAVIČIUS,
 mūsų brangus mylimas sūnus, mirė 1988 m. birželio 12 d. Palaidotas 1988 m. birželio 15 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Missisagoje.
 Nuoširdžiai dėkojame visiems dalyvavusiems laidotuvių apeigose ir išreiškusiems velionii paskutinę pagarbą.
 Dėkojame kunigui Algimantui ir Rūtai Žilinskams už suteiktą jautrią paramą sunkią skausmo valandą ir už neužmirštas laidotuvių apeigas. Gili padėka karsto nešėjams ir Petriui Šturmui už vargonavimą.
 Ačiū draugams ir pažįstamiems už užuojautas, išreikštas žodžiu ir raštu, už priusistas gėles, aukojusiems Evangelikų liuteronų Išganytojo parapijai, Tautos fondui ir Mažosios Lietuvos fondui velionies atminimui.
 Jūsų nuoširdi užuojauta buvo didelė paguoda šią sunkiausią valandą mūsų gyvenime.
Tėvai ir brolis Jurgis su šeima

Vysk. M. Valančiaus mokyklos mokiniai dail. A. A. Tamošaitių sodyboje prie Kingstono domisi A. Veselkienės audimu

Studentai norėjo sukultūrinti Dzūkiją

IGNAS MEDZIUKAS

Rodos dar taip seneniai, būdami jauni studentai, giedojome "Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus", o nuo to laiko jau praėjo daugiau 50 metų. Dabar su psalmistu galime kartoti: "Mažas buvau, dabar jau senelis" (Ps. 36-25).

Dažnai žmogus ir patekęs toli nuo gimtinės, nepraranda ryšio su ja, gimtinė jam primena negrįžtančios jaunystės dienas, kuriose jis patyręs daug neįsivaizduojamų įspūdžių. Neretai jauciama lyg skola gimtinei ir pareiga atsistieiti. Ar ne tokį jausmą pergyvendamas Dzūkijos krašto sūnus Laurynas Radziukynas, kilęs iš Kurnėnų kaimo, Alytaus apylinkės, prasigyręs Amerikoje, nepriklausomos Lietuvos laikais pastatė savo gimtajame kaime mūrinę mokyklą, kad jo gentainiai ir kaimynai šviestųsi ir kultūrėtų. Ta mokykla motosi iš tolo važiuojant nuo Simno į Alytų plentą ar traukiniu dešinėje kelio pusėje. Amerikono pastatyta mokykla, kainavusi jam 160,000 litų tebestovi ir dabar ("Gimtas kraštas", 1988 m. gegužės 5-11, nr. 19).

Kai šiandien skaitome spaudoje apie Draugijos iniciatorių Čikagoje veikiančias rajoninius pagrindais draugijas ir klubus (suvalkiečių, dzūkų, pavėžiečių, zarasiečių ir kitų), neužiomis tenka prisiminti laikus, kai studijavome mūsų mielojo Alma Mater, VD universitete ir ryžomės kuo nors atsilyginti mūsų Džukijai, iš kurios išėjome į žmones. Apisprendėme nešti į jos kaimą apšvietą ir kultūrą, įsijungdami į Studentų dzūkų draugiją. Didžiausias šio užmojo iniciatorius ir entuziastas buvo Vacys Kavaliūnas, kilęs iš Kriaunų kaimo. Alytaus apylinkės, su kuriuo prieš daugelį metų (1920-1922) buvau vienoje klasėje Alytaus viduriniojo mokykloje, kurios vedėju tada buvo Kazys Klimavičius, matematikos vadovėlių autorius, kilęs iš Krokinių kaimo, tarybiniais laikais pripažintas nusipelnusiu mokyto-

ju, kai klasės auklėtoju buvo Martynas Gavelis (1941 m. išvežtas į Sibirą), o lietuvių kalbą mokė Simas Slavenas.

Gerais norais ir pragaras pabudavotas

Vacys Kavaliūnas, kurį dabar pažįstame kaip gabų romanistą, pritariant kitiems, pirmiausia užkalbino žymiausiųjų dzūkų Vincą Krėvę Mickevičių, Humanitarinių mokslų fakulteto dekaną, kilusį iš Subartonių k. Merkinės apylinkės, krašto garsaus legendos, kurias apvilks literatūrinė forma, jis panaudojo savo kūryboje. Deja, išgirdęs apie šį sumanymą, Krėvė, nepasitikėdamas jaunųjų užsidegimu, numojo ranka, sakydamas "Gerais norais ir pragaras yra pabudavotas". Bet V. Kavaliūnas nebūtų buvęs dzūkas, jei taip lengvai atsisakyty savo sumanymo! Juk Dzūkijos kaimui nešti apšvietą, kultūrą atrodė tokie gražūs idealai! Jis ėjo pas prof. Krėvę į namus, ėjo pas prof. P. Leoną, kol gavo universiteto senato patvirtinimą steigti tokią draugiją. Įstatuose trumpai nusakytas draugijos tikslas: suburti visus dzūkus studentus ir rūpintis kultūriniais Dzūkijos krašto reikalais. Į draugiją greitai laiku įsijungė kelios dešimtys studentų, kilusių iš abiejų Nemuno pusių Dzūkijos sričių, baigusių Alytaus, Lazdijų ir Prienų gimnazijas. Draugijos pirmininku, žinoma, išrinktas svarbiausias steigimo judintojas Vacys Kavaliūnas. Draugijos nariai įsitaisė kepuraitės šviesiai rožinės spalvos.

Antanas Žmuidzinavičius dainuoja

Kaune draugijos veikla reiškėsi narių telkimu ir subuvimais arba arbatėlėmis, kuriose dalyvaudavo Dzūkų draugijos nariai, jiems prijauciantieji, taip pat buvo kviečiami profesoriai ir kiti intelektualai, kilę iš Dzūkijos krašto. Labiausiai prisimintinas vienas toks subuvimas, įvykęs, rodos, 1933 m. (taigi prieš 55 metus) Romos viešbučio valgykloje, Laisvės alėjoje. Čia

be studentų dalyvavo ir keletas profesorių. Pirmiausia, žinoma, žymiausias krašto dzūkas V. Krėvė, kuriam buvo įteikta Studentų dzūkų draugijos uniforminė kepuraitė. Jis buvo gerai nusiteikęs, juokavo, daug kalbėjo. Bet už visus atrodė linksmiausias dailininkas A. Žmuidzinavičius, gimęs Seiriuose, bet savo vaikystės dienas praleidęs Balkūnų kaime (tarp Alytaus ir Simno), lankęs Miroslovo ir Pošnios mokyklas. Jis buvo Kurnėnų Rastuokynų giminė ir spėjama su Laurynu lankęs tą pačią mokyklą Miroslovo. Tą vakarą A. Žmuidzinavičius, turėdamas gražų balsą, nuolat dainavo "Kad tavi perkūnas, mergela jaunoji, kam tu mani jaunį šitap suviliojai!" ir kitas dzūkiška tarsena dainas. Čia buvo ir doc. Liudas Vailionis, botanikas, kilęs iš Seinų apylinkių, taip pat docentas Ignas Česaitis, gimęs Balbieriškyje, kur jo tėvas iš Krokialaukio apylinkės, buvo vargonininkas. Kitais kartais be čia paminėtų, yra dalyvavęs mūsų operos pasididžiavimas šiaurės rytų Lietuvos dzūkas Kipras Petrauskas, gimęs Ceikiniuose, Švenčionių apskr., ir kiti. (Iš Vilniaus atvažiuosieji į Ameriką pasakoja, kad Kipras Petrauskas senatvėje labai jautriai pergyveno savo karjeros saulėleidį).

Nėra nė vieno žydo...

Iniciatoriai su draugijos pirmininku V. Kavaliūnu ryždamiesi nešti kultūrą Dzūkijon, pasikvietė solistą Kiprą Petrauską koncertui į Alytų. Jis sutiko nemokamai koncertuoti, net nieko neimdamas už kelionę. Kaip V. Kavaliūnas savo prisiminimuose rašo, šiam koncertui buvo numatyta igulos karininkų ramovė. Deja, dėl kažkurių priežasčių tos salės nepavyko gauti. Gelbėdamiesi iš padėties, iniciatoriai koncertą suruošė Aukštesniosios miškų mokyklos salėje. Bet ši salė buvo gana toli nuo miesto centro. Net ir miesto žymūnai nesiteikė į koncertą atvykti. Tad K. Petrauskas su iro-nija pastebėjo: "Padainuosiu arią iš 'Žydės' operos, nors salėje nėra nė vieno žydo" (Lietuvos universitetas, red. Pr. Čepėnas, 761 psl.).

Nesėkmingos pastangos

Taigi atrodo, kad VD universiteto Studentų dzūkų draugijos veikla nepasiekė Dzūkijos krašto gilumų, nors įstatuose ir buvo užsibrėžta rengti paskaitas ir kultūrinio pobūdžio renginius, kurie prisidėtų prie šio krašto žmonių švietimo bei kultūrinio lygio pakėlimo. Tad šios draugijos užmojai tik iš dalies pasiteisino. Draugija padėjo studentams, kilusiems iš Dzūkijos suartėti, retkarčiais susirinkti, pabendrauti ir palaikyti ryšius su kilusiais iš šio krašto profesoriais. Vasaros atsotogų metu studentai dzūkai, grįžę atostogų, bendraudami su jaunimu ir dalyvaudami organizacijų susirinkimuose nors tuo pateisino savo susibūrimą į studentų dzūkų draugiją.

Bet vis tiek Krėvė buvo teisingas, sakydamas, kad gerų norų neužtenka, reikia darbų.

Laiškas iš Anglijos

Sėjau rūtą, sėjau mėtą...

HENRIKAS VAINIKIS

Lietuvių skaičius D. Britanijoje, palyginus su Kanada, Amerika ar Australija yra mažas. Kadangi visi einame senyn, jis ir toliau mažėja. Negalima tačiau sakyti, kad jie nėra veiklūs. Lietuvių kolonijos, išsimečiusios po visą Angliją ir Skotiją, yra mažos, bet daugiausia yra veiklios – daro susirinkimus, minėjimus, susieina, pasivaišina, padainuoja.

Kadangi D. Britanija savo plotu yra nedidelė, tai galima sakyti, kad šio krašto lietuviai per metus turi tris progas visi sueiti į krūvą. Viena tokių progų yra D. Britanijos lietuvių sąjungos metinis suvažiavimas, kuris paprastai įvyksta kovo ar balandžio mėnesį, per Sekmines Anglijos lietuviai važiuoja į sodybą pasisvečiuoti, pasikalbėti, pasivaišinti, o liepos pabaigoje skautai sodyboje daro savo metinę stovyklą.

Tiems, kurie Anglijoje nėra buvę, gal reikėtų ir paaiškinti, kur ir kas ta mūsų sodyba yra. Ją lietuviai įsigijo prieš daugiau kaip trisdešimt metų, ji yra pietų Anglijoje ir automobiliu iš Londono važiuojant, galima ją pasiekti per kokią pusantros valandos. Tai yra gražus 50 akrų pietų Anglijos kampelis, apsuptys parku ir miškų. Čia stovi dideli raudonų plytų namai. Per tą žemę bėga upelis Wey, yra du ežeriukai, kuriuose galima žuvalti, plaukimo baseinas, pievos, sodas, daržai. Sodybos pastatuose gyvena būrelis lietuvių pensininkų, yra salė, restoranas, du barai ir keliolika kambarių svečiams ir atostogautojams. Sodyba todėl priima ir metinių suvažiavimų dalyvių, ir Sekminės suvažiavusių tautiečių, o josios miške liepos mėnesio pabaigoje D. Britanijos lietuvių skautai suvažiuoja stovyklauti.

Šių eilučių autorius gyvena šiaurės Anglijoje, tai jam sodyba yra toli – nuo Boltono arba Mančesterio reikia keliauti apie 250 mylių. Per metus viena ar dvi piligriminės kelionės yra padaromos į sodybą – verčia noras su savo tautiečiais susitikti ir įspūdziais pasidalinti, po mišką pasivaikščioti (Anglijoje, ypač šiau-

rėje, miškų beveik nėra), pasivaikšinti, progai pasitaikius padainuoti.

Skautų stovyklos uždarymas liepos 30 d. buvo gera proga sodybą dar kartą aplankyti ir šiais metais, nes kanadiečių "Volungė" ten koncertavo tą dieną.

Liepos 30, šeštadienį, po pietų įvyko iškilmingas skautų stovyklos uždarymas. Vargšeliams per visą savaitę beveik nesusitodamas pylė lietus, bet tam svarbiam popiečiui ir saulės pasirodė. Po iškilnių prie stovyklos lauko lietuviško entuziazmo ir energijos sulaukėti nebebuvo galima. Daina sekė po dainos, anekdotas po anekdotu lietuvių ir kartais anglų kalbomis, šūkis po šūkio byrėjo kaip iš maišo. Būdamas paprastu, jau senstančiu lietuviu, sėdėjau, žiūrėjau ir žavėjau. Pagalvojau: kiek darbo, kiek pasišventimo, kiek pastangų yra padėta tą mūsų jaunimą vedant lietuvišku keliu. Tautiečiai kaip S. Vaitkevičius, J. Maslauskas, V. Gasperienė, M. Barėnienė, A. Jakimavičius, J. Alkis, V. ir G. O'Brienai ir kiti, kurių ne pavardžių nežinau, yra tikrai sau užsitarnavę didelę D. Britanijos lietuvių pagarbą.

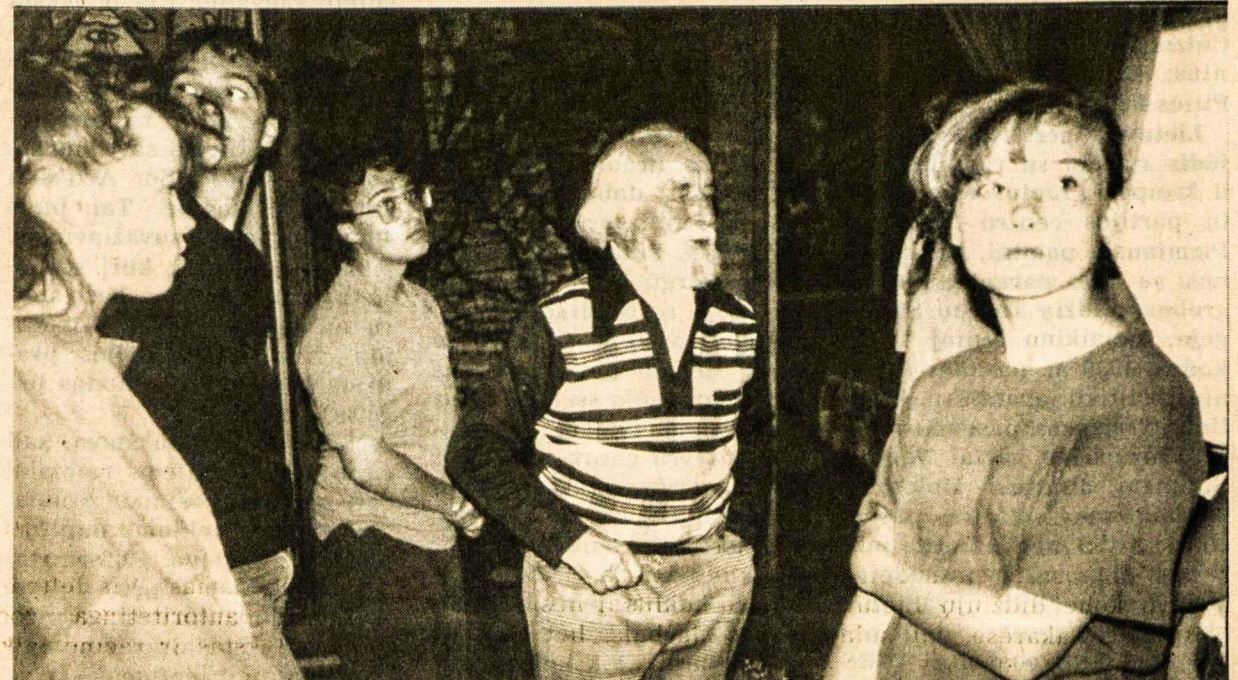
Bet jei skautai ir skautės mūsų džiugino, tai dar didesnis malonumas mūsų laukė vakare,

kai sodybos salėje "Volungė" pasirodė. Nors už tūkstančius mylių gyvenantieji, bet vis tiek mūsų tautiečiai, vėl gražios jaunų sesės ir broliai, mūsų jaunimas tautiniais drabužiais pasipuošęs. Ir kai dainos viena po kitos suskambėjo, tai kartais nei džiaugsmo, nei ašarų sustabdyti negalėjau. Iš pradžių gėda buvo, bet, kai apsidairęs pamaciau, kad ir kiti nosinais prie akių dėsto, tai aišku pasidarė, kad ir kitų širdžių jausmo stygos buvo paliestos. Buvo tikrai gražus vakaras, pulkus choras, gražios dainos, žavingai sudainuotos. Kanados lietuviai yra tikrai laimingi ir gali didžiuliais tokiais muzikais, kaip Jonas Govėdas (pasirodo Anglijoje gimęs), choro dirigentė Dalia Skrinkskaitė-Viskontienė ir lakštingala solistė Anita Pakalniškytė, neminint kitų šio talentingo ansamblio dalyvių. Negalima pamiršti Birutės Litvinienės, kuri taip gražiai poetiškai supažindino su dainomis. Kaip paprastas žmogus aš negaliu komentuoti apie choro stiprybes ar silpnynes, bet "Volungės" jaunimas mums, ne kritikams ar muzikos žinovams dainavo ir jie mus tikrai sužavėjo. Bravo kanadiečiai!

Šis retas ir gražus vakaras Anglijos lietuvių sodyboje pasibaigė iškilminga vakariene. Prie garbės stalo sėdėjo D. Bri-

tanijos lietuvių sąjungos valdybos ir tarybos nariai, "Volungės" muzikai, DB lietuvių skautų valdybos ir kiti svečiai. Visą vakaro programą pravedė DBLS centro valdybos narys E. Šova. Padėkos žodį "Volungei" tarė DBLS valdybos pirm. J. Alkis, DBL jaunimo sąjungos pirm. J. Kvietkauskas ir šiaurės Anglijos lietuvių atstovas, šių eilučių autorius. Jiems atsakė "Volungės" dirigentė D. Viskontienė, apdovanodama sodybos vedėjų P. ir L. Podvoiskius "Volungės" plakatu. Dar porą dainų buvo visiems pritariant sudainuota ir vakaras pasibaigė "Volungei" ir visiems dalyviams dainuojant "Lietuva brangi, mano tėvyne", kuri vėl dar ne vieną ašarą iššaukė. Kokia diena, koks vakaras, koks susižavėjimas! Be abejonės, dėl šio vakaro visi geresniais lietuvišiais pasidare.

Važiudamas namo aš sau ir galvojau. Galbūt, prie stovyklos lauko mūsų skautų energingai sudainuota "Sėjau, rūtą, sėjau mėtą" savo meniškumą ir negalėjo susilyginti su mūsų kanadiečių sesių ir brolių sudainuotomis dainomis, bet lietuviška dvasia buvo ta pati. Galbūt mūsų senųjų skaičius išveivijoje mažėja kas dieną, bet neabejoju, kad su tokios kokybės jaunąja karta mūsų tautos, mūsų Lietuvos ateitis yra užtikrinta. Didelis ačiū mūsų skautams ir "Volungės" daininkams!

Dail. A. Tamošaitis aiškina vysk. M. Valančiaus mokyklos auklėtiniais meno kūrinius

Augame kartu, vieni šalia kitų

Kanados turtas yra žmonės. Mes savo gyvybę brandiname vienybės, darnos ir lygybės dvasioje.

Mūsų daugiakultūrinis įstatymas įpareigoja vyriausybę kovoti su visomis neigiamo rasinio nusistatymo bei diskriminacijos apraiškomis.

Šis įstatymas skleidžia tą dvasią visame krašte, teikdamas garbingą palikimą ateinančioms kartoms,

Augame kartu, vieni šalia kitų.

- Please send me information about the world's first Multiculturalism Act and a copy of the proclamation suitable for framing.
- LANGUAGE PREFERENCE: ☐ English ☐ French
- Please print clearly:
- NAME: _____
- ADDRESS: _____
- CITY: _____
- PROV: _____ POSTAL CODE: _____
- Mail to: Canadian Multiculturalism Act
Dept. of the Secretary of State of Canada
Communications Branch
Ottawa, CANADA K1A 0M5
- MBE6-69

Department of the Secretary of State of Canada
Gerry Weiner, Minister of State for Multiculturalism

Secrétariat d'État du Canada
Gerry Weiner, Ministre d'État au Multiculturalisme

Canada
This is our home - O Canada

Aušros Vartų parapijos religinės sekcijos pirmininkui

A+A

KAZIMIERUI BUNGARDAI

staigiai mirus,

jo žmonai ANGELEI ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą –

Hamiltono Aušros Vartų parapijos taryba

A+A

LEONUI VEKTERIUI

mirus,

žmoną ANELIUKE, dukrą ir sūnų su šeima nuoširdžiai užjaučiame –

A. ir L. Dvarionai

A. ir E. Miklovaiciai

Adomo Jakšto nuopelnai Lietuvai

ALFONSAS TYRUOLIS

Šiais metais suėjo 50 metų nuo žymiojo lietuvių rašytojo ir mokslininko prel. Aleksandro Dambrausko — Adomo Jakšto mirties. Adomu Jakštu jis pasivadino pagal tėvą, kuris kaimynų taipgi buvo vadinamas Jakštu. Aleksandras Dambrauskas savo literatūriniais ir moksliniais darbais bene daugiau žinomas Adomo Jakšto vardu. Buvo aukštaitis, kilęs iš Kuronių kaimo, Pagirio valsčiaus, Ukmergės apskritys. Gimė 1860. IX. 8. Gimnaziją baigė Šiauliuose, kunigų seminariją Kaune, Dvasinę akademiją Petrapily, kur ir kurį laiką profesoriauvo. Būdamas Panevėžio gimnazijos kapelionu, dėl pasipriešinimo caro maldai, buvo penkeriems metams ištremtas į Ustiuznos guberniją Rusijoje. Apsigyvenęs Kaune nuo 1907 m., atsidėjo vien literatūros, mokslo ir spaudos darbui. Vadovavo Šv. Kazimiero draugijai knygoms leisti, redagavo "Draugiją", "Ateitį" ir kitus žurnalus.

Adomo Jakšto-Dambrausko nuopelnai lietuvių tautai labai dideli. Rašytojas Vaizgantas jį stato greta tokių veikėjų kaip dr. J. Basanavičius ir dr. V. Kudirką. Jis buvo apdovanotas keliais talентаis: poeto, literatūros kritiko, matematiko, teologo, filosofo. Būdingas A. Jakšto ir lietuvių tautos atgimimo dainiaus Maironio gyvenimo kelio sutapimas: Maironis metus studijavo literatūrą Kijevo universitete, Jakštas metus studijavo matematiką Petrapilio universitete, po to abu baigė Kauno kunigų seminariją, Petrapilio Dvasinę akademiją ir abu ten profesoriavo. Tik Jakštas grįžo į Lietuvą 1907 m., o Maironis 1909 m. ir buvo Kauno kunigų seminarijos rektorius iki mirties 1932 m. A. Jakštas-Dambrauskas žemės kelionę baigė kiek vėliau, būtent 1938 m. vasario 19 d. Tai jau buvo kone didžiųjų Lietuvos įvykių išvakarėse, jai sulaukus 20 nepriklausomybės metų. A. Jakštas, kaip ir vysk. P. Būčys, nujautęs, kad Lietuva, kaip gal ir visą Europą, galį paimti sovietai.

Adomas Jakštas daug nudirbo lietuvių bei katalikybės labui. Jo gyvenimui ir darbams aprašyti lietuvių enciklopedijoje buvo pakviesti net keturi bendradarbiai. Buvo nepaprastai darbštus, kaip pats viename savo eilėraštyje rašė, nepažinęs nei kas Kalėdos, nei kas Velykos. Bemaž neturėjo atostogų, o jei kur ir išvažiuodavo, pavyzdžiui į Panemunės pušynus, tai tik su glėbiu knygų. Kaip studentas šatrijietis turėjau garbės Adomą Jakštą pažinti asmeniškai. Jo bute kartais būdavo daromi susirinkimai su kukliomis, pagal jo paties dietą vaišėmis. Gyveno gana kukliai, nors ir erdviame bute Šv. Kazimiero draugijos namuose Jakšto gatvėje. Mėgo daugiau asketišką gyvenimo stilių, jo butas buvo be kokių minkštų baldų ar brangių kilimų. Turėjo didelę biblioteką, kurioj, mokslo darbus dirbdamas, praleisdavo ilgas valandas, užsidaręs kone kaip vienuolis. Artimų draugų gal daug ir

neturėjo, bet jie buvo žymūs, kaip Maironis, Vaizgantas. Ankstesniais laikais su žemaičių vyskupu Pranciškum Karevičium išeidavo pasivaikšioti Nemuno pakrantėmis; vyskupas gan aukštoko ūgio žemaitis, o Jakštas palyginti žemo ūgio aukštaitis, kartais ir vienas pasileidžias Kauno senamiesčio gatvėm su šmaikščia lazdele ir įprastu "katiliuku".

Jakštas, kaip ir Maironis ar Vaizgantas, mėgo teatrą, operą gal kiek mažiau, o tėvų jėzuitų kino teatre kaip žemaičiūris atsisėdavo ir pirmąsias eiles. Taip būdingai Jakštas pavaizduotas ir dail. Vieno žinskio paveiksle: beskaitęs arti prisitraukęs raštą, ir toks kiek asketiško veido ir stipriai akinuotas Jakštas yra geriausiai įsivaizduojamas ir suprantamas. Buvo bibliofilas, knygos mylėtojas iki paskutinės gyvenimo dienos. Net paskutiniaisiais gyvenimo metais dar perskaitydavo grožinės lietuvių literatūros knygas ir jas recenzuodavo. O nuo 1907 m. redaguodamas "Draugiją", apžvelgė visas tada išeinančias knygas, ir tų Jakšto recenzijų visus du toms išleido švietimo ministerija. Mirė Adomas Jakštas 1938 m. vasario 19 d., sulaukęs 78 metų amžiaus, tad gerokai pragyvenęs Vaizgantą ir Maironį, savo artimiausius bičiulius. Nuo įvairių senatvės negalių gydydė dr. A. Gylio ligoninėje Kaune. Palaidotas Kauno bazilikos kriptoje, kitoj pusėj Maironio, netoli vysk. Valančiaus ir kitų. Jo antkapyje įrašyti jo paties sudėti žodžiai:

*Mes ne savo ugnimi žėruojam,
Mes ne sau aplinkui šviesą liejam.*

Adomas Jakštas-Dambrauskas atsimintinas kaip didelio mokslo ir darbštumo vyras, karštai nusiteikęs prieš įvairias negeroves ir ydas, bet apskritai atlaidus ir geros širdies žmogus. Nors ir kaip buvo kuklus ir nesiekė garbės savo darbais, bet tiek Katalikų Bažnyčios, tiek ir universiteto buvo pagerbtas įvairiais paaukštinimais, žmonimais: vysk. Pr. Karevičius jį pakėlė prelatu, o Lietuvos universitetas jam keliais atvejais suteikė garbės profesoriaus ir daktaro laipsnius. Lietuvių katalikų mokslininkai jį buvo išrinkę pirmuoju lietuvių katalikų akademiku 1933 m.

Adomas Jakštas daugiausia žinomas kaip poetas, literatūros kritikas ir katalikiškos pasaulėžiūros mokslininkas. Jis dar prieš Maironį savo poeziją auklėjo ano meto lietuvių jaunimo grožinius jausmus. Populiari buvo jo "Dainų skrynelė", pasirodžiusi dar prieš Maironio "Pavasario balsus". Keliom laidom išleido "Rudens aidus" ir "Lirikos" rinktinę, kuriose nemaža ir religinės poezijos. Nors Jakšto poezijoje daugiau vyrauja protas, negu jausmas ir vaizduotė, bet ir jo apstu atsimintinių posmų bei tokių eilėraščių kaip "Jūra motinėle", "Kai du stos", "Diplomatas", "Ačiū, ačiū" ir kitų. Aštri buvo A. Jakšto satyrinė plunksna, kartais aštresnė už paties Maironio. Pliekė ydas jis visu: ir pamaždžios davatkėlės, ir vintą

draudžiančio, bet jį praktikuojančio savo bičiulio:

*Dieve, man atleisk!
Meldžias davatkėlę,
Kuri namo grįžus
Pragarą sukėlė...*

*Kortų išjuokimui
Dainius eiles rašo,
Bet svečių sulaukęs,
Tuoj prie vinto prašo...*

Religinį jausmą Jakštas jungė su patriotiniu. Lietuvai nepriklausomybę atgavus 1918 m., dar sunkiom aplinkybėmis esant, jis meldė Aukščiausią:

*Dieve, vargingąją
Ir nelaimingąją
Lietuvą gink!
Vargšei užsnūdusiai,
Vėlei atbudusiai
Laimę gamink!*

Tikrai nuoširdi padėka Aukščiausiam už visas gėrybes išreikšta eilėrašyje "Ačiū, ačiū!" O metams baigiantis ir žvelgiant į nežinomą ateitį, poetas ragino pasitikėti Dievo Apvaizda:

*Dievas vienas visa valdo,
Rankoj Jo laikų verpetai;
Jam tu siųski karštą maldą,
Tai ir bus geri šie metai.*

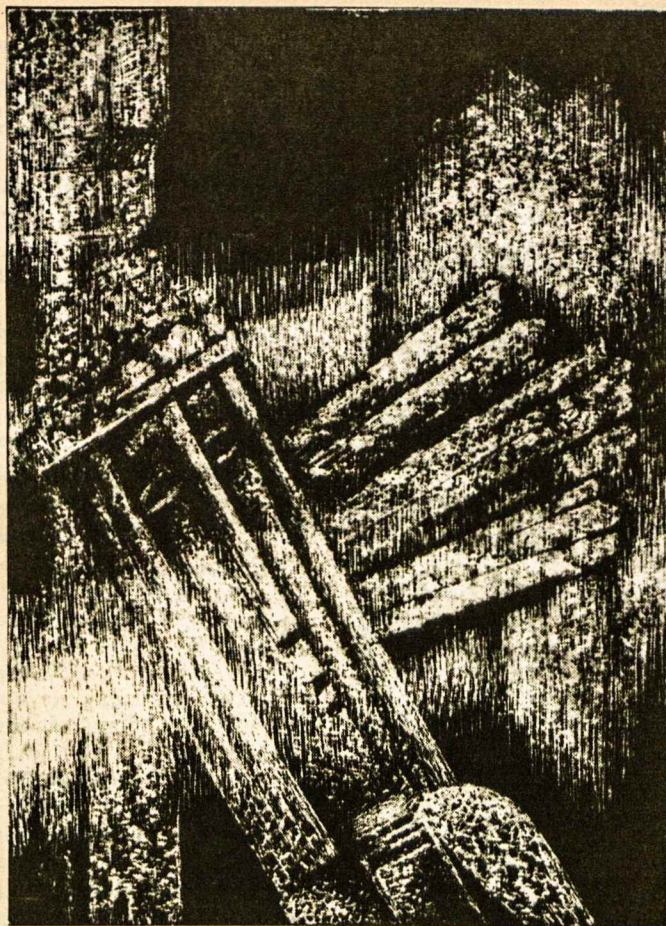
Bet A. Jakštas daugiau pagarsėjo kaip literatūros kritikas negu poetas. Jis turėjo įtakos ne tik savo metui, bet ir vėlesniems laikams. Jo kritika paremta dieviškos harmonijos samprata. Kaip visame kosmose regim dievišką tvarką ir harmoniją, taip tokia harmonija turi pasizymėti ir žmogaus kūryba. Nukrypimas nuo klasiškinės, harmoningos kūrybos ir visokį "modernizmą" (ekspresionizmą, futurizmą ir panašiai) Jakšto buvo griežtai smerkiamas. Nepagailėjo jis nė kai kurių jaunųjų katalikų rašytojų, jei jie bandė nukrypti nuo jo užbrėžtų principų. Dėl tokios aštrios kritikos Jakštas buvo ne vieno "bijomas". Net toks marksistinis rašytojas kaip A. Venclova ejęs pas jį "drebėdamas". Vis dėltoėjo išgirsti autoritetinę žodį. Nors Jakštas ir ragino laikytis tradicinės klasikos ir išjuokė "modernistines" tendencijas, bet jis kartu pritarė ir pažangai, jei ji nesikirto su jo principais ir nėjo į klystkelius.

Net ir po 50 metų A. Jakšto literatūros kritika nėra pasenusi, nes rodo tiesaus kelio gaires. Laikas atsiojo tik tuos Jakšto viltingai keltus autorius, kurie, pradžioj teigiamiau užsiganžavę kritiko vilčių nepateisino.

Adomo Jakšto filosofiniai raštai yra susiję su jo religiniais pergyvenimais, su jo religine pasaulėžiūra. Jakštas uoliai sekė savo meto gamtos pažangą, jam tai ypač rūpėjo ir kaip matematiku. Dėl to jam įtakos turėjo tokie mokslininkai bei filosofai kaip Hoene-Wronskis ir Vl. Solovjovas. Tikėjimu pagrįstas filosofines pažiūras Jakštas išdėstė savo knygoje "Mokslas ir tikėjimas", kuri tebėra aktuali ir mūsų laikais. Jakštas krikščioniškosios pasaulėžiūros rėmuose sprendė ir gėrio bei blogio problemas, atsiremdamas daugiau į tomistinę filosofiją. Šias problemas jis gvilbdeno savo knygoje "Pikto problema" ir "Aukščiausias gėris". Šiuose veikaluose nagrinėjamas žmogaus gyvenimo prasmės ir mirties problemos, aktualios visais laikais, ta prasme šie Jakšto veikalai lieka nesenstantys.

Praktiniam tikėjimo reikalui A. Jakštas yra išleids kelėtą maldaknygių suaugusiems, jaunimui, vaikams, sunkiai primatantiems. Taipgi parašė porą giesmių, visų metų šventųjų gyvenimus, leido vysk. A. Baranaukos religinius raštus. Be to, rašė studijinio ir biografinio pobūdžio knygas apie protestantizmą Lietuvoje, apie popiežių Benediktą XV, apie vysk. Pr. Karevičių. Ypač vertingas Jakšto darbas Šv. Kazimiero draugijos istorija.

Adomo Jakšto darbai Lietuvai svarūs ir vertingi, tvirtai atlaikantys laiko smūgius, nes atremti į Amžinąją Tiesą.

Dailininko Vytauto Valiaus meno kūrinys RŪPINTOJĖLIS

Dailininko Vytauto Valiaus paroda

IRENA RAŠKEVIČIENĖ

Prasivėrus uždangai, palaipsniui ima tirpti stori baimės, nepasitikėjimo ledai, šiltesnė banga užlieja per kelis dešimtmečius susiklosčiusius antagoništinis jausmus tarp Rytų ir Vakarų. Tarp Lietuvos ir jos išeivių išsitiesė suartėjimo ir pažinimo takas, pagrįstas tėvynės meilės, brolybės, vienybės dvasia. Vos ne po pusšimčio metų susitinka tėvai ir vaikai, broliai ir seserys, gyvenantys skirtingose, net priešiškosiose sistemose, karštais neatpažįstamai pasikeitę ne tik išore, bet ir vidumi. Tik šaknys, giliai įaugusios į tėviškę žemę, net ir toli nuo jos išleidžia niekad ir niekuo nepakeičiamus savo daigus. Todėl ir skirtingose sistemose bei kultūrose išaugęs žmogus, naudodamasis savosios žemės kultūrinio palikimu, subrendo tikrą lietuvių.

Dabar, kada ypač pagyvėjo kultūriniai ryšiai tarp Lietuvos ir išeivijos, atsivėrė daug galimybių pažinimui. Tarpusavio bendravimas parodys kokias neišvengiamas įtakas tautai davė dvi svetimos kultūros, padės išrinkti naudingąsias puses ir išrauti svetimybės. Tik nuoširdži, broliškų bendravimų, siekiant vieno ir to paties, Lietuva išlįs tvirta, visiems viena ir brangi.

Toks šiltas nuoširdumo jausmas jungė Toronto lietuvių Prisikėlimo parapijos parodų salėje, kada buvo atidroma žymaus Lietuvos dailininko Vytauto Valiaus kūrybos paroda. Nemažai parodų salė užpildė meno megejai, daugiausia jau pažinoję žymų dailininką Telesforą Valių (Vytauto dėdę), jo kūrybą, plačiai žinomą išeivijoje.

Žymusis Lietuvos dailininkas VYTAUTAS VALIUS

Dail. J. Račkus, pristatydamas susirinkusiems dail. Vytautą Valių, pasidžiaugė ta ypatinga proga, duodančia galimybę artimiau susipažinti su Lietuvos dailininku, jo darbais, dėkojo A. Valiuvienė už jos iniciatyvą ir pastangas tai įgyvendinti.

Didelis nuoširdumas jautėsi dail. V. Valiaus pasisakyme, kai jis kalbėjo apie savo kelionę į Kanadą, vykusią lemtingomis aplinkybėmis, atžaviavimą į tas vietas, kur buvo gyventa ir kurta jo dėdės dail.

Telesforo Valiaus. "Mėgstu sau kartoti", sakė jis, "kad mes ateinam į pasaulį, negalėdami pasirinkti nei epochos, nei sąlygų, tuo pačiu lemtis mus inkrustuoja į buitį atlikti misijai, kurią kiekvienas atspindi savaip". Dailininkas dėkojo susirinkusiems į parodą, jos rengėjams bei salės šeimininkams.

Iš tikrųjų rengėjai verti ne tik dėkingumo, bet ir pagyrimo, nes per nepaprastai trumpą laiką atliko didelį darbą, padėdami dail. V. Valiui preciziškai ir gražiai įrėminti darbus, juos sukabinėti derama tvarka ir išleisti nedidelį, bet labai gerą, skoningą katalogą. Jų dėka dailininko V. Valiaus kūrybą išvydome visu savo turtingumu bei grožiu.

Trisdešimt darbų buvo suskirstyta į keturias grupes: iliustracijos "Lietuviškos pasakoms", estampai Vilniaus architektūros temomis, tapybos darbai iš ciklo "Lietuvių liaudies meno motyvais" ir keturios monotopijos "Noktiurnai". Didžiausią paveikslų dalį sudarė tapybos darbai, sukurti 1985-1988 m. lietuvių liaudies meno motyvais.

Peržvelgus visą ekspoziciją pagauana nepaprasta nuotaika, galima pajusti ramybę, pastovumą, monotonišką. Nė vienas iš paveikslų neblaško, tik vėčia susimąstyti, prieiti prie kiekvieno. Tiktai tada pamatai, kad jie yra skirtingi savo tonacijomis, savo plastine forma. Kompozicijos elementų nėra daug, dažniai kartojama ta pati, padidinta liaudies drožinių rūpintojėlių primenanti galva, kai kur – intensyviau besireiškianti, kai kur – vos žiūriama. Tačiau minties gilumas išreikštas ne tik forma, bet ir spalva, kalba vis kitomis temomis.

Šeši estampai Vilniaus architektūros temomis labai artimi tapybai. Čia dar ypač stiprus ir geras piešinys subtilioje spalvų gamoje. Sugėbėjimas jautriai valdyti formą ir erdvę, – vienas iš ryškiausių Vyt. Valiaus kūrybos bruožų, – pasireiškia visuose jo darbuose tapyboje ir grafikoje.

Supažindindamas su knygy iliustracijomis, dail. V. Valius išstatė parodoje keturis darbus – iliustracijas "Lietuviškos pasakoms". Čia jaučiamas metaforiškumas, atsakymas iliuzoriško vaizdavimo, siekiant įtaigos bei minties gilumo, kūrybiškai perfrazuojant vaizdus.

Monotipijos "Noktiurnai", atlikti mišria technika, turi ryškų bruožą, būdingą dailininkui, kur medžio įvaizdis sužmoginamas, dažnai įvairiai jį interpretuojant.

Tai, ką pamatėme parodoje, atspindi dailininko Vytauto Valiaus kūrybos pagrindinius bruožus: kūrybingumą, išraišką būdo tvirtumą, gilią mąstyseną.

Kad ši paroda turėjo pasisekimą, galima spręsti iš lankytojų gausumą, jų teigiamos reakcijos, išperkant visus kūrinius pirmąją parodos dieną.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

XIV-jame Lietuvos katalikų mokslo akademijos suvažiavime spalio 3-6 d.d. Romoje bus ir jos narių bei bendradarbių leidinių paroda, organizuojama Barboros Vileišytės. Jie prašomi iki rugsėjo 15 d. oro paštu atsiųsti savo leidinius, paskaitas, veiklos ir mokslinių darbų autorių nuotraukas bei kitą medžiagą, išskyrus Romoje išleistus pačios akademijos leidinius, šiuo adresu: Barbora Vileišytė, Via Antonello da Messina 36, int. 3, Roma, Italy.

Lietuvių rašytojų draugija yra paskelbusi tradicinį metinį Aloyzo Barono vardo novelės konkursą. Šiometinio konkurso \$500 premijos mėcenatė yra Kalifornijoje gyvenanti Monika Lembertienė.

Novelių rankraščiai vertintųjų komisijai turėjo būti atsiųsti iki rugpjūčio 31 su tos dienos pašto antspaudu pirm. Petriui Melnikui, 22238 Brian, Taylor, MI 48180, USA. Šiometinė premija paskirs vertintųjų komisiją, kurią sudaro trys Kauno jėzuitų gimnazijos auklėtiniai: pirm. Petras Melnikas, nariai — Algirdas Landsbergis ir Leonas Lėtas (Vytautas Adamkevičius).

Dail. Nijolės Banienės naujausių darbų parodą "1988 m. pavasaris" gegužės 20 — birželio 11 d.d. Čikagoje surengė Balžeko lietuvių kultūros muziejus. Parodai ji buvo sutelkusi 50 vidutinio dydžio paveikslų, sukurty spalvotais pieštukais. Vyravo pavasarį primenančios egzotinės gėlės, priklausiančios "Rojaus sodui". Pasak dail. N. Banienės, idėja tokią kūrybą jai yra davusi prof. dr. Algirdo Greimo lietuvių mitologijos studija "Apie dievus ir žmones". Parodos atidaryme aktorė Nijolė Martinaitytė skaitė Kazio Binkio, Henriko Radausko, Alfonso Nykos-Niliūno bei kitų poetų eilėraščius. Dail. N. Banienė, gimusi Kaune, dabar gyvena ir kuria Čikagoje. Ji yra baigusi Čikagos dailės institutą 1957 m., parodose dalyvauja nuo 1959 m. Individualią savo darbų parodą 1984 m. yra turėjusi Čikagoje, M. K. Čiurlionio galerijoje.

XV-sios Australijos lietuvių dienos Adelaidėje turės įdomią dailės darbų parodą gruodžio 26-31 d.d. Rengėjai iš Australijos 200 metų sukakties renginius yra įjungę pasaulio lietuvių dailininkų knygženklų (ekslibrisų) konkursą. Parodos lankytojai turės progą susipažinti su Australijoje bei kitose pasaulio šalyse lietuvių dailininkų sukurtais knygženklais. Kiekvienas konkurso dalyvis gali atsiųsti ne daugiau kaip po tris knygženklus, sukurts laisvai pasirinkta technika. Prie jų reikia pridėti trumpą dailininko biografiją lietuvių arba anglų kalba. Knygženklus ir biografijas reikia atsiųsti iki š. m. lapkričio 1 d. šiuo adresu: "Ekslibrisas", 25 McLachan Ave., Glenelg North, S.A. 5045, Australia. Parodai ir konkursui vadovauja skulptorė Ieva Pocienė. Australijos lietuvių spaudoje knygženklų konkursui minimos dvi \$500 ir \$300 premijos.

Akademinių skautų sąjūdžio Vydūno jaunimo fondas rudenį Jaunimo centre Čikagoje žada atidaryti Vydūno literatūros muziejų. Atidarymas bus susietas su dviem filosofo ir rašytojo Vydūno (1868-1953) sukaktimis – gimimo 120 metų ir mirties 35 metų. Vydūno muziejaus idėja jau 1950 m. bandė garsinti žurnalistas Aleksandras Merkelis, tada nesusilaukęs pritarimo. Muziejumi tik prieš porą metų susidomėjo Vydūno jaunimo fondo valdyba, pradėjusi rinkti rodinis. Juos dabar sudaro: Tilžėje ir kitur išleistas 74 knygos, Vydūno rankraščiai, jo laiški, straipsniai, trys dienos rašyti Vydūno kalba, dainos, dramų ištraukos, Tilžėje ir kitur darytos nuotraukos. Rodinius papildė Vydūno sukurta Vydūno portretai bei kiti kūrinių, vėlionį liečiantys straipsniai spaudoje. Pilnam rašytiniam palikimui trūksta karo metais dingusių trijų knygų rankraščių, bet juos tikimasi surasti. Papildyti reikėtų Vydūno redaguotą periodiką. Didelę Vydūno monografiją baigia rašyti Aleksandras Merkelis. Rodinius papildymo ir visais kitais Vydūno literatūros muziejus reikalauja prašoma rašyti Vydūno jaunimo fondui, c/o V. Mikūnas, 6243 Carol Lane, Palos Heights, IL 60463-1823, U.S.A.

Mosėdį plačiai išgarsino ten gydytojo Vaclovo Into įsteigtas akmenų muziejus. Šią vasarą Mosėdžio akmenų muziejus susilaukė jam pritaikyto vaidinimo "Akmenų saktmės". Įdomų spektaklį su Mosėdžio saviveiklininkais ir Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetų režisūros katedros studentais paruošė antrakursė Inesa Kurklytė. Žiūrovų laukė "Užkeikta merga", "Velniai ir kryžius", "Žalcio uodega", "Vėlinių vestuvės" bei kitos lietuvių liaudies saktmės. Prie didžiulio laužo Mosėdžio folklorinio ansamblio dainos susipynė su inscenuotomis saktmėmis, šokiais ir žaidimais, lydėjo upe plaukiančius vainikėlius.

Tradicinį renginį Lietuvos meno darbuotojų rūmuose tapo Vilniaus konservatorijos jaunųjų dėstytojų kūrybos vakaras. Pernai tokiame koncerte buvo atlikti lietuvių kompozitorių kūriniai, o šiometiniam skambėjo G. F. Haendelio, J. S. Bacho, G. F. Telemanno, G. P. Rameau bei italų baroko muzika. Koncertą surengė Lietuvos muzikos draugija su visuomeninėmis Vilniaus konservatorijos organizacijomis. Vakari vadovavo muzikologas G. Židonis. Programą atliko: dainininkės J. Leitaite ir R. Viederytė, smuikininė V. Paukštienė, fleitistė D. Tumėnaitė, violončelėistė I. Čepulkovska, pianistės V. Sinkevičiūtė, A. Eitmanavičiūtė, R. Šmigelskaitė, klavesinistės D. Tamošaitytė ir N. Pipikaitė.

Vilniaus konservatorijos aktorius meistriškuo katedra gyveniman išleido XXIX-ją savo auklėtinį laidą, kurią sudarė 10 jaunųjų aktorių. Juos paruošė kurso vadovė I. Vaišytė ir dėstytojas R. Vikšraitis su kitais pedagogais. Savo pasiektus laimėjimus auklėtiniai atskleidė Vilniaus jaunimo teatre atliktais skirtingo žanro ir stiliaus spektakliais: P. Šaferio pjese "Equus", pagal A. Suchovo-Kobyliūno "Krečinskio vestuvės" paruošta komedija "Lošimas", vaikams ir suaugusiems skirti "Gėrūmo medžių", sceninės kalbos dėstytojos S. Nosevičiūtės sudaryta poetinė kompozicija "Erduvį atidarymas". Pokštų ir humoro buvo pilnas tradicinis baigiamasis vakaras "Gyvent nemirtinga svaia!?" Sekanti sezoną jaunųjų aktorių dešimtukas įsijungs į Kapske (Marijampolėje) steigiamo dramos teatro spektaklius.

Kamerinis Vilniaus konservatorijos studentų choras su savo dirigenta I. Šumsku ir Č. Radžiūnu grįžo su laimėtomis taurėmis iš tarptautinio konkurso Italijoje. Vilniečiai dalyvavo tarptautiniame kompozitorių C. A. Segizio chorų konkurse Gorizijoje. Ten buvo susilaukta apie 800 dainininkų iš dvilikos pasaulio kraštų. Varžybos vyko keturiose kategorijose: mišrių chorų polifoninės ir liaudies muzikos, vyrų — liaudies ir moterų — polifoninės muzikos. Vilniaus konservatorijos atstovai laimėjo abu mišrių ir moterų chorų konkursus, o vyrų choras užėmė II vietą. Vilniečiams taipgi teko Didysis konkurso prizas ir 10.5 milijono lirų premijos (apie 6.000 dolerių). Italai ypač žavėjosi M. K. Čiurlionio ir dabartinį lietuvių kompozitorių kūrinių, parašytus pagal pasaulinius modernios muzikos reikalavimus, bet išlaikančiais liaudiškais lietuvių muzikos tradicijas. Ypač išpūdingas buvo konservatorijos chorui V. Laurušo specialiai sukurts pagoniškas saulės garbinimo ritualas "Liaupsės saulei". Baigiminiu konkurso akordu tapo Maironio ir J. Naujalio "Lietuva brangi", atlikta, kai salėje pradėjo gesti šviesos ir liko tik neoninis konkurso užrašas. Po festivalio chorai buvo pakviesti koncertams Gorizijos šventovėse. Didžiojo prizo laimėtojams vilniečiams teko centrinė šio miesto šventovė. Čia skambėjo kamerinio Vilniaus konservatorijos choro atlikta M. K. Čiurlionio "Kyrinė" pradžia, kelios religinės ir tautinės giesmės. Tarp atsiųstų taurių buvo viena, skirta mirusio konservatorijos prof. A. Krogoto atminimui. Vėlonis, chorinio dirigavimo katedros vedėjas, konservatorijos chorui buvo padėjęs pasirodžius šiam svarbiam konkursui Italijoje. Tą taure, sužinojusi apie jo mirtį, paskyrė konkurso vertintųjų komisija. V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	8 1/4%
180-185 d. term. ind.	8 1/2%
1 metų term. indėlius	8 1/2%
2 metų term. indėlius	8 3/4%
3 metų term. indėlius	9 %
1 metų GIC-met. palūk.	9 1/2%
2 metų GIC-met. palūk.	9 3/4%
3 metų GIC-met. palūk.	10 %
1 metų GIC-mėn. palūk.	9 %
RRSP ir RRIF (pensijos)	8 %
RRSP-1 metų term. ind.	9 1/2%
RRSP-2 metų term. ind.	9 3/4%
RRSP-3 metų term. ind.	10 %
Specialią taup. s-tas	8 %
Taupomąją sąskaitą	6 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	8 %
Kasd. pal. čekių sąsk.iki	5 1/4%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir keliolikių čekius (traveler's cheques). Neiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI virš 37 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTOVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Telefonai: 531-1191
namų 537-2291

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Blūdžius

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymais ir dažymais: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

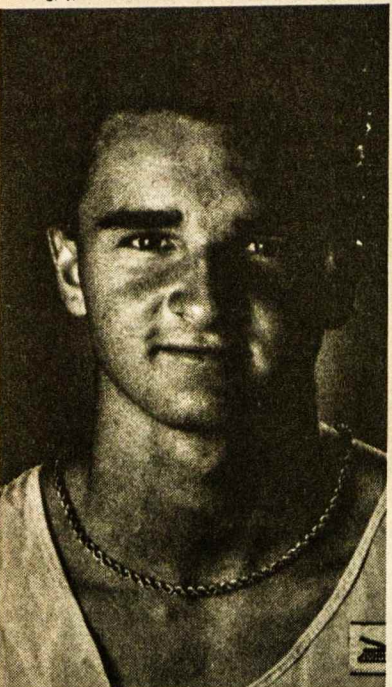
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS.
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

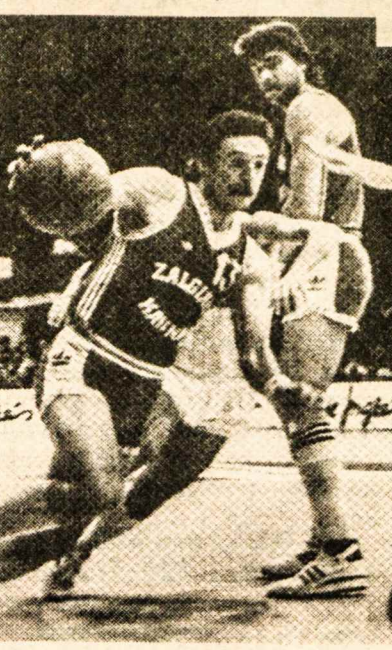
ALEKSANDRAS ŽALAUŠKAS, septyniolikmetis, Queen Elizabeth Park gimnazijos Oakvilleje studentas, (ūgis 6' 3", svoris 150 sv.) yra gabus ir daug žadantis šuolyje ir aukštį lengvaatletas. Jo šių metų pasiekimai yra labai svarbūs. Vasario 6 Yorko universitete, Kanados legiono Ontario provincijos lengvosios atletikos pirmenybėse 17 metų amžiaus grupėje laimėjo pirmą vietą šuolyje ir aukštį, pasiekdamas 2.08 m (6' 10"). Vasario 14 Ontario jaunių ir vyrų pirmenybėse tame pačiame universitete pasiekė naują 17 m. amžiaus klasėje rekordą, iššokęs 2.13 m (7' 0"). Pirmenybės vyko uždaroje patalpose. Birželio 25-26 Sudburyje Kanados jaunių pirmenybėse iššokęs 2.12 m, pateko į jaunių pirmenybės liepos mėnesio galę. (Norma patekti į šias pirmenybes buvo 2.12 m). Bet liepos 30 Sudburyje pasaulio jaunių pirmenybėse Aleksandras iššoko tik 2.05 m, ir negalėjo pakliūti į finalą (reikėjo iššokti 2.14 m). Sportininką pastaruoju metu lydėjo nesėkmė. Kojos sužeidimas galėjo atsiliepti jo pasirodymui.

Kanados olimpinės vyrų klasėje rinktinės sudarymui kvalifikacinės varžybose Ottawoje Aleksandras laimėjo penktą vietą, iššokdamas 2.10 m. Pagal "Canadian rankings" sistemą jis yra pirmas jaunių ir septintas vyrų klasėje šuolyje ir aukštį. Vyrų klasėje: 1. B. Marshall, Ont. — 2.28, 2. M. Ottey, Ont. — 2.20, 3. A. Metellus, Qu. — 2.17, 4. P. Renaud, Qu. — 2.16, 5. D. Sutherland, Ont. — 2.12, 6. F. Farrell, Qu. — 2.12, 7. A. Žalauškas, Ont. — 2.12 ir t.t.

A. Žalaušką treniruoja Toronto universitete C. Georgewski, (national coach), turintis didelį patirtį šuolininkų ruošime. Jo nuomone jis galis patekti į geriausių šuolininkų 10-ties grupę.

Aleksandras, būdamas 5 metų amžiaus, pradėjo sportuoti. Jis žaidė ledo ritulį, beisbolą, futbolą, krepšinį ir dažnai būdavo išrenkamas geriausiu lygos sportininku. Lengvąją atletiką susidomėjo 1980 m. paprašydamas savo tėvelį leisti jam pamėginti ir ilgų nuotolių bėgimą. Aliuko, taip jis tada buvo vadinamas, tėvelis Algis Žalauškas savo jaunystėje buvo vienas iš gerųjų lengvaatletų. 1963 m. šuolyje ir tolį jis pagerino Kanados jaunių rekordą iki 7.10 m ir aukštį — 1.87 m ir trišuolyje buvo pasiekęs 13.60 m ribą. Žinoma sutikimas iš tėvo buvo gautas su sąlyga, kad Aliukas rimtai dirbs.

Tais pačiais metais mažasis Aliukas baltiečių pirmenybėse 200 m nuotolį nubėgo 31.9 sek. ir 9-10 metų amžiaus grupėje pasiekė naują rekordą. 1981 m. 9-10 m. grupėje šuoliai ir aukštį 1.36 m ir tolį 4.60 m buvo atžymėti naujais Ontario rekordais. Bėgimuose: 200 m — 30.3 sek., 400 m — 68.9

Valdemaras Chomičius veržiasi ir jam pasirošęs padėti Arvydas Sabonis

sek. ir 800 m — 2.55.1 min. pasiekti nauji baltiečių rekordai. 1982 m. 11-12 metų amžiaus grupėje Jesse Owens atminimui surengtose Š. A. prieauglio klasės lengvosios atletikos p-se, Los Angeles, šuolyje ir tolį su 4.81 m pasekme liko 4-tuoju. 1983 m. 11-12 m. amžiaus grupėje šuolyje ir aukštį 1.56 m pasie-

Olimpinės žaidynės

K. BARONAS

Rašant šias eilutes, iki olimpinų žaidynių Seule yra likęs tik vienas mėnuo. Tai didžiausias pasaulinis sportinis įvykis, kuriam paskiros tautos — valstybės ruošiasi keletą metų, atrinkdamos ir savo eiles geriausius sportininkus. Mat, modernių laikų žaidynės nėra skiriamos vien tik tautų draugystei, garbingai kovai, jaunimo susipažinimui bei užmezgimui artimesnių ryšių. Ne. Modernių laikų olimpinės žaidynės turi žymiai didesnius, pasakytum, — užkulinius tikslus, ypač aiškiai tai matant socialistiniame pasaulyje, skelbiant komunistinės ideologijos pranašumą prieš demokratinį pasaulį, įrodant tai pasauliniais rekordais, skaitlingu dalyvavimu, turtinga apranga (puikūs kailiai Kalgario olimpiadoje) bei gražia sportine elgsena. Svetimų kraštų jaunimą šie komunistinio pasaulio privalumai gerokai imponuoja galvojant, kad tuose kraštuose medus ir pienas upeliais teka...

Tikrovė yra kita. Tiesa, masiškai propaguojamas sportinis gyvenimas, tačiau ir olimpiečių eiles kelias yra ilgas ir sunkus. Tokie sportininkai (pastebėjus gabumą) jau nuo pradžios mokyklos atimami iš tėvų namų ir perkelti į specialias mokyklas — bendrabučius (jie veikia ir Lietuvoje), kur jie yra valstybės lėšomis išlaikomi ir lavinami atstovauti kokią nors vieną sportinę šaką bei siekti ateityje joje pergalių ne tik savame krašte — spartakiadose, bet taip pat laimėjimų tarptautiniame forume. Tokiems sportininkams yra užtikrinti skanesni ir be eilės maisto kšniai, butai, automašinos, atostogos. Užtikrinta yra ateitis, paskiriamas trenerio pareigoms ir senatvėje graži pensija.

Tačiau užsienyje "uždirbti" pinigai turi grįžti atgal į valstybės iždą, kadangi jais bus išlaikomas bendrabučius — mokyklas atėjęs naujas atžalynas, duodant jam vakarietiškais pinigais sportinio gyvenimo pagrindus.

IŠ LIETUVOS SPAUDOS

Valdemaras Chomičius, TSRS nusipelnęs sporto meistras, Sąjungos rinktinės ir Kauno "Žalgirio" krepšinio komandų kapitonas, buvęs pasaulio čempionas 1982 m. ir sidabro medalio laimėtojas 1986 m., Europos čempionas 1979, 1985 m., vicečempionas 1987 m. bei bronzos medalio laimėtojas 1983 m., pasaulinės universiados nugalėtojas 1985 m., TSRS čempionas 1985, 1986, 1987 ir prizininkas 1978, 1980, 1983, 1984, 1988 m. Gimė ir augo Kaune. Jam 29 metai amžiaus, baigęs kūno kultūros institutą, krepšinį žaidžia 14 metų. Ūgis — 190 cm.

Valdas moka susikaupti ir tinkamai pasiruošti atsakingiausiems turnyrams. Jis, kaip Sąjungos rinktinės kapitonas, neseniai atrankiniame olimpiados turnyre Olandijoje išvedė sovietų komandą ir pirmąją vietą. Tą patį gal padarys ir olimpiadoje Seule.

1982 m. pasaulio čempionate Kolumbijoje apie V. Chomičių prabilo visas krepšinio pasaulis. Specialistus stebino jo galinti šuoliai, sprinteriškas greitis, įvairūs metimai. Šiame čempionate akredituoti žurnalistai išrinko jį ir pirmąjį geriausių žaidėjų penketuką.

kė naują Ontario rekordą. 1985 m. 13-14 m. amžiaus grupėje, iššokęs 1.85 m, vėl pasiekė Ontario provincijos rekordą. 1986 m. 15-16 m. amžiaus grupėje ir aukštį iššoko 2.00 m ir pastatė naują Ontario gimnazijų rekordą ir 1987 m. 15-16 m. amžiaus grupėje šuolyje ir aukštį iššokęs 2.07 m, pasiekė naują Ontario provincijos rekordą.

Kaip anksčiau minėta 1988 m. 17 m. grupėje jis pasiekė šuolyje ir aukštį 2.13 m. Ši pasekmė kol kas yra jo geriausia. Aleksandrui Žalauškiui linkėtina sėkmės ir išvėrmės, o dirbant ir remiantis sportiškais principais galima daug pasiekti.

Imkime pvz. pasaulio ir olimpinų žaidynių dailiojo čiuožimo meistrę Rytų Vokietijos atstovę K. Vitt. Pasirašydamas sutartį su vakarų ledo spektaklių atstovais, ji turėtų į savo "kišenį" įsidėti beveik 3.5 mil. dolerių. O tikrovė?... Iš šios sumos jai bus išmokėta 10%, ir tai tik bevertėm R. Vokietijos markėm (viena V. Vokietijos markė yra verta 14 R. Vokietijos markių).

Kruopščiai Seulo olimpiadai ruošėsi ir Sov. Sąjungos bei jos rinktinę pašaukti lietuviai, latviai, estai, gruzinai, armėnai, ukrainiečiai ir kt., visur ir visuomet Vakaruose šias tautybes vadinant rusais.

Prieš Los Angeles olimpiadą baltiečiai buvo išvystę plačią veiklą, informuodami spaudą, radiją, televiziją apie nerusų — pavergtų tautų atstovus, galvodami net miesto centre pastatyti didelį "barometrą", rodantį baltiečių, ukrainiečių ir kt. Sov. Sąjungos tautų laimėjus medalius, taškus ir atskirai rusų, tuo atskiriant rusišką Maskvą nuo kitų tautų sostinių. Manding, Sov. Sąjunga ir jos satelitai (išskyrus Rumuniją) olimpiadą boikotavo.

Šios stiprios, aktyvios veiklos, to organizuotumo nerusė Seule. 1987 m. neperiodinio "Lietuvio žurnalisto" 13-to nr. leidinyje savo straipsnyje "Geopolitinis analfabetizmas" siūliau Lietuvių žurnalisto s-gos centro valdybai parašyti dviejų puslapių stipriai argumentuotą raštą bent penkioms pagrindinėms pasaulio kalboms, trumpai išdėstant skirtumą tarp lietuvių ir ruso, ir tokį raštą išsiuntinėti spaudai, radijo bei televizijos stotims. Mano siūlymas taip ir liko leidinio puslapiuose.

Tiesa, vyresnės kartos atstovams sportinis pasaulis yra "tabu". Tad čia turėjo pasisakyti SALFAS. Bet mūsų aukščiausias sportinis organas užmiršo Lietuvos propagandinę pusę, "paskęsdamas" Australijos vandenynė bei ten rengiamose pasaulio lietuvių žaidynėse.

Tarptautinio olimpinio komiteto pirm. A. Samaranšas pareiškė, kad Š. Korėjai, Albanijai, Etiopijai ir olimpiadą durys yra atviros, bet Lietuvos ir kt. Baltijos tautų propagandai ir atskirumui lietuvių-baltiečių nuo ruso Seule yra gerokai po 12-tos valandos.

O gal?... Juk nuotolis nuo Los Angeles iki Seulo yra tik "kates šuolis". Gal mėnesio laikotarpyje dar pavyktų supažindinti "media" su dalyvaujančių baltiečių pavardėmis ir trumpai išaiškinti rusų ir 6.5 mil. baltiečių skirtumą? Tokią informaciją galima lengvai išdėstyti televizijos, laikraščių, radijo atstovų būstinėse, atspausdinant ją bent penkioms kalboms.

Skautų veikla

• VII-ji tautinė stovykla "Mūsų Lietuva" užbaigta iškilmingu uždymu rugpjūčio 24 d. 10 v. trumpu viršininko v.s. fil. P. Molio žodžiu. Sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai, nuleistos vėliavos. Apie 800 sesių ir brolių išvygavo iš aikštės ir skirstėsi į savus miestus. Toronto autobusas paliko stovyklą 2 v.p.p. ir po 7 valandų kelionės linksmos stovyklautojos išlaipino prie Prisikėlimo parapijos. Visi stovyklautojai džiaugėsi puikia stovykla ir daugumas sutarė už 5-rių metų susitikti jubiliejinėje, o už 10 metų VIII-je tautinėje su viltimi laisvoji Lietuvoj.

• Rugsėjo 11 d., 10.15 v.r. "Šatrijos" ir "Rambyno" turtai pradeda veiklos metus Mišiomis Prisikėlimo šventovėje. Po Mišių Parodų salėje sueiga ir Tautos šventės minėjimas. Visi dalyvaujame su tvarkingomis uniformomis. Salėn renkamės 9.45 v.r.

• Tautinė stovyklą iš Toronto buvo 7-nios šeimininkės: O. Narušienė, M. Skirskienė, B. Batraks, R. Jasienė, R. Bekerienė, G. Černak, K. Budrevičius. Toronto skautija jiems nuosirdžiai dėkoja.

• Skautininkai Meta ir Edvardas Kazakevičiai "Rambyno" turtui paruošė gražią gairę VII-tos tautinės stovyklos reprezentacijai. Ačiū. M.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 1/4% už 90 dienų term. indėl.	
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius	
8 1/2% už 1 m. term. indėlius	
8 3/4% už 2 m. term. indėlius	
9 % už 3 m. term. indėlius	
9 % už 1 m. GIC mėn. palūkanas	
9 1/2% už 1 m. GIC invest. pažym.	
9 3/4% už 2 m. GIC invest. pažym.	
10 % už 3 m. GIC invest. pažym.	
8 % už pensijų planą (variable rate)	
9 1/2% už 1 m. term. pensijų planą	
9 3/4% už 2 m. term. pensijų planą	
10% už 3 m. term. pensijų planą	
8 % už pensijų fondą — RRIF (variable rate)	
6 % už taupymo s-tas	
5 1/4-7% kasd. palūkanų sąskaita	
8 % virš \$10,000 kasd. pal. sąsk.	
5 3/4% už kasd. pal. čekių sąsk.	

I MA:

už asmenines paskolas nuo 11 %	
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų 11 1/4%	
2 metų 11 1/2%	
3 metų 11 3/4%	
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų 10 1/4%	
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicjus iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicjai.

AKTYVAI virš 65 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) — s a v i n i n k a i
Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotjas nuosavybių — mortgicijų, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT — PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽINGINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakaru Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba 537-2869

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas street west
Islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir rengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, vairodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidintu namus, verandas
- išdengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus (driveways))

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

SKAITYTOJAI PASISAKO

ŠOKIŲ ŠVENTĖS IŠPŪDŽIAI

...Šeštadienis – ilga darbo diena. Rinkomės 8.30 val. ryto repetitijai. Repetitija tęsėsi net iki 8-tos val. vakaro. Pirmiausia repetavom su akordeonu, vėl viską perėjom su orkestru. Kol visos grupės priprato ir susiorientavo naujose vietose, užėmė beveik visą dieną. Galų gale viskas buvo padaryta, susitarta ir sutvarkyta. Visi išėjo iš salės pavargę, bet patenkinti, ir tarėsi vakare susitikti per šokių!

Įsivaizduokite kaip mes jautėmės, kai, greit išsimaudę ir persirengę, grįžom prie šokių salės ir sužinojom, kad jau nėra bilietų, kad jau visi bilietai išparduoti ir daugiau į salę nieko neliūdžia! Laikas – 7.45 v.v. (šokiai prasidėjo 7.30 v.v.), o jau bilietų nėra! Pasakyta, kad dėl gaisro apsaugos taisyklių daugiau žmonių nepriima ir baigta – jūs galite eiti kur tik norit, bet tik ne čia! Pasirodo, kad bilietus prieš dieną jau pardavinėjo nuo 6 v.v. (Idomu, kodėl šokėjams apie tai niekas nieko nesakė? Kol mes repetavom ir plūsom, bilietus išpirkto kanadiškiai ir vyresnio amžiaus žmonės – visi ne šokėjai). Iki šokių pradžios (7.30) neliko jokio bilieto! Štai susirinko visas išvargęs jaunimas, visi gražiai apsirengę, visi svetimam mieste ir niekas neturi kur eiti. Kas nori šeštadienio vakarą, atvažiuoja iš įvairių miestų, grįžti atgal į savo viešbučio kambarį ir žiūrėti į keturias sienas? Arba praleisti visą vakarą savo kambariuose, nesutikę nei vieno draugo, nei vieno pažįstamo? Nors čia buvo jaunimo susipažinimo šokiai, bet salėje buvo tik senimas. Jaunimas, lyg mirtinai nusikaltęs ar blogai pasielgęs, stovėjo lauke už durų ir tik galėjo žiūrėti kaip visi vyresnio amžiaus žmonės eina į vidų. Viena mūsų šokėjo mama klausė sūnais, kur visas jaunimas. Jis atsakė,

kad negavė bilietų. Ji tuoj surado bilietus ir atidavė sūnui ir jo draugams, kad jie galėtų įeiti.

Net nebuvo palikta bilietų iš užsienio atvykusiems – lauke taip pat stumdėsi braziliečiai bei argentiniečiai. Po tokio netikėto įvykio baisiai nuotaika nustumė ir niekas nežinojo ką toliau daryti. Vieni pyko, kiti maldavo, treči net verkė pradėjo, bet niekas nieko negalėjo padaryti. Prastumdę pusantros valandos prie durų, vis tikėdami kokio nors stebuklo, pagaliau daug kas išsiskirstė ir nuėjo savais keliais. Kur tas jaunimas nuėjo ir ką jie darė, aš tikrai nežinau, bet atgal į šokių salę jie nebegrižo.

Mano pagrindiniai klausimai yra: jeigu parengimų vadovai žinojo, kad bus tiek daug žmonių, tai kodėl jie nepaėmė didesnių salų, kuriose visi galėtų tilpti? Mes prieš atvykstant į Kanadą, jau girdejom, kad dalyvaus virš 2000 šokėjų. Jeigu mes taip žinojom, tai kaip organizatoriai to nežinojo? Kam samdyti salę, kurioj tilps tik trečdalis visų dalyvių ir svečių? Salėje tilpo tik 2500 žmonių, o organizatoriai turėjo skaičiuoti bent 4000 dalyvių. Čia dar reikia įskačiuoti visus Bendruomenės seimo ir kultūros kongreso dalyvius, šokėjų antras puses, tėvus, mecenatus, garbės svečius ir kitus suinteresuotus asmenis. Kodėl nebuvo palikti bilietai pirmiausia visiems šokėjams, o tik tada atiduoti bendram pardavimui? Kodėl sekantį vakarą į tą pačią salę, suleido visus žmones, o ne tik tuos, kurie turėjo vakarienes bilietus, bet ir tuos, kurie turėjo bilietus tik šokiams – nejaugi per vieną vakarą pasikeitė gaisro apsaugos taisyklės? Jeigu Hamiltone rengėjai nerado pakankamai didelės salės, tai kodėl nežiūrėjo į gretimą Toronto miestą? Man tikrai atrodo, kad niekas nebūtų nusiskundęs pavažiuoti truputį toliau!

Aplamai, šokių šventė praėjo labai smagiai ir per greitai. Turėjau progos, nors ir trumpai, susitikti su seniai nematytais draugais, pasididžiuoti, kad esu lietuvaite, ir pajusti tikrai didelę meilę lietuviškam tautiniam šokiui bei pačiai Lietuvai. Tik galia, kad tie jaunimo susipažinimo šokiai, kaip juoda debeselis tempdė visą aplinką.

Rita Likanderytė

LAIŠKAS IŠ ŠIAURĖS

Gyvename šiaurės miškų ir ežerų krašte, kur lietuvių ir su žiburiu nesuras, visada laukiame "Tėviškes žiburių", kuris yra pats puikiausias laikraštis. Redakcijai ir administracijai linkime geriausios sėkmės.

Leonas ir Elena Baltučiai

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata – oro paštu 70 dolerių visuose laisvojo pasaulio kraštuose.

Linksmi nusiteikę Toronto atžalyniečiai ruošiasi pradėti rudens repetitijas

KANADOS ĮVYKIAI

Pirmąja taps vengro byla

Kanados žydų organizacija "B'nai B'rith Canada" ir jos karingasis advokatas David Matas jau seniai nerimsta, kad vyriausybė nepaėmė bylą prieš II D. karo nusikaltimus apkalintus asmenis. Esą dabartinė konservatorių vyriausybė pritarė teisėjo J. Deschenes komisijos 1987 m. kovo mėnesį padarytam pasiūlymui teisti tokius žydų apkalintus asmenis ir netgi pakeitė Kanados įstatymus, kad jie galėtų būti teisiami pačioje Kanadoje. Vyriausybė įteiktame kaltinamųjų sąraše yra 20 pavardžių, tačiau lig šiol buvo delsiama pradėti bylas. Antroje rugpjūčio pusėje D. Matas lankėsi Kanados teisingumo ministerijoje, kalbėjęs su karo nusikaltėlių skyriaus vadovu W. Hobsonu ir ministru R. Hnatyshynu štabo viršininku S. Beatty. Spaudos konferencijoje po šio susitikimo D. Matas pažėrė prieštariškų, kad vyriausybė per daug atsargiai ir per ilgai ruošiasi karo nusikaltėlių byloms, kad jos veiksniuose nematyti entuziazmo. Esą lig šiol buvo palieštas 1961 m. Olandijoje nuteisto nacių kolaboranto J. Luitjenso grąžinimas Olandijon ir pradėtas ilgai trunkantis pasiruošimas 76 metų amžiaus vengro I. Fintos bylai. Spaudos konferencijoje dalyvavęs dienraščio "The Toronto Star" atstovas David Vienneau advokato D. Mato mintis papildė savo pastaba. Esą iš aukštesnių valdžios sluoksnių teko nugirsti, kad teisėjo J. Deschenes komisija atnešė įtampą tarp Kanados žydų ir iš R. Europos kilusių kanadiečių. Jeigu vyriausybė būtų numąčiusi tokį stiprų susikirtimą tarp šių grupių, ji nebūtų sudariusi teisėjo J. Deschenes komisijos.

Dar didesnės įtampos atnešė staigus vyriausybės nutarimas atsisakyti paruošiamųjų posėdžių vengro I. Fintos bylai. Ontario aukščiausiojo teismo teisėjas Archie Campbell pranešė, kad bylos datą jis paskelbė rugsėjo 15 d. Esą kaltinimus, nelaukdamas jų oficialaus paruošimo, pasirašė Kanados teisingumo ministras R. Hnatyshynas. Net ir prokuroras Chris Amerasinghe sakosi nežinąs, kodėl buvo atsisakyta normalaus pasiruošimo ir staiga griebtasi bylos. Persėsi tik viena išvada – artėja Kanados parlamento rinkimai, ir vyriausybė nori užsitikrinti protestuojančių žydų balsus. Matyt, gyvenama viltimi, kad dėl vengro I. Fintos bylos nebus susilaukta didesnių protestų iš R. Europos kilmės kanadiečių. Juos turėtų atsver-

ti Kanados žydų balsai. I. Fintos byla yra istorinė – pirmoji Kanadoje, vyriausybė pakeitus įstatymus. Lig šiol čia niekas nebuvo teisiamas už II D. karo metais kitur padarytus nusikaltimus, tiesiogiai neličiančius Kanados.

Imrei Fintai II D. karo metais teko būti Vengrijos raitosios policijos kapitonu, susietu su 8.617 žydų stovykla Šegete. Esą jis ten jėga iš jų atimė pinigų ir brangenybes. Pats I. Finta prisipažino dirbęs raitojoje policijoje, bet sakėsi nieko bendro neturėjęs su žydų persekiojimu ir apiplessėjimu. Jį nekaltu pripažino "The Toronto Sun" dienraštis, remdamasis savo žydų kilmės Vengrijoje gimusio bendradarbio surinktais duomenimis. I. Finta Toronto buvo atidarys vengrišką restoraną, kurin užskudavo garsieji Hollywoodo aktoriai bei kiti žymūs Toronto apsilankantys žmonės. I. Fintą aštriaušiai kaltino žydų kilmės Sabrina Citron, įsteigusi žydų tautos tragediją primenančią organizaciją "Canadian Holocaust Remembrance Association". Bylą dėl garbės pažeidimo pralaimėjo I. Finta, ją kaltinęs molo skleidimu. Jam buvo įsakytas Sabrinai Citron sumokėti teismo paskirtą \$30.000 baudą. Pralaimėjęs I. Fintai atnešė į vaizdajuostes įrašyti liudininkų pareiškimai Europoje ir Izraelyje. Mėnesiui praėjus po šios bylos, I. Finta buvo suimtas 1987 m. pabaigoje už II D. karo nusikaltimus Vengrijoje. 1987 m. gruodžio 9 d. I. Finta buvo su laikytas Ontario Hamiltone, lįpantis į autobusą, važiuojų į Buffalo miestą Niujorko valstijoje.

Kanados teisingumo ministras R. Hnatyshynas dabar ji apkaltino aštuoniais nusikaltimais, pažeidusiais karo nuostatus ir žmoniškumą. I. Fintai mesti kaltinimai liečia įvykius Vengrijoje, Austrijoje ir Lenkijoje 1944 m. balandžio 7 – liepos 15 d. d. Tie kaltinimai nėra pakankamai išryškinti. Keistai atrodo kaltinimas, kad

MARIUS E. RUSINAS, turįs septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyriui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

1988 metų EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

6. Rugpjūčio 17-31.	Vilnius 11 d.	\$2284.00 dar yra 3 vietos
7. Rugsėjo 7-21.	Vilnius 11 d.	\$2284.00 dar yra 15 vietų
8. Spalio 10-19.	Vilnius 7 d.	\$1695.00 dar yra 7 vietos

KLM lėktuvai Toronto – Maskva su persėdimu Amsterdame. Patirtis Vilniaus grupių organizavime daugiau 20 metų. Neapsiriks, pasirinkite mano organizuojamas grupes, kurias tvarkau su Inturistu per "Kentours" Toronto nuo 1962 m. Rugsėjo 7-21 grupę numatęs lydyti aš pats. Kaip lietuviška patarlė sako: Senas jautis vagos negadina. Jei dar nesate pasinaudoję, pamėginkite – išitinksite.

Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS, B.C.L., LL.B., M.B.A.

Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw & Mooney. Barristers and Solicitors. Patent & Trade Mark Agents

Toronto: Suite 209, 3416 Dundas St. W. Toronto, Ontario M6S 2S1 767-2127	Mississauga: Suite 200, Plaza One, 2000 Argentia Road, Mississauga, Ontario, L5N 1P7, 821-8522 TELEX: 06-960168
---	--

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniška pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sažinai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD"

**MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD.** (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

PEEL CHARTER 2180 Hurontario St. 279-7668

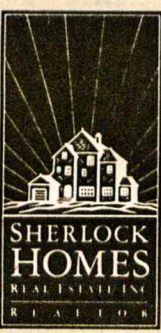

RONCESVALLES CHARTER 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHARTER 2357 Bloor St. W. 749-3119

Turner & Porter

Jei norite pirkti ar parduoti namą,
ar gauti informaciją, prašau man
paskambinti.

Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

RE/MAX
homecentre inc., realtor
an independent member broker

birute spudas, B.A.
sales representative

Perkant, parduodant
ar dėl informacijų skambinkite,
mielai patarnausiu

1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469

535-2500

TORONTONT

Anapilio žinios

— Ateinantį sekmadienį bus renkama antroji rinkliava Kana-dos misijoms paremti.

— Parapijos choras po vasaros atostogų organizuotai renkasi 11 val. pamaldoms rugsėjo 11, sek-madienį.

— Tuoktis ruošiasi Nijolė Vy-taitė su Trevor A. Jackson.

— Mūsų parapijos šventės pro-ga, rugsėjo 25 d., bus teikiamas Sutvirtinimo sakramentas. Sakra-mentą teiks vysk. P. Baltakis. Po pamaldų ir procesijos bus vaisės, į kurias bilietai bus platinami jau ateinantį sekmadienį.

— Šv. Jono lietuvių kapinėms aukėjo: \$100 — N. Merkelienė, A. Strolis; \$20 — J. Kuliešius. Kana-dos lietuvių muziejaus Anapilyje statybai aukėjo: \$1,500 — P. Ūke-lienė; \$50 — V. Rekešius. Kun. P. Azubalo stipendijų fondui auko-jo: \$200 — P. Ūkelienė. Parapijos skoloms numokėti aukėjo: \$200 — dr. A.V. Valiuliai; \$50 — dr. R. Za-bielauskas, P. Ročys.

— Mišios rugsėjo 4, sekmadienį, 9.30 v.r. už tėvus ir brolius Kuk-lierius, 11 v.r. už parapiją; Wasa-goje 10 v.r. už Čepų ir Kalpokų šeimų mirusius, 11 v.r. už a.a. Joną Matulį.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukėjo: \$1000 — N. Merkelis, \$450 — Lietuvių namų vyrų būrelis. Vi-so statybos fonde yra \$80,517.68. Aukos priimamos: "Paramoje". Prisikėlimo parapijos koopera-tyve ir "Talkoje".

— Nauji LN nariai, įmokėję po \$100: Anita Stulginskienė ir Pau-lius Gumowski.

— Sekmadienio popietėje daly-vavo 360 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Dalia Aleksandravičienė, Algimantas Jakucevičius iš Kauno, Tatjana Jankauskienė, Rimgaudas Jokubauskas, Dalia Sušinskaitė iš Vilniaus, Justina Skridailienė iš Kretingos, Hugu-tė Korošienė iš Panevėžio, Renė Naruševičienė-Radzevičiūtė iš Marijampolės, Marija Gedgaudienė iš Klaipėdos, Stefanija Mer-liūnienė iš Šveikšnos, Motiejus Rutkauskas iš Kybartų, Aldona Zauzėnienė iš New Jersey, Jonas ir Audrius Merlino iš New Hamp-shire, Emilija Sandanavičienė iš Bruklino, Algirdas Kobelskis iš Unionville, Ont., Henry Chris-tel Paul, iš Eyota, Min.

— KLB praneša, kad rugpjūčio 30, antradienį, 7.30 v.v. Toronto LN Mindaugo menėje bus rodoma vaizdajuostė iš demonstracijos, kuri įvyko liepos 9 dieną Vin-gio parke, Vilniuje. Taip pat bus pranešimas apie vėliausius įvykius Lietuvoje. Visi maloniai kviečiami dalyvauti. Rengėjai — KLB visuomeninių reikalų komi-sija.

— LN kultūrinė komisija spa-lio 2 d., sekmadienį, 3 v.p.p. ren-gia dr. M. Arštikaitės-Uleckienės paskaitą tema "Akių katarak-tos ir jų gydymas". Po paskaitos gydytoja atsakys į klausimus.

— "Varpo" šimtmečio minėji-mas ruošiamas spalio 9 d., sekma-dienį, 3 v.p.p. Paskaitą skaitys dabartinis "Varpo" redaktorius A. Kučys. Meninėje programoje sutiko dalyvauti sol. R. Strimaitis, muz. V. Verikaitis, pianistė L. Paulauskaitė-Kanovičienė ir kt.

JIEŠKOMOS priešmokyklinio am-žiaus diplomuotos mokytojos. Skam-binti nuo rugsėjo 1 dienos tel. 534-5773 darželio vedėjai.

ATLIEKAM mūrinių darbus iš plytų, blokų ir taisome senus pasta-tus. Skambinti Alfonsas tel. 536-3456 Toronto.

Alpenbitter

DABAR GALIMA GAUTI LCBO PARDUOTUVĖSE

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šios savaitės penktadienis — mėnesio pirmasis (ligioniai ir seneliai lankomi namuose ir prie-glaudose iš anksto susitarus). 7 v.v. — Šventoji valanda ir Mišios. Prieš Mišias klausoma išpažinčių. Šis šeštadienis — mėnesio pirma-sis. Mišios ir Rožinio maldos — 11 v.r.; pensininkų namuose "Vil-nius" Mišios — 5 v.p.p.

— Šv. Pranciškaus trečiojo ordi-no mūsų parapijos kongregacijos Mišios — šį ketvirtadienį 10 v.r.

— Pakrikštyta Sarah-Kristina, Loretos (Tasekaitės) ir Craig Devlin dukrelė.

— "Kretingos" stovyklavietėje šį savaitgalį jau baigiasi ateiti-ninkų stovykla ir todėl šioje vie-toje sekmadieniais daugiau Mišių nebebus. Paskutinės Mišios buvo atlaikytos praėjusį sekmadienį.

— Sekmadienio vakaro Mišios, kurios mūsų šventovėje yra lai-komos 8.30 v. vasaros metu, pra-dedant rugsėjo 11 d. vėl bus lai-komos 7 v.v.

— Ruošiasi tuoktis Rūta Kuln-tė su Myron Douglas.

— Šv. Žemėje mirė daug kam pažįstamas brolis Jeronimas Pet-rauskas, OFM, sulaukęs 81 m. am-žiaus. Jis ten gyveno nuo II D. karo.

— Marijos gimimo šventėje, rug-sėjo 8 d., mūsų šventovėje bus specialios pamaldos Marijos gar-bei. 7.10 v.v. bus kalbamas Ro-žinis, o 7.30 v.v. prasidės Mišios, kurių metu bus giedamos tai šven-tei pritaikytos giesmės. Tai bus mūsų parapijos atskiras Marijos metų užbaigimas.

— Parapijai aukėjo: \$100 — K. P. Šukevičiai, B. S. Prapakai, E. Wa-len-ciej, I. A. August, B. Narbutas, J. Poška, P. S. Ūkelis; \$50 — A. D. Beresnevičiai, J. B. Jonynai, V. P. Melnykai; klierikų fondui: \$20 — P. Ūkelienė.

— Mišios rugsėjo 4, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Gylių šeimos miru-sius, 9.20 v.r. už a.a. Joną Leverį, 10.15 v.r. — už a.a. Mariją ir Po-vilą Kevežius, už a.a. Kazimierą Juodviršį, 11.30 v.r. — už parapi-ją, 8.30 v.v. — už a.a. Ilmarą Gul-binskienę.

A. a. Kazimiero Bungardos atminimui Tautos fondui au-kojo: \$20 — A. Jakūnas; \$10 — A. Patamsis.

A. a. Vytauto Sadreikos at-minimui jo bendradarbiai per R. K. Crawford iš Natural Re-sources ministerijos atsiuntė "TŽ" \$70.00.

A. a. Balio Bakevičiaus at-minimui Kanados lietuvių fon-dui po \$25 aukėjo J. G. Skais-čiai ir J. R. Pleiniai.

Toronto lietuvių golfo klubas "Tėviškos žiburiams" auko-jo \$100.

"The Hamilton Spectator" rugpjūčio 23 d. irgi rašo apie įvykius Baltijos kraštuose, tik išspėja kad nereikia turėti di-delių iliuzijų dėl Baltijos kraš-tų išsilaisvinimo. Toks įvykis supurtytų visą sovietų impe-riją.

"The Toronto Star" rugpjūčio 23 d. laidoje išspausdino prof. Romo Vaško straipsnį: "Atvi-rumas atvėrė duris debatams Baltijos valstybėse". Baltijos kraštuose vyksta stiprus tau-tinis judėjimas, keliami jaut-rūs sovietams klausimai, kal-bama apie suverenitetą. Ry-šium su šiom nuotairom nesą aišku, koks bus Gorbaciovos pa-sielgimas. Šiuo metu kai kurie tautiniai sentimentai leidžia-mi pasireikšti, kiti slopinami. Pats Gorbaciovas yra pasakęs: "Daug problemų, kurios kyla dabar, yra pasekmės kietos ir neprotingos tautinės politikos, vestos praityje". Ar į tos kietos politikos supratimą įeina ir svetimų teritorijų užgrobi-mas, nesą aišku. Baltiečiai pradėjo veikti, nelaukdami pa-aiškinimų.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.

Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6

Parduodant, per-kant ar tik dėl infor-macijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Colling-wood apylinkėse kreipkitės į

Angele Salvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patars.

Darbo tel. (705) 445-5640, namų tel. (705) 429-6428.

"Juodojo kaspino dienos" demonstracija Toronte rugpjūčio 23 d. prie Ontario parlamento rūmų, kur, lyjant smarkiame lietuvių, dalyvavo tūkstantinė minia

JAV lietuvių jaunimo sąjungos Čikagos skyrius, š.m. rugsėjo 4, sekmadienį, 8 v.v., American Legion Hall, New Buffalo, Michigan — rengia Darbo dienos progą

ŠOKIUS

Važiuoti keletą mylių į vakarus nuo Union Pier, Highway nr. 12 (jieškoti lietuviškos vėliavos priekyje didelio mėlyno pastato).

Gros "Gintaro" orkestras iš Čikagos.

Dėl tolimenės informacijos teirautis:
Jonas Činkus tel. (312) 927-0619, Čikaga.

Maloniai kviečiame visus atvažiuoti.

"Juodojo kaspino dienos" de-monstracija rugpjūčio 23 d., 7 v.v. Toronte prasidėjo prie On-tario parlamento rūmų. Čia, nors smarkiai lijo, susirinko įvairių tautybių tūkstantinė minia. Rengėjų komiteto pir-mininkas pasveikino susirinku-sius, pažymėdamas, kad gausus dalyvavimas tokia ore įrodo dienos svarbą. Taip pat priminė, kad didelės de-monstracijos vyksta Baltijos kraštuose, paskelbdamas, jog Vilniuje yra susirinkę 200.000 žmonių. Pagrindinis kalbėto-jas buvo federacinės valdžios ministeris Otto Jelinek, pats po 1968 m. komunistinio per-versmo Čekoslovakijoje su tė-vais atvyko Kanadon. Pagrin-dinė kalbos mintis — tautų iš-silaisvinimas sovietų imperi-joje. Buvo perskaityta Onta-rio premjero Petersono "Juo-dojo kaspino dienos" prokla-macija, Kanados ministerio pirmininko Mulronio ir JAV viceprezidento Busho pareiš-kimai. Šalia Molotovo-Ribben-tropo slapto susitarimų aukų prisiminimo buvo paminėtas ir Čekoslovakijos invazijos dvidešimtmetis. Nuo parla-mento rūmų su vėliavom, pla-katais ir rankose nešančiom degančiom žvakėm ilga žmo-nių virtinė žygiavo į miesto rotužę. Rotušės aikštėje pa-sakyta ir daugiau kalbų. Šiais metais dalyvavo ir Azijos ko-munistų valdomų kraštų žmo-nės.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatų į namus) tel. 389-8179. Taip pat gali-ma gauti Anapilio knygyne ir kiek-vieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, geles, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: An-tanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronto.

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir aprtaukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas (705) 723-5522

"The Toronto Star" rugpjūčio 25 d. paskelbė vieno didžiausio Sovietų Sąjungos laikraš-čio "Sovetskaja Rosija" straipsnio ištrauką apie slapto Molotovo-Ribbentropo susitarimus. Straipsnyje, kurio autorius yra lietuviu istorikas Robertas Žiugžda, rašoma, kad Sovietų Sąjunga ir Vokietija pažeidė tarptau-tinius santykius. O Stalino paskutinieji kontaktai su ne-priklausomos Lietuvos vyriau-sybe buvo jau ultimatumo įtei-kimas. Toliau Žiugžda atsklei-džia sovietų skaitytojams, kad pradiniuose pasitarimuose Es-tija ir Latvija buvo paskirtos Sovietų Sąjungos įtakai, o Lie-tuva — Vokietijos. Bet vėles-niuose pasitarimuose, kai jau rugsėjo 1 d. buvo užpulta Len-kija, Lietuva taip pat pateko į Sovietų Sąjungos įtaką. "Tai buvo didelis pažeidimas tarp-tautinių principų ir normų", rašo straipsnio autorius. "Šar" pažymi, kad rusų kalba pirmą kartą Sovietų Sąjungoje buvo atskleisti Stalino ir Hit-lerio slapto susitarimai.

"The Globe and Mail" rug-pjūčio 24 d., Reuterio agen-tūros pranešimu iš Talino, ra-šė apie demonstracijas Balti-jos kraštuose, Estijoje, Latvi-joj ir Lietuvoje būvę masiniai susirinkimai prisiminti Molotovo-Ribbentropo slapto 1939 m. susitarimus, kurių preteks-tu buvo okupuotos Baltijos valstybės ir įkorporuotos į Sovietų Sąjungą. Naudodama-sis TASSo pranešimu, laikraš-tis rašo, kad Vilniuje demons-travo 100.000 žmonių. Tarp ki-tų dalykų pabrėžiama — ligi šiol buvo dar negirdėta — Es-tijos sostinėje Taline rusų tau-tybės kalbėtojai demonstraci-joje pasmerkė sovietų oficia-lią versiją, jog trys Baltijos valstybės savanoriškai įsijun-gė Sovietų Sąjungon. Jie teigė, kad tie kraštai jėga buvo pri-versti įsijungti, kai Moloto-vas ir Ribbentropas 1939 m. pa-sirašė nepuolimo sutartį ir slapto protokolus. Reikalavo, kad Kremlius pripažintų pro-tokolų autentiškumą. Maskva vėl pakartojo — originalai slapto protokolų neegzistuo-ja, sovietų archyvai neturi jų kopijų, jos esančios tik Vakaruose.

Perdavė pareigas

Pranešama, kad liepos 18 d. senoji PLB valdyba perdavė pareigas neseniai Toronte iš-rinktai naujai valdybai. Senoji valdyba stengsis, kur galima, užbaigti pradėtus darbus ir reikalui esant talkins naujaijai valdybai. PLB būstinė Jauni-mo centre Čikagoje pasilieka valdybos žinioje. Pareigų per-davimo aktą pasirašė Vytautas Kamantas ir Vytautas Bie-liauskas, buvęs ir dabartinis PLB valdybos pirmininkai.

Pasaulio Lietuvių Bendruo-menės valdyba. Pirmininkas ir švietimo reikalams prof. dr. Vytautas J. Bieliauskas, 2968 Compton Road, Cincinnati, Ohio, USA; vicepirmininkai: Eugenijus Čuplinskis — finan-sų reikalams, Kanada, Vytau-tas Dabrava — visuomeni-niams reikalams, Venezuela, Algimantas P. Gureckas — ry-šiams su užsieniu, JAV, Algis Juzukonis — informacijos reikalams, Kanada, Raimundas Kudukis — socialiniams, reli-gijos ir teisės reikalams, JAV, Irena Lukoševičienė — kultū-ros reikalams, Kanada, Gabi-ja Petrauskienė — ryšiams su kraštais ir lietuviška spauda, Kanada, Alvydas Saplys — Pa-saulio lietuvių jaunimo sąjun-gos pirmininkas, Kanada; iš-dininkas: Horace Žibas, JAV; "Pasaulio lietuvių" redaktori-us: Bronius Nainys, JAV.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausių įrengimo dar-bus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė verslo 769-3300 namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

MONTREALQUE

Montrealio skaučių tuntininkės Silvijos Žurkevičiūtės-Leckman ir skautų tuntininko Petro Dre-šerio vadovaujama keturių die-nų stovykla "Baltijoje" praėjo su pasisekimu. Iš viso stovykloje dalyvavo trisdešimt trys daly-viai. Ūkvedys buvo Algis Lapinas ir vyriausia šeimininkė bei slau-gė — Genovaitė Kudžmienė. Vie-ną ankstyvą rytą užėjusi stipri perkūnija šiek tiek išgąsdino jaunosius stovyklautojus. Šiaip visi aktyviai įsijungė į stovyklos programą, kuri buvo apsvastyta iki smulkmenų.

Vasarą visi trumpesniai ar ilgesniai laikui išvyksta atosto-gauti. AV parapijos nuolatiniai Mišių skaitytojai dr. Jonas Mališ-

ka su Albinu Blauzdžiūnu niekur nepasitraukė ir kas sekmadienį padėjo kunigams.

Sesėlės Palmira ir Teresina rug-sėjo mėnesį išsiskelė į Torontą. Jas pakeičia sesėlės Paulė ir Ja-nina, anksčiau dirbusios Mont-realyje.

Asta (Kličiūtė) ir Linas Staške-vičiai rugpjūčio 19 d. susilaukė pirmgimės dukrelės. Algis Kličius džiaugiasi pirmąja, o Danutė ir Bronius Staškevičiai naująja duk-raite.

A. a. Adelė Kirkuvienė (Micke-vičiūtė), 88 m. amžiaus, mirė rugpjūčio 20 d. Iš AV šventovės rugpjūčio 22 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi dvi dukros ir kiti artimieji. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$23,000,000 REZERVAS - virš \$750,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus 9 1/2 %	Taupymo - special. 5 1/2 %
Term. indėlius:	Taupymo - su gyv. dr. 5 1/4 %
1 metų 8 1/2 %	Taupymo - kasdienines 5 %
180 d. - 364 d. 7 3/4 %	Einamos sąsk. 4 1/2 %
120 d. - 179 d. 7 1/2 %	RRIF - RRSP - term. 9 3/4 %
60 d. - 119 d. 7 3/4 %	RRIF - RRSP - taup. 6 1/2 %
30 d. - 59 d. 7 %	

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 11 1/4 %,	asmenines - nuo 11 3/4 %
-----------------------------	--------------------------

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

1475 DeSeve 3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč. 9.00-3.00	_____
Ketvirtadieniais 12.00- 8.00	4.00-8.00
Penktadieniais 10.00- 6.00	2.00-6.00

Toronto miestas

Atmatų išvežimo tvarkaraštis

1988 m. rugsėjo 5, pirmadienį, Darbo šventė

1988 m. rugsėjo 5, pirmadienį, atmatos nebus išvežamos.

Reguliarus pirmadienio (rugsėjo 5 d.) atmatų išvežimas bus atliktas rugsėjo 6, antadienį.

Reguliarus antradienio (rugsėjo 6 d.) atmatų išvežimas bus atliktas rugsėjo 7, trečiadienį.

Rugsėjo 7, trečiadienį, nebus išvežami nei laik-raščiai, nei sunkūs daiktai.

Palaiakykite laikraščius ir sunkius daiktus iš-vežimui trečiadienį, rugsėjo 14 d.

PASTABA: Toronte yra 16 stiklinių ir metalinių indų perdirbimo sandėlių. Birželio mėnesį buvo surinkta 620 tonų laikraščių, 59 tonos stiklų ir 8 tonos skardinų dėžučių. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 392-7742.

NEDĖKITE SUDAUŽYTŲ STIKLŲ ARBA KITŲ AŠTRIŲ DAIKTŲ Į PLASTIKINIUS ATMATŲ MAIŠUS

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
viešųjų darbų viršininkas

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniška įrėša knygas bei žurnalus

A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416) 625-2412

CHESSINGTON LIMOUSINES
vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom. Lietuviams nuolaida

C. Jason (Jasiūnas) Toronte
Tel. (416) 624-8181